Kimmo Hölkki

2010-LUVUN KANSALAISTOIMINNAN JA NUORISOTYÖN HAASTEET TILARATKAISUILLE

Käyttäjälähtöisten tilatarpeiden kartoitus

Opinnäytetyö
Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma (YAMK)

Joulukuu 2014

MAMK
University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

MAMK University of Applied Sciences	**Opinnäytetyön päivämäärä** 27.11.2014
Tekijä(t) Kimmo Hölkki	**Koulutusohjelma ja suuntautuminen** Järjestö- ja nuorisotyö, yhteisöpedagogi (YAMK)

Nimeke

2010-luvun kansalaistoiminnan ja nuorisotyön haasteet tilaratkaisuille. Käyttäjälähtöisten tilatarpeiden kartoitus.

Tiivistelmä

Opinnäytetyössäni kartoitan 2010 -luvun kansalaistoiminnan ja nuorisotyön asettamia vaatimuksia tilaratkaisuille. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, mitä laitteita ja välineitä, mitä toimintoja ja mitä huoneratkaisuja järjestö- ja kansalaistoimijat, nuorisotilojen nuoret ja nuorisotyöntekijät tämän päivän tilaratkaisuilta edellyttävät.

Tutkimus on survey-tutkimus. Se toteutettiin verkkokyselynä Lappeenrannan nuoriso- ja monitoimitalo Monarin käyttäjäryhmille, eli järjestö- ja kansalaistoimijoille, nuorille sekä nuorisotoimen työntekijöille 13.12.2013 – 9.1.2014. Kyselyyn vastasi 66 henkilöä. Heistä nuorisotilojen nuoria oli 27, järjestö- ja kansalaistoimijakäyttäjiä 26 ja nuorisotyöntekijöitä 13. Kyselystä saatu materiaali analysoitiin ensin suhteessa kansalaistoiminnan ja nuorisotyön periaatteelliseen ja käytännölliseen luonteeseen, jotka olen kuvannut teoriaosiossa. Tästä syntynyttä aineistoa analysoitiin vielä suhteessa tämän päivän tilanteeseen ja näköpiirissä oleviin kehitystrendeihin.

Tutkimuksen mukaan kansalaistoimijoiden ja järjestökäyttäjien keskeisin tarve monitoimitaloon tai muuhun vastaavaan tilaan liittyen on kokous- ja koulutustilaisuuksien järjestäminen. Näitä varten käytettävissä tiloissa tulee olla ajantasainen tekninen varustus. Nuorisotyöntekijöiden näkemykset tärkeimmistä välineistä ja toiminnoista jakaantuivat monien eri vaihtoehtojen välillä verrattain tasaisesti. Nuorisotyöntekijöiden vastauksissa voidaan nähdä erilaisia näkemyksiä siitä, mitä tämän päivän hyvä nuorisotyö tarvitsee. Nuorten näkökulmasta tarkasteltuna perinteiset nuorisotyön muodot ja digitaalinen maailma ovat läsnä nuorisotilalla luontevasti. Nuoret kaipaavat sekä digitaalisia pelejä ja toimivia nettiyhteyksiä, että kahvikupposen ääressä keskustelua ja biljardinpeluuta.

Yhteiskuntamme tiukentunut taloudellinen tilanne edellyttää eri toimijoilta monipuolista ja ennakkoluulotonta tilojen yhteiskäyttöä. Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää nuorisotyön ja kansalaisjärjestöjen tilaratkaisuja suunniteltaessa, sekä muiden toimialojen kanssa tehtävissä tilojen yhteiskäyttöhankkeissa.

Asiasanat (avainsanat)

Kansalaistoiminta, nuorisotyö, nuorisotilat, nuorisotyölliset välineet, kartoitus, kansalaisyhteiskunta, tilojen monikäyttö

Sivumäärä	**Kieli**	**URN**
75	Suomi	

Huomautus (huomautukset liitteistä)

Ohjaavan opettajan nimi	**Opinnäytetyön toimeksiantaja**
Pekka Penttinen	Lappeenrannan kaupunki

DESCRIPTION

MAMK University of Applied Sciences	**Date of the master's thesis** 27.11.2014
Author(s) Kimmo Hölkki	**Degree programme and option** Ngo and youth work (master´s degree program)

Name of the master's thesis

How the modern day civic activities and youth work affects the community centres and youth centres? The survey what the civic activity and youth work of 2010s needs.

Abstract

The object of this thesis was to examine what kind of equipments, activities and rooms (spaces) ngo´s and civic activity, youthworkes and young people needs in the community centres they use.

I surveyed ngo´s, youth worker´s and young people´s opinions which are the most important equipements, acticites and rooms (spaces) if they could build the "community centre of their dreams". The questionnaire was administrated to the Lappeenranta´s Community Centre Monari´s users. Totally 66 people (27 youngsters, 26 ngo members and 13 youth workers) replied to the questionnaire. The answers were analysed by the true nature of the civic activity and youth work and also how the modern day challenges and future trends can be seen through the results.

The results indicate that the lessons and the assemblys are the most important activities at the ngo´s point of view. The youth workers appreciate different aspects of the youth work. There are as many visions of the "good youth work" as there are youth workers. The young people like equally traditional and digital activities and games.

The situation of Finland´s economy is severe. It is important to use public spaces as effectively as possible. The results can be used developing the ngo´s activities and youth work, and also at co-operative projects.

Subject headings, (keywords)

Civic activity, youth work, youth centres, methods of the youth work, survey, civil society, common use of public spaces

Pages	**Language**	**URN**
75	Finnish	

Remarks, notes on appendices

Tutor	**Master's thesis assigned by**
Pekka Penttinen	The City of Lappeenranta

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO 1

2 KANSALAISYHTEISKUNTA JA NUORISOTYÖ 4

2.1 Kansalaistoiminta kansalaisyhteiskunnassa 4

2.1.1 Kansalaistoiminnan luonne 6

2.1.2 Kansalaisjärjestökentän moninaisuus 7

2.1.3 Kansalaistoiminnan trendejä 8

2.1.4 Kansalaistoiminta käytännössä 10

2.2 Nuorisotyön olemus 12

2.2.1 Nuorisotyön tehtävät alan tradition näkökulmasta 14

2.2.2 Lain määrittelemät tehtävät nuorisotyölle 15

2.2.3 Mitä nuorisotyöltä odotetaan: Nuorisotyön tehtävät Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman 2012 - 2015 näkökulmasta 18

2.2.4 Kunnallinen nuorisotyö ja nuorisotalotyö käytännössä 18

2.3 Nuorisotyön ja järjestötoiminnan yhteys 22

2.4 Nuoren elämä myöhäismodernissa yhteiskunnassa 24

2.4.1 Alati muuttuva yhteiskunta 24

2.4.2 Pidentynyt nuoruus 25

2.4.3 Nykynuoren elämänpiirit ja elämismaailma 25

2.4.4 Jatkuvia valintoja 27

2.4.5 Nuoren yhteiskunnallinen asema 28

2.4.6 Nuoret yhteiskunnallisina toimijoina 29

3 NUORISO- JA MONITOIMITALOT NUORISOTYÖN JA JÄRJESTÖ-TOIMINNAN YMPÄRISTÖINÄ 31

3.1 Nuorisotaloverkoston synty 31

3.2 Tilojen monikäyttö 32

3.3 Lappeenrannan nuoriso- ja monitoimitalon käyttöaste 33

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS 35

4.1 Tutkimustehtävä ja tutkimusote 35

4.2 Tutkimusaineiston koonti 36

4.3 Aineiston analyysi 39

5 TULOKSET 41

5.1 Järjestökäyttäjille ja muille kansalaistoimijoille suunnattu kysely 41

5.1.1 Järjestö- ja kansalaistoimijoiden toiveet suhteessa kansalaistoiminnan periaatteelliseen ja käytännölliseen luonteeseen 42
5.1.2 Järjestö- ja kansalaistoimijoiden toiveet suhteessa kansalaistoiminnan nykytilaan ja muutokseen 48
5.2 Nuorisotyöntekijöille suunnattu kysely 49
5.2.1 Nuorisotyöntekijöiden toiveet suhteessa nuorisotyön periaatteelliseen ja käytännölliseen luonteeseen 50
5.2.2 Nuorisotyöntekijöiden vastaukset suhteessa nuorisotyön ja yhteiskunnan nykytilaan ja muutokseen 56
5.3 Nuorille suunnattu kysely 58
5.3.1 Nuorten toiveet suhteessa nuorisotyön periaatteellisiin tavoitteisiin ja luonteeseen 59
5.3.2 Nuorten toiveet nuorisotyön ja yhteiskunnan nykytilanteen ja tulevaisuusnäkymien valossa 63
6 POHDINTA 65
6.1 Tutkimuksen keskeiset tulokset 65
6.2 Tutkimuksen ajankohtaisuus 66
6.3 Tutkimuksen luotettavuus 67
6.4 Jakaako suhtautuminen virtuaalimaailmaan nuorisotyöntekijöitä? 68
6.5 Kansalaisjärjestöjen toiminnasta yksipuolinen kuva 69
6.6 Yhteenveto 70
LÄHTEET 73
LIITE/LIITTEET
1 Monisivuinen liite 1: KYSELYLOMAKE

1 JOHDANTO

Suomalainen yhteiskunta on kovien taloudellisten haasteiden edessä. Ilman Euroopassa valloillaan olevaa pankkikriisiäkin maassamme olisi tehtävä huomattavia rakenteellisia uudistuksia, jotta selviäisimme suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtymisen aiheuttamasta huoltosuhteen merkittävästä huononemisesta. Veronmaksajia suhteessa yhteiskunnan tukien varassa eläviin on tulevien vuosien aikana vähemmän kuin koskaan. Yksi syrjäytynyt nuori maksaa koko elämänsä aikana yhteiskunnalle noin miljoonaa euroa. (Nuora 2011, 19.) Ennalta ehkäisevään toimintaan panostaminen on järkevää, jotta välttyisimme korjaavan työn moninkertaisilta kustannuksilta. Opetus- ja kulttuuriministeriön laatiman Lapsi- ja Nuorisopolitiikan kehittämisohjelman 2012 - 2015 mukaan tavoitteena on, että korjaavien toimien tarve olisi mahdollisimman vähäinen. Ehkäisevällä työllä tarkoitetaan toimia, jotka edistävät yksilön hyvinvointia ja osallisuutta eri elämän vaiheissa. Koti ja perhe muodostavat nuoren elämän kannalta tärkeimmän kasvuympäristön, jonka merkitys mahdollisten ongelmien syntymisen kannalta on keskeinen. Koulun ja opiskelun merkitys on ennaltaehkäisevänä toimintana myös hyvin merkittävässä asemassa. Kolmas merkittävä kasvuun vaikuttava osa-alue on nuorten vapaa-aikaan liittyvät toimijat, kaverit, harrastukset ja media. Harrastukset, nuoriso-, liikunta- ja kulttuurityö ovat tässä katsannossa ennalta ehkäisevää toimintaa. (OKM 2012, 35.)

Kunnilla on niille määriteltyjä lakisääteisiä toimintoja paljon. Lisäksi niillä on monia toimintoja, joita ne ovat ottaneet hoitaakseen hyvinvointivaltion rakentamisvaiheessa 1970- ja -80 -luvuilla. Taloudellisten haasteiden, kuten huoltosuhteen huononemisen myötä on ryhdytty etsimään vaihtoehtoisia toteuttamismalleja kunnan tehtävien tuottamiseksi. Kuntien on helpompaa karsia tai uudelleen organisoida ei-lakisääteisiä toimintojaan. Nuorisotyö asemoituu kuntien tehtävien joukossa ei-lakisääteisten tehtävien puolelle. Siitä on säädetty puitelailla. Nuorisotyötä on kuntien järjestettävä, mutta laki ei kerro miten ja missä laajuudessa. Talotyö nuorisotyön työmuotona alkoi laajeta ja yleistyä 70-luvun puolivälistä alkaen. (Kiilakoski 2011, 201.) Tuolloin syntyi nuorisotaloverkko, joka edelleenkin toimii selkärankana suomalaiselle nuorisotyölle. Sitä ennen kuntien nuorisotyö oli järjestöjen tukemista järjestöjen vastatessa käytännön nuorisotyöstä. Kuntien oman nuorisotyön tekemisen myötä järjestöjen tuen osuus on vastaavasti suhteessa pienentynyt.

Näkemys nuorisotyöstä, sen tarkoituksesta, merkityksestä ja menetelmistä on muuttunut viimeisen 30 - 40 vuoden aikana. Kuten useat julkiset rakennukset tänä päivänä, monet nuorisotalot ovat huonossa kunnossa ja peruskorjauksen tarpeessa. Ottaen huomioon em. talouden reunaehdot, on syytä pohtia miten mahdollisimman monen toimijan tarpeisiin voitaisiin vastata mahdollisimman hyvin uusia tilaratkaisuja suunniteltaessa.

Nuorisotyö on viime vuosina noussut varteenotettavaksi kumppaniksi eri toimijoiden hakiessa synergiaetuja tilojen yhteiskäytön puitteissa. Jo vuosien ajan nuorisotalot ovat toimineet järjestöjen ja yhteisöjen toimintojen keskeisinä tiloina. Samoin päiväkodit ja koulut ovat monin paikoin toimineet jo vuosia toistensa läheisyydessä tai samoissa tiloissa. Viime vuosina kumppanuuksia on lähdetty hakemaan aiempaa ennakkoluulottomammin. Esimerkiksi nuorisotyö ja kirjasto ovat löytäneet toisensa, nuorisotyö ja koulut ovat kehittelemässä uusia työmuotoja ja toimivat monissa kunnissa jo samoissa tiloissa. Yhdistelmää perusopetus, varhaiskasvatus ja nuorisotyö sovitetaan samoihin tiloihin esimerkiksi Lappeenrannassa Lauritsalan ja Pontuksen kaupunginosissa. Järjestökenttä on koonnut rivejään samojen kattojen alle yhteisten toimitilojen myötä. Erilaisia variaatioita ja yhdistelmiä on kehitteillä eri puolilla Suomea. Nuorisotyö ketteränä ja sopeutuvana pienenä toimialana on hyvä yhteistyökumppani eri tahoille. Lisäksi nuorisotilatoiminta on luonteeltaan ilta- ja viikonloppupainotteista ja siten sopiva yhteistyökumppani monille tahoille, koska samoja tiloja voidaan hyödyntää muissa toiminnoissa aamupäivisin ja päivällä. Nuorisotyöllä ei-lakisääteisenä toimintana on toki myös vahva oma intressi löytää uusia tapoja toteuttaa omaa tärkeää yhteiskunnallista tehtäväänsä.

Tutkimuksellani selvitän, minkälaisia haasteita ja vaatimuksia eri käyttäjäryhmät asettavat tämän päivän monitoimitalojen fyysisille rakenteille, teknisille ratkaisuille, sekä minkälaisia laitteita monitoimitalojen käyttäjät taloissa toivoisivat olevan. Opinnäytetyöni tutkimuksellisella otteella pyrin kartoittamaan miten Lappeenrannan nuorisotoimen nuoriso- ja monitoimitalo vastaa sen käyttäjäryhmien tarpeisiin. Lappeenrannan kaupungin nuoriso- ja monitoimitalo Monari on valmistunut vuonna 1980. Talossa toimii kaupungin nuorisotoimen nuorisotila sekä nuoriso- ja liikuntatoimen hallinto. Monari on myös järjestöjen ja eri toimijoiden käyttämä kokoontumis- ja tapahtumien järjestämispaikka. Talo on edelleen pitkälti alkuperäisessä asussaan ja nuorisotoimen tavoitteena on ollut jo usean vuoden ajan saada taloon peruskorjaus.

Tämänkaltaisessa tutkimuksellisessa kehittämistoiminnassa käytännön kysymykset ohjaavat tiedonhankintaa, pääpainon ollessa kehittämisessä, mutta asiaa lähestytään tutkimuksen kautta (Toikko & Rantanen 2009, 22). Tutkimukseni tulokset voivat toimia päätöksenteon tukena ja suunnittelun apuvälineinä uusia toimintoja suunniteltaessa. Tutkimukseni on survey-tutkimus, joka toteutetaan puolistrukturoituna nettikyselynä Lappeenrannan nuoriso- ja monitoimitalon käyttäjäryhmille. Olen jakanut tutkimusongelman kolmeen osaongelmaan, jotka ovat:

TUTKIMUSONGELMA 1: Minkälaista välineistöä ja teknisiä ratkaisuja talossa tulisi olla
TUTKIMUSONGELMA 2: Minkälaista toimintaa tiloissa tulisi olla mahdollista toteuttaa
TUTKIMUSONGELMA 3: Minkälaisia huoneita ja tiloja talossa tulisi olla

Vastaukset teemoitellaan kansalaistoiminnan ja nuorisotyön teorioista ja traditiosta nousevien keskeisten käsitteiden mukaisesti. Tämän jälkeen materiaali analysoidaan suhteessa kansalaistoiminnan ja nuorisotyön periaatteelliseen ja käytännölliseen luonteeseen. Tästä syntynyttä aineistoa tarkastellaan edelleen tämän ajan vaatimusten, trendien ja haasteiden valossa.

Tämänhetkisessä taloudellisessa tilanteessa monenlaisia toimintoja sijoitellaan samoihin tiloihin eri puolilla maata. Nuorisotyöllä ja kansalaistoiminnalla ei ole käytettävissään opetussuunnitelmaa tai lakisääteisiä minimivaatimuksia tilojen mitoitukselle ja tarpeille. Tämän vuoksi nuorisotyön ja kansalaistoiminnan näkemyksien esiintuominen toimintojen yhdistämisvaiheessa on haastavaa. Tällä tutkimuksella saadaan esiin kansalaistoiminnan ja nuorisotyön tarpeita päätöksenteon ja suunnittelun tueksi.

2 KANSALAISYHTEISKUNTA JA NUORISOTYÖ

2.1 Kansalaistoiminta kansalaisyhteiskunnassa

Kansalaisyhteiskunnalla tarkoitetaan tilaa, jossa yhteiskunnan jäsenet, yksilöt ja yhteisöt toimivat vapaaehtoisesti, ilman ulkopuolista kontrollia, julkisesti ja voittoa tavoittelemattomasti. Ajatus kansalaisyhteiskunnasta voidaan paikantaa antiikin Kreikkaan, joskin se on muuttunut aikojen ja aatteiden myllerryksessä. Tämän päivän näkökulmasta kansalaisyhteiskunnalla tarkoitetaan sosiaalista tilaa, joka mahdollistaa identiteettien muovautumisen ja yksilöiden sitoutumisen yhteiskuntaan. Yksilöt toimivat omien ja yhteisten intressiensä eteenpäin viemiseksi sopien tavoitteista ja keinoista. Kansalaisyhteiskunta nähdään tärkeänä vastapainona sekä valtiolliselle että markkinavoimien vallalle. (Ruuskanen 2006, 6-7.)

Kansalaisyhteiskunta määritellään usein ns. kolmanneksi sektoriksi. Tämä määritelmä rajaa sen ulkopuolelle valtion, markkinat, kotitaloudet ja perheet (neljäs sektori) ja on siten ongelmallinen, sillä suomalaisessa ja pohjoismaisessa tulkinnassa kansalaisyhteiskunta koetaan olevan mieluummin valtion kumppani, kuin sen vastavoima. Vaikka kansalaisyhteiskunnan ydin lepää vapaaehtoisuudessa, silti monia sen toimijoita rahoitetaan valtion tai markkinavoimien toimesta. Toisaalta sekä valtio, että markkinavoimat tarvitsevat toimiakseen kansalaisyhteiskuntaa. On jopa ajateltu että pohjoismainen valtiokäsite on kansalaisyhteiskunnan ilmenemismuoto. (Ruuskanen 2006, 7.)

Kansalaisjärjestöt ja yhdistykset ovat kansalaisyhteiskunnan keskeisiä toimijoita. Kansalaistoiminnalla tarkoitetaan kansalaisen yhteisöllistä toimintaa, jolla on pyrkimys aikaansaada muutosta tai vaikutusta yhteisöön. Kansalaistoiminta voi olla täysin organisoitumatonta tai hyvin tiukasti organisoitunutta, sekä kaikkea siltä väliltä. Kun ihmiset hakeutuvat asioista samoin ajattelevien henkilöiden pariin, he voivat perustaa aatteellisen yhdistyksen. Tällöin kansalaistoiminnasta tulee organisoitunutta. Saman teeman parissa toimivat yhdistykset voivat muodostaa yhdistysten yhdistyksen, eli järjestön. Tätä erittäin organisoitunutta kansalaistoimintaa kutsutaan järjestötoiminnaksi. (Viitanen 2008, 282.) Järjestötoiminta on kansalaisille keino toteuttaa itseään, mutta se palvelee myös valtiovallan intressejä. Se on valtiolle eräs väylä saada tietoa kansalaisten keskuudessa vallitsevista virtauksista. Järjestötoiminta on siten myös keino kontrolloida yhteiskunnallista liikehdintää (Viitanen 2008, 271).

Suomen kaltaisessa edustukselliseen demokratiaan perustuvassa yhteiskunnassa kansalaisiin kohdistuvat toimenpiteet ovat valtion tasolta säädeltyjä. Eduskunta säätää lakeja, jotka määrittelevät yksilön toimintaa yhteiskunnassa. Vastaavasti valtio tarjoaa myös rahoitusta toiminnalle, jota kulloinkin vallassa oleva poliittinen toimija arvostaa. Kansalaisten vaikutusmahdollisuudet yhteiskunnassa perustuvat edustuksellisen demokratian ohessa kansalaistoiminnalle. Aatteelliset yhdistykset kanavoivat kansalaisten parissa liikkuvia aatteellisia virtauksia varteenotettaviksi yhteiskunnallisiksi voimiksi.

Suomea pidetään yhdistysten luvattuna maana. Maassamme on pitkät perinteet kansalaisjärjestötoiminnalle. Yhteiskunnalliset murrokset 1800 -luvun loppupuolella saivat aikaan levottomuutta, jota ryhdyttiin ottamaan kontrolliin perustamalla eri asioiden ympärille nuorisoseuroja ja aatteellisia yhdistyksiä. Suomen kehitys kohti itsenäisyyttä ja myöhemmin itsenäisen Suomen kehitystrendit kanavoituivat pitkälti järjestötoiminnan kautta. Yhdistymisvapaudesta ja yhdistysten toiminnasta on laissa säädetty verrattain tarkasti. Suomen perustuslakiin (1999/731) on kirjattu yhdistymisvapaus. Yhdistystoiminnasta on säädetty yhdistyslaissa (1989/503). Yhdistyksiä perustetaan eri aatteiden ympärille. Ne voivat rekisteröityä, jolloin niistä tulee oikeustoimikelpoisia. Tällöin yhdistykset voivat omistaa omaisuutta, hakea avustuksia ja tehdä sopimuksia. Rekisteröitymättömän yhdistykset voivat saada kunnilta avustuksia, mutta valtionavustuksia eivät voi saada kuin rekisteröityneet yhdistykset. (Viitanen 2008, 268.)

Kansalaistoimintaa voidaan määritellä sen rajapintojen kautta. Rajapintoina toimivat tällöin kaupallinen toiminta ja markkinat, julkinen sektori sekä yksilön lähiyhteisön toiminta. Aatteelliset yhdistykset eivät saa tavoitella voittoa, vaan niiden on sijoitettava toiminnasta mahdollisesti syntyvä tuotto aatteellisen toimintansa edistämiseen. Kaiken julkisin varoin tapahtuvan toiminnan tulee olla täysin julkista ja läpinäkyvää. Toimintojen tulee nojautua demokraattiseen päätöksentekoon. Julkisilla varoilla toteutettavan toiminnan tavoitteena on taata kaikille kansalaisille yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua toimintaan. Kanasalaistoiminnalla ei tällaisia vaateita ole. Lähiyhteisön toiminnasta kansalaistoiminta eroaa toiminnan muodollisuusasteen perusteella. Kansalaistoiminnnan voidaan katsoa olevan muodollisempaa toimintaa kuin pelkästään yksilön perheen tai ystävien välinen toiminta. Kansalaistoiminta eroaa siis mark-

kinoiden toiminnasta, julkisesta toiminnasta ja yksilön lähipiirin toiminnasta, mutta se voidaan nähdä näitä kaikkia yhdistävänä tekijänä. Tässä katsannossa kansalaistoiminta on yhteiskunnan keskeisimpiä koossapitäviä voimia. (Viitanen 2008, 273.)

2.1.1 Kansalaistoiminnan luonne

Suomalainen kansalaistoimijoiden ja kansalaisjärjestöjen kenttä on moninainen. Kullakin toimijalla on oma viitekehyksensä, jonka mukaan toimintaa järjestetään. Filosofian tohtori ja suomalaisen kansalaistoiminnan tuntija Aaro Harju (2003, 43 - 49) on luonnehtinut suomalaisille kansalaisjärjestöille ominaisia piirteitä. Hänen mukaansa kansalaisjärjestöjen toiminta perustuu yleensä aatteelliseen taustaan, joka toimii toiminnan punaisena lankana. Tämän suhteen Harju toteaa myös huolensa, sillä hänen mukaansa toiminnan palo ja missio ovat jääneet taka-alalle monilla suomalaisilla järjestöillä. Ilman selkeää missiota on vaikeaa luoda vaikuttavaa toimintaa.

Kansalaistoimintaa leimaa myös voittoa tavoittelemattomuus. Vaikka eräät toimijat, etenkin liikuntajärjestöt, ovat lähestyneet vahvasti liikkeenjohdollisia arvomaailmoja, elää suomalaisessa kansalaisjärjestöissä edelleen vahva non-profit henki. Toiminnan yleishyödyllisyys on keskeinen arvo, jonka johdosta kansalaisjärjestöt nauttivat verotuksen ja avustusten kautta eritysasemasta valtion näkökulmasta. Harju (emt.) korostaa myös kansalaistoiminnan olevan sosiaalista toimintaa. Kansalaiset tekevät ja kantavat huolta yhdessä. Tämä on erittäin keskeinen näkökulma nykypäivän yhteisöllisyyttä peräänkuuluttavassa yhteiskunnassamme.

Kansalaisjärjestöjen asema on suomessa lainasäädännön puolesta turvattua. Järjestöjen saama julkinen rahoitus on eurooppalaisessa mittakaavassa kohtuullisella tasolla, eikä rahoitukseen liity velvoitteita toiminnan sisältöihin liittyen. Viimevuosina kasvanut projektirahoitusten määrä on tosin muuttanut rahoituksen ja toiminnan sisältöjen yhteyttä. Projektirahoituksen keskeinen periaate on, että rahaa myönnetään tiettyyn toimintaan. Kansalaisjärjestötkin ovat muiden toimijoiden ohella hakeneet toiminnalleen rahoitusta projektien kautta ja silloin ne ovat joutuneet myös harkitsemaan omien periaatteidensa ja rahoitusta saavan toiminnan yhteensopivuutta. Suomalaisessa järjestökentässä paikalliset toimijat voivat hyvin pitkälti määritellä mitä, miten ja kenelle toimintaa järjestetään. Paikallistason päätöksenteko toteutuu monelta osin, mutta suurien järjestöjen piiri- ja liitto-organisaatiot ovat vaarassa muuttua byrokraattisiksi ja jäy-

kiksi. Harju (emt.) näkee ihmislähtöisyyden säilyttämisen eräänä kansalaisjärjestöjen suurimpana haasteena.

Järjestöjen elinkaaressa voidaan nähdä Harjun (emt.) mukaan Quinnin ja Cameronin elinkaarimallin piirteitä. Asiasta innostuneet toimijat etsivät alussa muotoa toiminnalleen. Toimintamuotoa haetaan, kunnes se löytää uomansa ja asiat loksahtavat kohdalleen. Tämän jälkeen toiminta muuttuu pikkuhiljaa rutinoituneeksi. Silloin ollaan saapumassa neljänteen ja mallin viimeiseen vaiheeseen, jossa tulee tehdä ratkaisu uusiutumisesta tai muutoin toiminta kuihtuu pois.

Toimijoiden sitoutumisen asteen vaihtelut ovat myös kansalaistoiminnalle ominaista. David Unruh (1979, 115 - 130) on luokitellut sosiaalisiin maailmoihin osallistumissyvyyden perusteella henkilöitä neljään kategoriaan: Muukalaisiin, turisteihin, säännöllisiin ja insidereihin. Toiminnan kannalta tulee olla pyrkimys siihen, että mahdollisimman moni henkilö kuuluu joko säännöllisiin tai insidereihin, mutta käytännössä yksilöt liikkuvat vaiheista toisiin omien elämäntilanteidensa johdosta.

Viimeisinä suomalaiselle kansalaistoiminnalle luonteenomaisina piirteinä Harju (emt.) nostaa esiin yhteiskunnallisena omanatuntona toimimisen ja innovatiivisuuden. Kansalaisjärjestöillä on epävirallisten asemiensa, joustavien hallintojensa ja osallisiensa monipuolisten ammattitaitojen myötä mahdollisuus toimia uusilla joustavilla tavoilla, sekä reagoida nopeasti yhteiskunnassa havaittuihin epäkohtiin.

2.1.2 Kansalaisjärjestökentän moninaisuus

Harju (2003, 159) käyttää Martti Siisiäisen jaottelua vuodelta 1996 suomalaisen kansalaisjärjestökentän moninaisuuden kuvaamiseksi.

1. Pystyyn kuolleet järjestöt, joilla ei ole päämäärää, eikä visiota joihin kansalaiset voisivat samaistua
2. Kriisiytyneet järjestöt, jotka ponnistavat vanhoista perinteistä, mutta joilla on vain vähän toimintakykyä jäljellä (esim. poliittiset nuorisojärjestöt).
3. Suuret puolivaltiolliset järjestöt, jotka vastaavat osaltaan hyvinvointivaltion palveluiden tuottamisesta (esim. sosiaali- ja terveysalalla toimivia järjestöjä).

4. Markkinavälitteiset kaupallisen sektorin kanssa kilpailevat järjestöt (esim. vapaa-ajan palveluita tai liikuntapalveluita tuottavat järjestöt).
5. Edunvalvonnasta ja intressilaskelmoinnista voimansa ammentavat järjestöt (esim. ammattiyhdistykset).
6. Lähiverkostojen varaan rakentuvat, solidaarisuuteen pohjautuvat toiminnat (esim. asukasyhdistykset).
7. Aatteellinen hyväntekeväisyystoiminta, joka perustuu yhteisten arvojen ja solidaarisuuden toteuttamiseen yhdistystoiminnan kautta (esim. kehitysmaayhdistykset).
8. Globaalien arvojen toteuttamiseen pyrkivät järjestöt, jotka ovat saattaneet aloittaa toimintansa hyvinkin radikaaleina liikkeinä, mutta ovat sittemmin organisoituneet kansalaisjärjestöksi (esim. luonnonsuojeluliitto).
9. Vaihtoehtoliikkeet, eli anti-yhdistystoiminta. Näiden toiminta poikkeaa perinteisten järjestöjen toiminnasta, ollen joiltakin osin jopa lainvastaista. Vaihtoehtoliikkeille on ominaista vahva toiminnallisuus.
10. Uskonnolliset liikkeet, jotka ovat keskenään hyvin erilaisia, mutta niitä yhdistävä piirre on vahva sisäinen sitoutuminen ja solidaarisuus. Kielteisessä mielessä tämä voi myös näyttäytyä sisäänpäin lämpiävyytenä.

Lappeenrannan nuorisotoimen käyttäjätilastojen perusteella nuoriso- ja monitoimitalossa kansalaisjärjestöjen tilojen käyttö painottuu eläkeläisten vapaa-ajan toimintaan ja järjestöjen koulutus- ja kokoustoimintaan. Nuorisotoimen näkökulmasta monitoimitalon tilat ovat verrattain vähäisellä käytöllä järjestöjen toimesta. Monitoimitalon tulisi jo nimensä perusteella tarjota monipuolisia mahdollisuuksia erilaiselle toiminnalle. Nyt toiminta näyttäytyy varsin yksipuolisena. Lappeenrannan kokoisessa kaupungissa on todennäköisesti paljon erilaista kansalaistoimintaa, mutta se ei näy tällä hetkellä monitoimitalon arjessa.

2.1.3 Kansalaistoiminnan trendejä

Kansalaistoimintaan heijastuu luonnollisesti yhteiskunnassamme vallalla olevia suuntauksia ja trendejä. Maija Seppo (2013) on hahmotellut niitä kansalaisyhteiskunnan näkökulmasta Kansalaisyhteiskunta nyt -raportissa. Yleinen **suhtautuminen vapaaehtoistoimintaan** heijastuu myös kansalaistoimintaan. Sepon mukaan yksilöllisyys, vauraus, valinnanvapaus ja sosiaalinen liikkuminen ovat keskeisiä arvoja tämän päivän yhteiskunnassamme. Vapaaehtoistoiminta voi toimia yhteiskuntaa tasa-

arvoistavana voimana. Väestön ikääntyminen puolestaan muuttaa vapaaehtoistoiminnan luonnetta. Kansalaisjärjestöille on syntymässä yhä enenevässä määrin tilausta hyvinvointiyhteiskunnan palvelujen tuottajana. Toisaalta hyvinvoivat eläkeläiset muodostavat ennennäkemättömän resurssin kansalaistoiminnan piiriin. Vapaaehtoistoiminnassa ei nähdä vähenemisen merkkejä, mutta sen muodot ovat murroksessa ja ikä-ihmisten suhteellisen määrän kasvaessa toimintaan liittyvät arvot ovat mahdollisesti muuttumassa konservatiivisempaan suuntaan.

Kiire, elämyshakuisuus ja vaihtuvat kiinnostuksen kohteet muodostavat haasteen perinteiselle kansalaisjärjestötoiminnalle. **Kansalaistoimintaan ei sitouduta** yhtä laajasti kuin ennen. Etenkin nuoret hakevat uusia vaikuttamiskanavia ja muotoja. Ostoskoriaktivismi -termi kuvaa tilannetta hyvin. Halutaan vaikuttaa itselle tärkeisiin asioihin, nopeasti, ilman sitoutumista ja omilla ehdoilla. **Virtuaalinen kansalaistoiminta** tarjoaa mahdollisuudet tähän. Verkossa tapahtuva vaikuttaminen vie pohjaa perinteiseltä järjestöbyrokratialta. Ihmiset mieltävät vaikuttamisen enemmän henkilökohtaiseksi kuin yhteiskunnalliseksi toiminnaksi. Seppo (emt.) nostaa esiin myös **aggressiivisen aktivismin** -käsitteen. Huomiotalouden maailmassa kilpailu päättäjien ja median huomiosta ajaa eräitä kansalaistoimijoita näkyviin tempauksiin, joissa liikutaan joskus myös lain toisella puolella.

Kansalaistoiminta on muuttunut etenkin hanketoimintojen, kampanjoinnin ja edunvalvontaan liittyvien kysymysten osalta **ammattimaiseksi.** Tehtävän työn vaatimusten kasvaessa esim. yhteiskunnan palvelutuotantoon liittyvien seikkojen johdosta, on ollut välttämätöntä ryhtyä tekemään järjestötyötä ammattimaisesti ja koulutetun ammattihenkilöstön voimin. Ammattimaistuminen on myös herättänyt yrityselämän kiinnostuksen kansalaistoimintaa kohtaan. Uudenlaiset yhteistyömuodot luovat uuden haasteen kansalaistoiminnalle, etenkin silloin jos aatteellisella taustalla toimiva järjestö ryhtyy tekemään läheistä yhteistyötä liike-elämän kanssa.

Monikulttuurisuus ja globaalit näkökulmat heijastuvat myös kansalaistoimintaan. Globalisaatio ajaa kansalaisjärjestöt ratkomaan yhteisiä asioita yli kansallisvaltioiden rajojen. Suomalaisten kansalaisjärjestöjen toimintaa on leimannut Sepon (emt.) mukaan sisäänpäin kääntyneisyys, mutta EU:n myötä kansainvälisyyteen on viimeaikoina alettu herätä. Monikulttuurisuus ja globalisaatio ovat ilmiöitä, jotka heijastuvat läpileikkaavasti koko yhteiskuntaan ja siten myös kansalaistoimintaan.

2.1.4 Kansalaistoiminta käytännössä

Kansalaistoiminnan monimuotoisuuden, laajuuden ja kentän elämisen johdosta on mahdotonta kuvata täsmällisesti mitä suomalainen kansalaistoiminta on. Kansainvälisessä Johns Hopkins -tutkimuksessa käytetyn ICNPO -luokituksen mukaan suurin järjestöryhmittymä Suomessa ovat kulttuuri- ja harrastusjärjestöt, joita on noin 28 000. Suurin osa näistä on liikuntaseuroja. Seuraavaksi suurin ryhmittymä on ammatti- ja elinkeinoyhdistykset, joita on noin 12 000. Kansalaistoimintaan ja edunvalvontaan liittyviä yhdistyksiä on 7 000, koulutustoimintaan ja tutkimukseen liittyviä puolestaan 4 500. Luokittelun ulkopuolelle jää noin 1 000 ns. muihin yhdistyksiin kuuluvaa yhdistystä. Näiden lisäksi on lukematon määrä epävirallisia, omaehtoisia ihmisten yhteenliittymiä, jotka syntyvät kansalaisten tarpeista ja elävät oman elinkaarensa. Näitä on arvioitu olevan noin 30 000. Eniten jäseniä kuuluu kulttuuri- ja harrastusjärjestöihin, joissa on noin viisi miljoonaa jäsentä. Ammatti- ja elinkeinojärjestöihin kuuluu noin 4,5 miljoonaa ja kansalaistoimintaan ja edunvalvontaan liittyviin järjestöihin noin 3 miljoonaa jäsentä. Sosiaali- ja terveysjärjestöihin sekä koulutus- ja tutkimusyhdistyksiin kuuluu molempiin noin miljoona jäsentä. Edellä mainitusta voidaan helposti todeta, että monet suomalaiset kuuluvat useaan järjestöön samanaikaisesti. (Harju 2003, 31 – 32.)

Vaikka kansalaistoiminta kattaa lähes kaiken inhimillisien toiminnan ja siten sen tarkka paaluttaminen on vaikeaa, tekemällä rajauksia voidaan tehdä myös määritelmiä rajattuihin alueisiin liittyen. Jotta pystyisin kuvaamaan käytännön tasolla tapahtuvaa kansalaistoimintaa tähän opinnäytetyöhöni liittyen, kuvaan seuraavassa minkälaista kansalaistoimintaa Lappeenrannassa on Lappeenrannan nuorisotoimen nuoriso- ja monitoimitalon vuoden 2013 käyttötilastoihin perustuen. Otan luokitteluun mukaan muutamat monitoimitaloa käyttäneet kaupallista toimintaa järjestäneet tahot, huolimatta siitä, ovatko ne rekisteröityneitä yhdistyksiä vai elinkeinonharjoittajia, sekä kaksi yksityishenkilöä, jotka ovat käyttäneet tiloja omiin tarkoituksiinsa. Vastaavasti olen poistanut tilastoista kaupungin itsensä järjestämän toiminnan (mm. nuorisotoimi, liikuntatoimi, kasvatus- ja opetustoimi). Tiloja käyttäneitä tahoja oli vuonna 2013 kaikkiaan 56. ICNPO -luokituksen mukaisesti jaoteltuna eniten toimijoita tuli kulttuuri- ja harrastussektorilta, kaikkiaan 24 toimijaa (42 %). Kansalaistoiminnan ja edunvalvontatoiminnan piiristä tuli toiseksi eniten toimijoita, yhteensä 13 toimijaa (23 %).

Koulutus- ja tutkimussektorin toimijoita oli yhdeksän (16 %) ja ammatti- ja elinkeinosektorin seitsemän (13 %). Kolmen toimijan osalta ei voida määritellä mihin sektoriin heidän toimintansa kuuluu. (Lappeenrannan nuorisotoimi 2013.)

Tilavarausten määrän perustella voidaan saada kuvaa toiminnan laajuudesta. Edelleen ICNPO -luokituksen mukaisesti jaoteltuna sektorien järjestys muuttuu hieman kun tarkastellaan varausten lukumääriä. Eniten tilavarauksia vuonna 2013 tekivät kansalaistoiminnan ja edunvalvonnan piirissä toimivat tahot, kaikkiaan 264 varausta. Tämä oli 40 % kaikista varauksista, joita oli kaikkiaan 663. Kulttuuri- ja harrastustoimintaan liittyviä varauksia tehtiin 239 kappaletta (36 %), koulutukseen ja tutkimukseen liittyviä 127 kappaletta (19 %) ja ammatti- ja elinkeinotoimintaan 19 kappaletta (3 %). (Lappeenrannan nuorisotoimi 2013.)

Lappeenrannan nuorisotoimi käyttää tilavaraustensa osalta toiminnan luonteen mukaista jaottelua. Toiminnat ovat jaoteltu yhdeksään luokkaan, jotka ovat harjoitus, juhla, kokous, koulutus, liikunta, myyjäiset, nuorisotoiminta, näyttelyt ja päivähoito. Luokittelu on syntynyt hallinnon tarpeista tilojen käytön seurantaan ja valvontaan liittyen.

TAULUKKO 1 Nuoriso- ja monitoimitalon varaukset vuonna 2013 toiminnan luonteen mukaan jaoteltuna (Lappeenrannan nuorisotoimi 2013)

	varaajatahoja	varauksia	prosenttiosuus
Harjoitus	14	300	45,25
Juhla	6	13	1,96
Kokous	30	133	20,06
Koulutus	16	122	18,40
Liikunta	6	77	11,61
Myyjäiset	2	5	0,75
Nuoriso	1	3	0,45
Näyttelyt	1	2	0,30
Päivähoito	1	5	0,75
Ei luokitusta	1	3	0,45
YHTEENSÄ		663	100,0

Suurin osa nuoriso- ja monitoimitalon varauksista vuonna 2013 oli tehty harjoitus -luokittelulla. Näitä varauksia oli 45 %. Kokouksia oli 20 % varauksista, koulutustilaisuuksia hieman vähemmän, eli 18 %. Neljäs merkittävä toimintamuoto oli liikunta, jonka varaukset muodostivat noin 12 prosentin osuuden nuoriso- ja monitoimitalon varauksista. Nuorisotoiminta -luokittelun mukaista toimintaa järjesti yksi toimija, yhteensä kolme kertaa vuoden 2013 aikana. Tämä ei tarkoita kuitenkaan että nuorisojärjestöjen nuorisotyötä olisi ollut vain nuorisotoiminta -luokittelun alainen toiminta, vaan nuorisojärjestöjen toiminta on jakautunut myös muiden luokittelujen alle, kuten harjoitustoimintaan, kokouksiin ja koulutuksiin. Nuorisojärjestöjä, jotka käyttivät nuoriso- ja monitoimitalon tiloja vuonna 2013 oli kaikkiaan neljä: Nuorisoseura Rajan Nuoret, Samiaan nuorisoseurat, CISV Lappeenranta sekä Kaakkois-Suomen 4H -piiri. Niiden tekemien tilavarausten yhteismäärä oli 26 varausta, eli noin 4 % varauksista. Loput 96 % nuoriso- ja monitoimitalon varauksista koski siis muuta kuin nuorisojärjestöjen toimintaa. Eniten tiloja käyttänyt toimija oli Eläkeliiton Lappeenrannan yhdistys 170 varauksellaan. Kun huomioidaan vielä Lappeenrannan kansallisten senioriittojen 30 varausta, Lappeenrannan kansallisten seniorien 21 varausta ja Suur-Lappeenrannan eläkkeensaajien 19 varausta, voidaan todeta eläkkeellä olevien toimintaan keskittyvien järjestöjen varauksia olleen 240 kappaletta. Nämä varaukset olivat 36 % nuoriso- ja monitoimitalon kaikista ulkoisista (muut toimijat kuin Lappeenrannan kaupunki) varauksista. Nuorisotilojen käyttö oli maksutonta Lappeenrannassa vuonna 2013 eläkeläisjärjestöille klo 8.00 – 16.00 välisenä aikana. Suurin osa eläkeläisjärjestöjen varauksista ajoittui tuolle ajalle. Ainoastaan kolme eläkeläisjärjestöjen varausta sijoittui vuonna 2013 käyttömaksulliselle klo 16 jälkeiselle ajalle. Nuorisotilojen käyttäminen oli vuonna 2013 maksutonta myös lappeenrantalaisille rekisteröityneille nuorisojärjestöille ja liikuntaseurojen junioritoiminnalle. Kuten edellä käy ilmi, tätä etua hyödynnettiin vuonna 2013 vain vähän. (Lappeenrannan nuorisotoimi 2013.)

2.2 Nuorisotyön olemus

Kuten kansalaistoiminnan, myös nuorisotyön kenttä on Suomessa moninainen. Nuorisotyötä tehdään monin eri tavoin ja eri toimijoiden toimesta. Nuorisotyötä tekevillä tahoilla on oikeus määritellä omat tehtävänsä. Juha Nieminen (2007) on määritellyt nuorisotyöllä olevan neljä perustehtävää, eli funktiota. Ne ovat **sosialisaatiofunktio, personalisaatiofunktio, kompensaatiofunktio, resursointi- ja allokaatiofunktio.**

Sosialisaatiofunktiolla tarkoitetaan nuorison liittämistä osaksi olemassa olevaa yhteiskuntaa. Nuoret omaksuvat ympäröivän yhteiskunnan tavat, kulttuurin, arvot ja liittyvät osaksi sitä. Sosialisaatio ei kuitenkaan tarkoita ainoastaan hyväksi havaittujen tapojen siirtämistä nuorille ja vanhan säilyttämistä, vaan myös sellaisten taitojen ja tietojen siirtämistä, jotka mahdollistavat yhteiskunnallisen vaikuttamisen ja muutosten eteenpäinviemisen. Sosialisaatio tarkoittaa siis sekä säilyttävää, että uudistavaa kehitystä. Niemisen (emt.) näkemyksen mukaan suomalaisella nuorisotyöllä on ollut erityisalueena poliittinen sosialisaatio. Nuorisotyö on pyrkinyt kasvattamaan nuoria yhteiskunnallisesti aktiivisiksi toimijoiksi. Poliittiset nuorisojärjestöt ja etujärjestöt ovat osaltaan omalla nuorisotyöllään vastanneet nuorien poliittisesta sosialisaatiosta. Viime vuosina näiden teemojen rinnalle on noussut kysymyksiä siitä, miten nuorisotyön pitää tukea nuorten suoraa kansalaisvaikuttamista ja aktivismia.

Personalisaatiofunktio tarkoittaa nuoren ohjaamista kasvamisessa omaksi itsekseen. Nuorisotyö ei ole ainoa funktioiden toteuttajataho, mutta sillä on niissä oma roolinsa. Personalisaation osalta nuorisotyön mahdollisuus on siinä, että nuoret osallistuvat toimintaan vapaaehtoisesti ja näin ollen nuorisotyö automaattisesti suhtautuu nuoren toiveisiin ja tarpeisiin kunnioittavasti. Se luo hyvän pohjan personalisaation toteutumiselle, koska sen lähtökohtana on kunkin nuoren ainutlaatuisuus ja yksilöllisyys. Nuorisotyön ja järjestötyön yhteinen historia antaa Niemisen (emt.) mukaan nuorisotyölle hyvän lähtökohdan nuoren persoonallisuuden kehittymiselle, sillä erilaisilla kulttuuri- ja harrastustoiminnoilla, jotka nimenomaisesti tukevat yksilön kasvamista omaksi itsekseen, on suomalaisessa nuorisotyössä vahva sija.

Kompensaatiofunktio tarkoittaa Niemisen (emt.) katsannossa edellisissä kahdessa funktiossa, sosialisaatio- ja personalisaatiofunktioissa havaittujen puutteiden tasoittamista. Nuorisotyön tulee auttaa nuoria, joilla on vaikeuksia liittyä osaksi yhteiskuntaa tai kasvaa omaksi persoonakseen. Erityisnuorisotyö ja nykyisin myös etsivä nuorisotyö toteuttavat nuorisotyön sektoreilla tätä korjaavaksi työksi luokiteltua tehtävää. Kompensaatiofunktion muita toteuttajia ovat mm. sosiaaliviranomaiset, työvoimaviranomaiset, kuntoutusjärjestelmät sekä kriminaali- ja päihdehuolto.

Nuorisotyön neljäs perustehtävä on huolehtia yhteiskunnan voimavarojen määrästä ja suuntaamisesta nuorten elinolojen näkökulmasta. **Resursointi- ja allokointifunktio** on ollut poliittisten nuorisojärjestöjen ja etujärjestöjen keskeisiä tehtäviä jo useita vuo-

sikymmeniä. Julkisilla varoilla toteutetulle nuorisotyölle resursointi- ja allokointi on osoitettu tehtäväksi 1960 -luvulta alkaen. Nieminen (emt.) tekee määrittelyssä eroa nuorisotyön ja nuorisopolitiikan välille – kasvatuksellinen nuorisotyö vastaa sosialisaatio-, personalisaatio- ja kompensaatiofunktioiden toteuttamisesta, nuorisopolitiikka puolestaan resursointi- ja allokointifunktiosta.

Edellä mainittujen funktioiden lisäksi Juha Nieminen (emt.) nostaa esiin myös näkemyksen nuorisotyön **piilofunktiosta**. Tällä tarkoitetaan nuorisotyön ajoittain tiedostamatonta funktiota, joka on Niemisen mukaan se, että nuorisotyö on yhteiskunnan nuoriin suuntautuvan kontrollin väline.

2.2.1 Nuorisotyön tehtävät alan tradition näkökulmasta

Ensimmäisiä suomalaisen nuorisotyön muotoja katsotaan olevan rippikoulujärjestelmä, jonka juuret juontavat 1700-luvulle. Ensimmäisiä nuorisoliikkeitä alkoi syntyä kansallisuusaatteiden viritessä 1800-luvun loppupuolella (Nieminen 1995, 406). Nuorisotyö -termiä on käytetty tiettävästi ensimmäisen kerran vuonna 1902 raittius- ja nuorisoseuraliikkeessä. (Nieminen 1995, 411.) 1900-luvun alkupuolella nuorisotyötä tehtiin kristillisestä ja kansallismielisistä lähtökohdista. Pian niiden rinnalle nousi myös puoluepolitiikka. Etenkin työläisnuoriso pyrki kohentamaan asemaansa. Vuosisadan alun nuorisotyötä leimasi kansakunnan rakentaminen. Nuorisotyön epäyhtenäinen luonne oli jo tuolloin muodostunut. Maailmansotien välissä kehittyi järjestöjen tekemä poika- ja tyttötyö. Pienryhmätyö, leirit ja retket vakiintuivat osaksi nuorisojärjestöjen toimintaa. Guy von Weissenberg hahmotteli 1930 -luvulla ideaa vapaasta nuorisokasvatuksesta, josta muodostui suomalaisen nuorisotyön ensimmäinen teoria. Toisessa maailmansodassa myös nuorisotyö valjastettiin osaksi Suomen sotaponnisteluja. (Nieminen 1995.)

1940-luvulla nuorisojärjestöjen tukeminen otettiin osaksi valtionapujärjestelmää. Nuorisotyö tuli osaksi julkishallintoa, järjestötoiminnan ollessa nuorisotyön ydin. 1950-luvulla huomio alkoi kiinnittyä nuoriin, jotka eivät kuuluneet mihinkään järjestöön, vaan jotka vain kuljeskelevat ja viettävät aikaansa kaduilla. Heitä varten perustettiin ensimmäiset nuorisokahvilat. Otettiin avoimen toiminnan ensiaskeleita. Nuorisoradikalismi ja kuohuva 1960-luku muokkasivat nuorisotyön tehtäviä perinpohjaisesti. Nuorten omat pyrkimykset nousivat keskiöön ja nuoriso politisoitui. Huomio kiinnit-

tyi nuorten elinolojen kohentamiseen ja vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseen. Nuorisopolitiikka eli kultakauttaan. Ensimmäisen kerran nuorisotyöstä säädettiin laissa 1972. Poliittiset nuorisoliikkeet hiipuivat 70-luvun edetessä. Nuorisotyön sisältö syntyi kuitenkin valtaosin järjestöjen kautta. Kuntien rooli oli tukea nuorisojärjestöjä.

Jo 50-luvun lopulta alkaen oli kuntien tekemä nuorisotyö vähitellen ottanut suurempaa jalansijaa, kunnes 1980-luvulla nykymuotoinen kunnallinen nuorisotyö alkoi muodostua. Kunnallisen nuorisotyön ammatillistuminen alkoi. Nuorisotyön painopiste siirtyi poliittisesta nuorisotyöstä ja järjestöpainotteisuudesta kohti kasvatusta, nuorten elämänlaadun parantamista ja sosiaalisen turvallisuuden kehittämistä. Erityisnuorisotyö eriytyi omaksi työmuodokseen. Nuorisotyössä toteutettiin yhteisökasvatuksen ajatuksia.

1990-luvulle tultaessa oli elämyspedagogiikka rantautunut Suomalaisen nuorisotyön kenttään. Sosiaalipedagogiikka ja sen menetelmät olivat myös omaksuttu osaksi nuorisotyötä. Kriittinen pedagogiikka oli 2000-luvun anti nuorisotyön laajaan kaareen. Nykykäsityksen mukaan nuorisotyö on non-formaalia kasvatusta nuorisotyöntekijän ollessa informaalinen kasvattaja. Nuorisotyön keskeinen kasvatusmenetelmä on dialoginen keskustelu.

2010-luvulle tultaessa on syntynyt uusia nuorisotyön muotoja, kuten verkkonuorisotyö. Etsivä nuorisotyö on saanut yhä vahvemman jalansijan ajan poliittisten linjausten nostettua sen keskeiseksi työmuodoksi osana syrjäytymisen ehkäisyä ja nuorten yhteiskuntatakuun toteuttamista.

Tutkimukseni kohteena olevat 2010 -luvun monitoimitalot ja niille asetetut vaatimukset eri toimijoiden (nuoret, järjestöt ja nuorisotyöntekijät) toimesta kytkeytyvät vahvasti nuorisotyön tradition kautta nykypäivään. Cederlöfin (2004, 51) määritelmään nojautuen tutkimuksessani liikutaan aivan ”perusnuorisotyön” ydinalueilla.

2.2.2 Lain määrittelemät tehtävät nuorisotyölle

Suomessa on ollut lainsäädäntöä nuorisotyöstä vuodesta 1972 alkaen. Sitä ennen nuorisotyölle myönnettiin tukea valtion talousarvioon perustuen sekä valtioneuvoston valtionavustuksia koskeviin yleismääräyksiin (490/1965) perustuen. Vuonna 1972 tuli

voimaan laki kuntien nuorisolautakunnista ja kuntien nuorisotyöhön annettavasta valtionavausta. Tämän jälkeen lakia on uudistettu noin 10 vuoden välein. (Aaltonen 2007, 16).

Ensimmäinen nuorisolaki tuli voimaan 1.3.2006. Aiemmin nuorisotyöstä oli säädetty nuorisotyölaissa, mutta nimi muuttui koska uudessa laissa oli nuorisotyö ja nuorisopolitiikka määritelty erikseen. Nuorisolaki uudistui 1.1.2011 alkaen, jolloin siihen lisättiin säädökset monialaisesta yhteistyöverkostosta, etsivästä nuorisotyöstä, sekä siihen liittyvästä tietojen luovuttamisesta. (Aaltonen 2007, 11).

Nuorisolain 4 § käsittelee nuorisopolitiikkaa. Nuorisopolitiikkaa tulee Suomessa tehdä nuorisopoliittisen kehittämisohjelman (tällä hetkellä nimellä lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma) kautta. Ohjelman valmistelee Opetus- ja kulttuuriministeriö kunkin hallituksen linjausten mukaisesti. Kehittämisohjelma ohjaa nuorisotyötä alue- ja paikallistasolla. Nuorisopoliittisella kehittämisohjelmalla pyritään siihen, että kulloinkin hallitsevilla poliittisilla valinnoilla olisi konkreettisia vaikutuksia nuorten elämään ja nuorten parissa tehtävään työhön.

Kunnallinen nuorisotyö perustuu paitsi nuorisolakiin, myös kuntalakiin 1.7.1995 (1 § Asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen), lääninhallituslain muutokseen 15.4.2000 (2 § nuorisotoimen arviointi osana peruspalveluja) ja viime kädessä Suomen perustuslakiin 1.3.2000 (16 § Sivistykselliset oikeudet). Nuorisolain tarkoituksena (1 §) on tukea nuorten kasvua ja itsenäisyyttä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista, sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen. (Aaltonen 2007, 56).

Nuorisolaissa on kerrottu palvelut, joiden toteuttaminen tulisi olla kunnan tavoitteena. Kunnat voivat itse ratkaista millä tavoin ja missä laajuudessa kyseiset palvelut kunnassa tuotetaan. Nuorisoasiainneuvos Kimmo Aaltonen (emt.) määritteli toimittamassaan Nuorisolakioppaassaan vuonna 2007 seikat, jotka hyvin nuorisotyötä tekevän kunnan tulisi huolehtia lakien näkökulmasta. Aaltosen mukaan hyvin nuorisotyötä tekevä kunta tukee lasten ja nuorten kasvua muun muassa monipuolisilla harrastus- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksilla, sekä ehkäisee ennalta nuorten syrjäytymistä perus-

nuorisotyön keinoin. Nuorilla tulee olla käytössään toimivat ja helposti saavutettavissa olevat nuorisotilat. Kunta myös tukee nuorisotoimintaa tekeviä järjestäviä yhteisöjä ja luo hyvät toimintaedellytykset paikallisille nuorisoyhdistyksille. Tutkimukseni kohdistuu juuri näihin osa-alueisiin, tilojen toimivuuteen sekä siihen miten tilojen monikäyttöisyys on toteutettu eri käyttäjäryhmien näkökulmasta.

Aaltosen (emt.) mukaan niin ikään hyvin toteutetussa kunnallisessa nuorisotyössä kiinnitetään huomiota nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Terveys arvona suuntaa nuorisotyötä myös päihde- ja huumekysymysten hoidossa. Nuorten elinoloihin vaikutetaan verkottumalla ja tekemällä yhteistyötä useiden eri viranomaisten ja kansalaistoimintaryhmien kanssa. Nuorisotyö tekee aktiivista yhteistyötä mm. opettajien, sosiaali- ja terveystoimen, poliisin, seurakunnan, työvoimatoimiston sekä kunnan kulttuuri- ja liikuntatoimen kanssa. Seutuyhteistyö on eräs kunnan nuorisotyön muoto. Esimerkiksi työpajatoimintaa on organisoitu ja järjestetty seutukunnittain. Kunnan tehtävänä on myös mahdollistaa kunnan nuorille pääsy kunnalliseen, seutukunnalliseen tai muulla tavoin järjestettyyn työpajatoimintaan. Samoin kehittämisrahoja on anottu keskitetysti, ja koulutustoiminta on usein esimerkiksi alueellisesti tai seutukunnallisesti järjestettyä. Nuorisotoimen seutuyhteistyötä on tehty kunnissa jo pitkään, ja kunta- ja palvelurakenneuudistuksen yhteydessä ylikunnallinen ja hallinnon rajat ylittävä yhteistyö lisääntyy edelleen kunnallisen nuorisotyön muotona.

Aaltosen (emt.) tulkinnan mukaan kunnassa on myös oltava toimiva nuorisotiedotuksen ja -neuvonnan järjestelmä. Kirjastoissa, nuorisotiloissa ja -kahviloissa sekä esimerkiksi kouluissa nuorilla on oltava mahdollisuus Internetin ja erilaisten verkkomedioiden käytön opetteluun ja käyttämiseen. Nuorten osallisuutta vahvistetaan paikallistasolla esimerkiksi antamalla nuorisovaltuustoille todellista päätäntävaltaa ja voimavaroja. Osallisuustoiminta antaa nuorille myönteisen kuvan kotikunnasta ja kasvattaa samalla demokratiaan ja kansalaisaktiivisuuteen. (Aaltonen 2007, 63.) Opinnäytetyöni peruslähtökohta on tuoda esille nuorten ja myös muiden käyttäjäryhmien ääni uusia toimintoja ja tiloja suunniteltaessa.

2.2.3 Mitä nuorisotyöltä odotetaan: Nuorisotyön tehtävät Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman 2012 - 2015 näkökulmasta

Opetus- ja kulttuuriministeriön Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2012 – 2015 lähtee siitä, että tämän hetken yhteiskunnassa tulisi kiinnittää huomiota lasten ja nuorten ***arjen hallintaan***, ***osallisuuteen*** ja ***yhdenvertaisuuteen*** (OKM 2011, 6). Näitä kolmea kärkeä lähestytään pilkkomalla ne strategisiksi tavoitteiksi. **Osallisuutta** koskevat strategiset tavoitteet ovat 1. lapset ja nuoret kasvavat aktiivisiksi ja yhteisvastuuta kantaviksi kansalaisiksi, 2. lapset ja nuoret voivat osallistua tasavertaisesti kulttuuri- ja liikunta- ja vapaa-ajantoimintaan ja 3. nuoret työllistyvät ja nuorten työllisyysaste paranee. **Yhdenvertaisuutta** viedään eteenpäin seuraavilla tavoitteilla: 4. yhdenvertaisuus toteutuu ja 5. tytöillä ja pojilla on tasa-arvoiset oikeudet ja mahdollisuudet. **Arjen hallinnan** rakentumista seurataan seuraavilla tavoitteilla: 6. nuorilla on mahdollisuus asua ja elää itsenäisesti, 7. kaikilla lapsilla ja nuorilla on lähtökohdistaan riippumatta mahdollisuus saada itselleen korkeatasoinen koulutus ja 8. ennaltaehkäisevillä toimilla ylläpidetään lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä. Lisäksi on määritelty tavoite 9. lasten, nuorten ja perheiden asioita hoidetaan osaavasti ja hyvässä yhteistyössä. Tällä pyritään voimistamaan yhteistyötä. (OKM 2011, 11.)

Nuorisotyön tehtäviä löytyy edellä mainittujen strategisten tavoitteiden toimenpidekokonaisuuksista. Lasten ja nuorten kasvamista aktiivisiksi ja yhteisvastuuta kantaviksi kansalaisiksi pyritään edistämään mm. kehittämällä lasten ja nuorten kuulemista sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Tasaveroista osallistumista kulttuuri- ja liikunta- ja vapaa-ajantoimintaan pyritään edistämään kiinnittämällä huomiota nuorisopalveluihin lähipalveluna, takaamalla harrastusten saavutettavuus, tukemalla lasten ja nuorten omaa toimintaa, sekä kansalaisjärjestöjen toimintaa tukemalla. Näissä kaikissa nuorisotoimi on hyvin keskeinen toimija ja vaikuttaja monissa kunnissa. Tutkimukseni valottaa osaltaan sitä, miten nämä edellä mainitut tehtävät toteutuvat tällä hetkellä.

2.2.4 Kunnallinen nuorisotyö ja nuorisotalotyö käytännössä

Petri Cederlöf tutki kunnallista nuorisotyötä 2000-luvun alkupuolella. Hänen tarkoituksenaan oli selvittää mitä kunnallinen nuorisotyö on, mitä nuorisotyöntekijät tekevät ja mikä on työn keskeinen sisältö. Tutkimuksessa kerättiin laadullista tietoa pääasiassa

pienten kuntien nuorisotyöstä. Hänen tutkimuksensa mukaan kunnallisen nuorisotyön keskeiset tehtävät ovat:

1. ”Perusnuorisotyö”. Perusnuorisotyöllä tarkoitetaan tässä yhteydessä kaikille nuorille tarkoitettua tiedotustyötä ja neuvontaa, atk- ja internetpalveluiden tarjoamista nuorille, sekä osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistämistä. Perusnuorisotyöksi Cederlöf määrittelee myös nuorisotilatoiminnan, viikonloppu- ja arki-illanviettojen ylläpidon ja ohjauksen, säännöllisten harrastus- ja kerhotoimintojen tarjoamisen ja ohjaamisen, kausittaisten matkojen, tilaisuuksien, tapahtumien sekä kurssien yms. järjestämisen ja ohjaamisen. Perusnuorisotyöksi luetaan myös paikallisten yhdistysten tukeminen, motivoiminen ja aktivoiminen.

2. Perusnuorisotyöhön sisältyvä tai sen rinnalla toteutettu ”erityisnuorisotyö”. Erityisnuorisotyö käsittää Cederlöfin mukaan yksilöllisen tarvelähtöisen neuvonnan ja ohjauksen, koulutuksen ja työelämän ulkopuolisen nuorten yhteydenpidon ja ohjauksen, kausittaisen, tilannekohtaisen sosiaalisen ja etsivän nuorisotyön, sekä yksilöllisen nuorten elämään puuttumisen ja sen tukemisen.

3. Nuorisotyön ja nuorisotoiminnan ”tuottaminen ja toiminnanohjaus”. Näitä ovat hallintorutiinit, koordinointi ja organisointi, toiminnan tuottaminen yhteistyökumppaneiden kanssa, nuorten vanhemmille ja muille ammattikunnille suunnattu tiedotus, sekä nuorisotyön ja -toiminnan tuottamisen ja ohjauksen kehittäminen.

4. Nuorisopolitiikka ja ”nuorten elinolostrateginen työ”. Tällä Cederlöf tarkoittaa nuorisotyöllistä ja moniammatillista poikkihallinnollista yhteistyötä nuorisoasioissa, sekä nuoria koskevan tiedon kokoamista ja julkistamista, nuoria koskevaan päätöksentekoon vaikuttamista, nuorisopoliittista ja -strategista työtä. (Cederlöf 2004, 51.)

Tommi Hoikkalan ja Ann Sellin (2008) toimittamassa teoksessa ”Nuorisotyötä on tehtävä” on pyritty hahmottamaan nuorisotyön asemaa, perusteita ja menetelmiä. Nuorisotyön muotoja ja nuorisotyöllisiä menetelmiä voidaan katsoa olevan yläotsikkotasolla esimerkiksi mm. nuorisotilatyö, nuorten tiedotus- ja neuvontapalvelut, työpajatoiminta, etsivä työ, avarttitoiminta, seikkailukasvatus, sukupuoli- ja kulttuurisensitiivinen työ, liikuntatyö, kulttuurityö, osallisuus- ja vaikuttamistoiminta, nuorisopolitiikka, järjestötyö jne. Nämä työmuodot toteuttavat Niemisen määrittelemiä perusfunkti-

oita eri tavoin ja painotuksin. Esimerkiksi nuorisotilatyössä toteutetaan personalisaatiofuntiktiota kohtaamalla nuori juuri sellaisena kuin hän on ja tarjoamalla hänelle mahdollisuuksia kasvaa ja kehittyä häntä itseään kiinnostavassa ympäristössä. Nuorisotilatyössä tehdään myös sosialisaatiotyötä sekä tarpeen vaatiessa kompensaatiofunktioon liittyviä tehtäviä, piilofunktion kontrollinäkökulmaa unohtamatta.

Nuorisotalojen toiminta on ns. matalan kynnyksen toimintaa. Nuorisotalolle voi tulla kuka tahansa nuori. Ne ovat tarkoitettu etupäässä 12 - 17 -vuotiaille nuorille. Talojen toiminta-ajatuksen voi yleistää olevan nuorten vapaa-ajan omaehtoisen toiminnan tukeminen nuoren lähiyhteisössä. Nuorisotalolle on nuoren helppo tulla ja siellä hän voi olla vertaisryhmän seurassa. Nuorisotalo on nuoren näkökulmasta turvallinen, suoritusvapaa paikka. (Kiilakoski 2012, 137.)

Nuorisotilalla tapahtuvaa toimintaa on kutsuttu perinteisesti avoimeksi toiminnaksi. Avoin toiminta voidaan määritellä esimerkiksi Kylmäkosken (2008, 395) mukaan toiminnaksi, johon kaikki nuoret ovat tervetulleita osallistumaan. Avoimen toiminnan käsite on nuorisotyön näkökulmasta todettu osin puutteelliseksi ja se on korvautumassa tilatyön käsitteellä. Tilatyö -käsite kuvaa paremmin nuorisotyön luonnetta nuorisotilalla tapahtuvassa työskentelyssä. Siihen sisältyy näkemys nuorisotyön tavoitteellisuudesta, kasvatuksellisuudesta ja vuorovaikutteisuudesta. Nuorisotyöntekijä kohtaa nuoren kokonaisvaltaisesti, tukien häntä ja toimien turvallisena aikuisena, rinnalla kulkijana. (Kylmäkoski 2008, 395.)

Nuorisotiloille on ominaista että niissä toteutetaan ratkaisuja, joissa ihmisiä ohjataan toimimaan yhdessä muiden kanssa. Pyrkimys ryhmämuotoiseen toimintaan on nuorisotyön perusolemusta. Tilaratkaisut, välineet ja toiminta tähtäävät siihen, että ihmisiä saatetaan toimimaan toistensa kanssa. Nuorisotiloissa on myös tiloja, jotka mahdollistavat nuoren ja työntekijän henkilökohtaiset yksilökeskustelut, mutta suurin osa tiloista on sellaisia, että niissä on vaikea vetäytyä yksinoloon. Nuorisotyön voi sanoa muodostuvan yhdessäolosta, viihtymisestä ja kasvatuksesta. (Kiilakoski 2011, 197.)

Nuorisotilatyö on mielletty hengeltään vapaaksi ja luovaksi työmuodoksi. Nuorisotyölle on ominaista, että nuorisotaloilla on ollut hyvinkin autonomisia asemia organisaatioiden sisällä. Nuorisotilalla työskentelevät työntekijät ovat voineet perinteisesti hyvin vapaasti hyödyntää omia kiinnostuksen kohteitaan ja osaamisiaan tilan toimin-

nan suunnittelemisessa ja toteuttamisessa. (Kylmäkoski 2008, 399.) Nuorisotyöntekijät kokevat tekevänsä työtä omalla persoonallaan, jolloin työntekijän ammatillisuus muodostuu paitsi koulutuksen ja kokemuksen myötä hankituista tiedoista ja taidoista, sekä myös minuuden ja tunteiden kautta (Soanjärvi 2011, 104). Nuorisotilat ilmentävät usein tilassa työskentelevien työntekijöiden näkemystä ammatillisesta hyvästä nuorisotyöstä

Tomi Kiilakoski (2011, 168 - 189) on lähestynyt nuorisotilalla tehtävää nuorisotyötä siihen sisältyvien jännitteiden ja ristiriitojen kautta. Hänen mukaansa nuorisotilatyön luonne hahmottuu seuraavien jännitteiden kautta: 1. oleilu ja kasvatus, 2. yhteiskunnan uusintaminen ja uudistaminen, 3. nuorten tarpeet ja organisaation resurssit, 4. alueen nuoret ja kiinteärajainen ryhmä, 5. talotyö ja alueellinen työ, 6. vertaisryhmä ja sukupolvisuhteiden edistäminen, 7. eriytetty- ja kaikille suunnattu toiminta, 8. osallisuus ja hengailu. Voidaan ajatella, että nuorisotaloilla tehtävän nuorisotyön luonne riippuu siellä työskentelevien työntekijöiden ammatillisista kannanotoista Kiilakosken esittämiin jännitepareihin. Kukin nuorisotalo on siten oma ”persoonansa”. Lisäksi tämä ”persoonallisuus” voi ajoittain muuttua riippuen siitä, ketkä nuorisotyöntekijät ovat kulloinkin talolla työvuorossa.

Nuorisotyö ja sen työmuodot ovat kehittyneet alan koulutuksen ja ammatillisen identiteetin hahmottumisen myötä. Uusia työmuotoja (kuten verkkonuorisotyö, osallisuustoiminta, nuorisotiedotus ja etsivä nuorisotyö) on kehitetty. Monesti ns. perusnuorisotyönä nähtävän nuorisotalotyön on koettu polkevan paikallaan, eikä sen kehittämiseen ole monissa kunnissa käytetty varoja. (Kiilakoski 2011, 157.) Nuorisotalot ovat ikään kuin syrjäytyneet nuorisotyön kehitystrendeistä. Osasyynä tähän voidaan nähdä olevan nuorisotaloille vuosien saatossa syntynyt huomattavan autonominen asema nuorisoalan organisaatioiden sisällä. Nuorisotyöntekijät ovat saattaneet muovata oman talonsa toimintatapoja ja välineitä omien arvojensa ja mieltymystensä mukaisesti. Nuorisotaloille on syntynyt omia toimintakulttuureita, jotka ovat voineet poiketa paljonkin samaan organisaatioon kuuluvan toisen nuorisotalon toimintakulttuurista. Tämänkaltainen kehitys on osaltaan heikentänyt organisaatioiden johdonmukaista samanaikaista kehittämistä. (Kiilakoski 2012, 146.)

Nuorisotalo sinänsä on nuorisotyöllinen väline, joka mahdollistaa nuorisotyöntekijän ja nuoren kohtaamisen. Kohtaaminen tapahtuu vapaaehtoisesti, mutta nuorisotalon

puitteet pyritään luomaan parhaiksi mahdollisiksi ja sellaisiksi että nuori kokee työntekijän läsnäolon yhtä aikaa luontevaksi ja turvalliseksi. Nuorisotalossa kohtaaminen tapahtuu tietoisesti määriteltyjen rakenteiden ja välineiden kautta. Nuorisotalon sisustus voi olla nuorisokulttuurinen ja nuorten luoma, mutta kohtaamisen puitteet ovat myös työntekijöiden määrittelemiä. Nuorisotalo on nuorille paikka, jossa he viettävät vapaa-aikaansa. Työntekijöille se on työympäristö, joka mahdollistaa nuorisotyön tekemisen. Nuorisotalo on ikään kuin rakennettu hauskanpidon ja yhdessä oleilun ympärille, mutta ne ovat nuorisotyön näkökulmasta ennen kaikkea keinoja nuoren kohtaamisen mahdollistamiseen. (Kiilakoski 2011, 195.)

Nuorisotalot pyritään rakentamaan nuoriin vetoaviksi, mutta silti sellaisiksi, että tilat mahdollistavat ohjaajien tekemän kasvatustyön. Voidaan sanoa, että ne ovat nuorisokulttuurisia ympäristöjä, joissa näkyy kulloinkin muodissa olevat trendit. Nuorisotalo on nuoren turvapaikka koulun, perheiden ym. tahojen vaatimuksilta. Nuoret kokevat, että nuorisotiloille tärkeimmät saapumisen syyt ovat vapaa oleilu ja kaverien tapaaminen (Osaava Kaakonkulma -hankkeen nuorisokysely 2011). Nuorisotalot tai -tilat ovat rakentuneet siten, että ne mahdollistavat nuorisotyölle ominaisen ryhmämuotoisen toiminnan. Erilaiset pelit, kulttuuriset tai liikunnalliset harrasteet ja aktiviteetit toimivat työntekijöiden työkaluina heidän tekemässään kasvatustyössä. Nuorisotyöntekijä on läsnä nuorta varten, talon ja sen toimintojen toimiessa välikappaleina nuoren ja työntekijän kohtaamiselle, jossa mahdollistuu luottamuksellisen suhteen syntyminen ja kasvatuksellinen dialogi. (Kiilakoski 2012, 137 – 138.)

2.3 Nuorisotyön ja järjestötoiminnan yhteys

Nuorisotyö ja järjestötoiminta nivoutuvat toisiinsa historiallisesti (Söderlund 2012, 193). Nuorisotyö on ensimmäisistä muodoistaan 1900–luvun alkupuolelta aina 1970-luvulle asti ollut järjestötoimintaan painottunutta (Nieminen 1995, 408). Vuoden 1972 laissa nuorisolautakunnista ja kuntien nuorisotyöhön annettavasta valtionavusta vahvistettiin työnjako julkisen sektorin ja järjestöjen välillä. Yhteiskunnan tehtäväksi määriteltiin edellytysten ja puitteiden luominen nuorisotyölle. Järjestöjen vastuulle määriteltiin nuorisotoiminnan sisällöllinen järjestäminen. Vuoden 1974 alusta astui voimaan nuorisojärjestölaki, joka vahvisti jo käytössä olleen nuorisojärjestöjen tukijärjestelmän. Laki vastasi tuolloin ajan haasteisiin, sillä nuorisojärjestötoiminta kasvoi voimakkaasti. (Aaltonen 2007, 18.)

Kuntien tekemä nuorisotilatyö on syntynyt vastaamaan järjestöihin kuulumattomien nuorien vapaa-ajan viettotarpeisiin. Nuorisotiloja perustettiin voimallisesti 1970- ja 80-luvuilla ja nuorisotalotyö kasvoi nykyiseen mittaluokkaansa 1990 -luvun alkuun mennessä. Nuorisojärjestöjen tukeminen on edelleen osa kuntien tekemää nuorisotyötä, joskin taloudellisten olojen tiukentuessa ovat avustukset usein karsintalistojen kärkisijoilla. Tukeminen on paitsi avustusten myöntämistä, myös toiminnan mahdollistamista antamalla tiloja, laitteita ja välineitä järjestöjen käyttöön. Nuorisojärjestöillä on kunnissa erityisasema nuorisotilojen käytön suhteen johtuen nuorisolaista, mutta myös nuorisotyön ja nuorisojärjestöjen läheisestä pitkästä historiallisesta suhteesta. Nuorisojärjestöille tilat ovat yleensä ilmaisia tai niitä annetaan järjestöille käyttöön nimellistä vuokraa vastaan. Muut järjestöt (aikuistoimijoiden) maksavat tiloista vuokraa.

Järjestöihin kuuluvien nuorien määrä on ollut laskussa, etenkin viimeisen kymmenen vuoden aikana ja erityisesti alle 15-vuotiaiden joukossa (Söderlund 2012, 196). Nuorten vapaa-aikatutkimuksen mukaan vuonna 1998 järjestöön, seuraan, kerhoon tai vastaavaan ilmoitti kuuluvansa 52 % 10 - 29 -vuotiaista. Vuoden 2009 tutkimuksessa vastaava luku oli 45 %. Vuonna 1998 10 - 14 -vuotiaista nuorista oli jäsenenä tai mukana järjestötoiminnassa 66 % ikäluokasta. Vuonna 2009 vastaava luku oli 32 %. Monet nuoret kokevat että vapaa-ajan toimintaan on mukava osallistua, jos se ei edellytä jäsenyyttä. Omaehtoinen ja vapaamuotoinen toiminta on monen nuoren mielestä mieluisinta vapaa-ajantoimintaa. (Myllyniemi 2009.)

Nuorisotyötä tekevät suomessa nykypäivänä kunnat, järjestöt ja kirkko. Jokaisen tekemällä työllä on omat uhkansa. Kuntien tekemän nuorisotyön keskeinen ongelma on alati pienenevät resurssit. Järjestöjen tekemän työn haasteena ovat resurssipula, sekä pienenevät osallistujamäärät. Kirkosta eronneiden määrä kasvaa koko ajan. Laajemmassa perspektiivissä kolmannen sektorin roolin odotetaan vahvistuvan kunnallisten palvelujen kentässä tulevaisuudessa kuntien joutuessa etsimään tarkoituksenmukaisia tapoja järjestää palveluita ja toimintaa. Järjestöt tuottavat tälläkin hetkellä monissa kunnissa osan nuorisopalveluista erilaisin sopimusjärjestelyin. Allianssin ja Kuntaliiton teettämän *Kunnallisen nuorisotyön tulevaisuudenodotukset 2011* -kyselyn mukaan kolmasosa kunnista uskoi järjestöjen roolin kasvavan kunnallisessa nuorisotyössä. (Söderlund 2012, 193.)

2.4 Nuoren elämä myöhäismodernissa yhteiskunnassa

Myöhäismodernissa yhteiskunnassa nuorten elämänkulku on muuttunut suuresti verrattuna aikaisempien sukupolvien elämänkulkuun. Elämänkulku nähdään yhteiskunnallisesti tuotettuna ja tulkittuna struktuurina elämälle. Käytännössä tämä tarkoittaa erilaisia jaotteluja, kuten lapsuus, nuoruus, aikuisuus ja vanhuus. Elämänkulun perinteiset jaottelut eivät täysin päde myöhäismodernissa yhteiskunnassa. (Saastamoinen 2007, 247.)

Modernin yhteiskunnan ihmisen elämänkulku oli selkeäpiirteisempi ja ennustettavampi. Tietty koulutus, johti tiettyyn työuraan, jossa saatettiin viettää koko aikuiselämä ennen kuin vetäydyttiin hyvin ansaituille eläkepäiville. Myöhäismodernissa yhteiskunnassa ei tällaista takuuvarmaa mallia ole.

2.4.1 Alati muuttuva yhteiskunta

Myöhäismoderni yhteiskunta on jatkuvassa muutoksessa. Yhteiskuntaa luonnehditaan riski-yhteiskunnaksi, jossa on koko ajan läsnä joku suuri uhka tai riski. Tällainen riski voi olla esimerkiksi ydinvoima, saasteet tai epävarma talous. (Saastamoinen 2007, 234.) Yksilön on rakennettava omaa identiteettiään suhteessa alati muuttuvaan ympäristöön. Entiset tavat toimia, perinteiset kouluttautumispolut tai ammattikunnat eivät välttämättä päde nyky-yhteiskunnassa. Nuorten tulevaisuusvisioissa ei oma kotipaikka tarjoa opiskelumahdollisuuksia tai työpaikkoja. Jo varhain on alettava henkisesti valmistautua muuttamaan opiskelujen ja työn perässä.

Nuoren silmin myös aikuisuus näyttäytyy epävarmana jatkuvan muutoksen tilana. Aikuisuutta ei koeta houkuttelevana, vaan pikemminkin saatetaan pyrkiä lykkäämään aikuisuuteen astumista. Aikaperspektiivi painottuu tulevaisuuteen, joka ei näyttäydy kovinkaan lupaavana. Tulevaisuudessa ei näy kiintopisteitä, joita kohti edetä. Ruotsissa tehdyn tutkimuksen mukaan työelämään siirryttiin vuonna 1991 keskimäärin 21-vuotiaana. Vuonna 2003 vastaava ikä oli 28 -vuotta. (Siurala 2006, 3.) Nuoruus on pidentynyt, koska aikuisuus on problematisoitunut.

2.4.2 Pidentynyt nuoruus

Nuoruuden pidentymistä tai jatkettua nuoruutta voidaan lähestyä myös sosialisaatiokäsitteen kautta. Myöhäismodernissa yhteiskunnassa nuoret liittyvät yhteiskuntaan konsumeristisen sosialisaation kautta, kun modernissa yhteiskunnassa sosialisaation katsottiin tapahtuvan tuotantokeskeisesti perheen ja työn kautta. Kulutuskeskeinen sosialisaatio tapahtuu koulutusinstituutioiden ja vapaa-ajan piirien kautta. Nuoren identiteetin keskeinen rakentumiskanava on kuluttaminen, joka tukee yksilöllistä ajattelutapaa. Koulutusajat ovat myös pidentyneet. Opiskeluaika mahdollistaa erilaiset identiteettikokeilut. Sosiaalisen ja yhteiskunnallisen hyödyllisyyden kokemukset siirtyvät myöhempiin elämänvaiheisiin.

Nuorten toimeentulo on kaksijakoista; monet nuoret ovat taloudellisesti aiempaa riippuvaisempia vanhemmistaan. (Aittola 2007, 341.) Toisaalta monet nuoret menevät töihin opiskeluaikana rahoittaakseen opiskelujaan. Nuoret ovat merkittäviä kuluttajia, mutta opiskeleminen työn ohessa pidentää opiskeluaikaa entisestään. Vakituisen työn saaminen lykkääntyy opiskeluaikojen myötä. (Siurala 2006, 2.) Työelämän tavat ja normit omaksutaan vanhempana kuin aiemmat sukupolvet. Nuorten elämä tapahtuu yhä kauemmin sellaisissa sosiaalisissa tilanteissa, jotka suosivat nuoruutta pidentävää moratoriota ja yksilöllisyyden kehitystä. (Aittola 2007, 341.) Eräänä ongelmana työmarkkinoiden näkökulmasta nähdään myös liiallisen individualismin omaksuneet nuoret, jotka eivät pysty tai halua kiinnittyä työelämään (Siurala 2006, 2).

On ryhdytty puhumaan laajentuneesta nykyhetkestä nuorten elämänkulun näkökulmasta. Menneisyys ei anna vastauksia tulevaisuudessa toimimiseen, eikä epävarma tulevaisuus ole houkutteleva. On tartuttava hetkeen, on elettävä nyt. Nykyhetki on ainoa mikä merkitsee, tulevaisuutta ei haluta miettiä. Nuoruus on pidentynyt tai nuoren elämässä nykyhetki on laajentunut. Aikuisuuteen siirrytään myöhemmin kuin aikaisemmat sukupolvet. (Saastamoinen 2007, 242.)

2.4.3 Nykynuoren elämänpiirit ja elämismaailma

Förnäs (1998) on hahmotellut ihmisen arjen elämänpiirejä. Hänen mukaansa yhteiskuntaa jäsentävät valtio ja markkinat. Ne luovat yhteiskunnalle reunaehdot, joissa ns. institutionaaliset sfäärit (ns. koulu, työ, vapaa-aika, media) toimivat. Nämä määrittävät

yksilön elämismaailmaa ja sitä kautta yksiön suhdetta valtioon ja markkinoihin. Yksilön elämismaailman kivijalka on perhe ja vertaisryhmät. Ne toisaalta muovaavat yksilön identiteettiä ja toisaalta toimivat peilinä hänen identiteettityössään. Näiden elämänpiirien parissa toimiessaan nuori oppii yhteiskunnan toimintamekanismit ja näin elämänpiirien voidaan katsoa olevan oppimisympäristöjä. Etenkin valtion virastojen käytäntöjen oppimisen on katsottu olevan keskeinen yksilön yhteiskuntaan sosiaalistamisen kanava ja kansalaisuuden määrittäjä. (Penttinen 2007, 266.).

Elämismaailmalla tarkoitetaan sosiaalisen elämän rakenteita, toiminnan rakenteita ja ehtoja, vuorovaikutusrakenteita ja säännönalaisuuksia. Nykynuoren elämismaailma rakentuu arkipäivän asioista, jotka nivoutuvat yhteen yksilöllisinä kokonaisuuksina. Ulkopuolisen silmin nuoren elämismaailma saattaa näyttäytyä epäjohdonmukaisuuksien sekamelskalta, mutta nuoren itsensä mielestä se on täysin looginen ja johdonmukainen. Nuoren elämässä saattavat täysin eriarvoiset ja erilaisista lähtökohdista tulkittavat seikat kilpailla keskenään vaikkapa nuoren ajankäytöstä. (Penttinen 2007, 257.) Penttinen kuvaa aikuisten maailmasta vastaavana esimerkkinä työn ja perheen välistä ajanjakamista. Nuorten elämismaailman erityispiirre on se, että nuoret joutuvat kohtaamaan koko ajan paljon uusia asioita.

Nuoren elämismaalima on saanut konsumeristisiä ja yksilöllistyneempiä piirteitä. Yksilöllistymistä voidaan kuvata kahdella tasolla. Koko yhteiskuntaamme on yksilöllisyyden eetoksen läpitunkema. Uusliberalistinen talousideologia korostaa yksilöä oman elämänsä sankarina, jolle kaikki on mahdollista. Yhteisölliset rakenteet, kuten työyhteisöt, suvut ja naapurustot rapautuvat. Toisaalta yksilöllisyys nähdään aiempaa vapaampina identiteetteinä omissa valinnoissaan (Penttinen 2007, 263). Ihminen nähdään yksilönä, jolla on vapaus tehdä valintoja ja toisaalta hän joutuu kohtaamaan myös valintojensa seuraukset. Elämä on liikkumista eri valintojen viidakossa. Nuoret voivat tehdä tai joutuvat tekemään elämäänsä vaikuttavia valintoja jo hyvin varhain. Monet asiantuntijat ovat ilmaisseet huolensa siitä, että valintojen teko alkaa liian varhain. Valintojen seuraukset voivat osoittautua ei-toivotuiksi ja sen vuoksi yksilö saattaa joutua palaamaan takaisin edelliseen valintapisteeseen tekemään uusi valinta. Tämänkaltaista liikehdintää tapahtuu työmarkkinoiden ja koulutusorganisaatioiden välillä. (Siurala 2006, 1.) Nuori on voinut valita itselleen koulutuksen, joka ei kuitenkaan johda työllistymiseen ja tämän vuoksi hän palaa opiskelemaan jotain toista alaa. Yksilöllisyyttä voidaan kuvata myös itsekeskeiseksi yksilöllisyydeksi (Aittola 2007, 339).

Näin muotoiltuna korostuu yhteisöllisyyden puute tai ylipäätään haluttomuus olla mukana yhteisöllisessä toiminnassa. Yksilöllisyys voi johtaa itselle vieraiden elementtien tietoiseen tai tiedostamattomaan välttelyyn (Aittola 2007, 339).

Konsumeristinen sosialisaatio on merkittävä osa identiteetin rakentumista. Kuluttamisesta on tullut tärkeä osa identiteetin muodostamista. Nuoret elävät aiempaa pidempään kulutuksellisien ja vastaanottavien oppimisprosessien todellisuudessa. Koulutusaikojen pidentyminen mahdollistaa identiteettikokeilut. Omasta toimeentulosta vastuunottaminen siirtyy myöhempään. Samanikäisten vertaisryhmän vaikutuksen alaisena ollaan yhä kauemmin. Tämä mahdollistaa oman elämäntyylien kehittämiset. Työelämään siirtyminen tapahtuu myöhemmin kuin aikaisemmin. (Aittola 2007, 341.) Kuluttamalla voi hankkia itselleen uuden identiteetin, joka on helppo vaihtaa, mutta vaikea ylläpitää. Alati kehittyvä tietotekniikka antaa mahdollisuuksia muokata omaa identiteettiä joustavasti tarpeen mukaan. Media tarjoaa koko ajan uusia muoti-ilmiöitä seurattavaksi ja ruokkii näin kuluttamista. (Aittola 2007, 344-345.)

2.4.4 Jatkuvia valintoja

Valinnat voidaan nähdä mahdollisuuksina, mutta myös vaatimuksina valintojen tekemiseen ja eräänlaisena tapana kontrolloida yksilöä. Jokaisen on pakko tehdä valintoja. Valintojen tekeminen alkaa jo varhain. Jokaiselle syntyy oma yksilöllinen tie HOPS:ien kautta. (Siurala 2006, 2.) Kaikilla ei siihen ole välttämättä valmiuksia, mikä saattaa yksilöt eriarvoiseen asemaan (Saastamoinen 2007, 232). Eriarvoisia valmiuksia tuottavat mm. ikä, sukupuoli, sosiaalinen asema tai maantieteellinen sijainti (Penttinen 2007, 262). Haasteina ovat ne nuoret, jotka eivät tartu saamiinsa mahdollisuuksiin.

Tietotekniikan myötä syntyneet pienoismaailmat lisäävät yksilöllistymiskehitystä (Aittola 2007, 342). Internetin kautta on mahdollista löytää jokaiselle ajatukselleen samalla tavalla ajattelevia kanssaihmisiä, mikä mahdollistaa nuoren vetäytymisen toimimaan vain samanmielisten ihmisten kanssa. Tämä perustuu mielihyvän hakemisperiaatteeseen, joka liittyy keskeisesti myös itsekeskeiseen yksilöllisyyteen. Yksilö ottaa vastaan hänen omaa ”totuuttaan” palvelevaa informaatiota ja sulkee pois muun tiedon. Tämänkaltainen kehitys voi johtaa persoonallisuuden kapeutumiseen, muukalaisvihamielisyyteen ja ääriliikkeiden syntyyn. Samalla samanmielisten ryhmien syn-

tylogiikalla ovat muodostuneet skinien ryhmittymät, moottoripyöräkerhot ja uskonnolliset ryhmät. (Aittola 2007, 343.)

2.4.5 Nuoren yhteiskunnallinen asema

Nuoriso ihmisryhmänä nähdään mosaiikkimaisena teoksena, kaikkine mahdollisine väreineen ja sävyineen. Nuoriso ei ole staattinen blokki vaan pikemminkin alati muuttuva. Nuorisosta on siksi vaikea puhua yleistäen (Siurala 2006, 1). Nuoren ihmisen katsotaan kuuluvan sosiaalisesti määriteltyyn nuoriso-kategoriaan, samalla hänen katsotaan liikkuvan kuluttamisen, kouluttautumiseen ja työhön sijoittumisen maailmoissa (Saastamoinen 2007, 240). Yksilöllisyyden korostaminen voidaan nähdä myös tapana hallita; Michel Foucault puhuu vapaudella ja kuluttamisella hallitsemisesta. On halvempaa ja tehokkaampaa hallita yksilöllisiä ihmisiä. Varjopuolena tosin on yhteisöllisten arvojen rapautuminen. (Saastamoinen 2007, 231.)

Pohjoismaisessa hyvinvointiyhteiskunnassa on monia vahvuuksia, jotka tukevat nuorten tervettä kasvua. Vahva julkinen sektori mahdollistaa kattavan yleisen sosiaaliturvan. Koulutusjärjestelmä takaa kaikille varsin hyvän koulutustaustan. Perheitä tuetaan eri tavoin. Nuorilla rikoksentekijöillä on erilaisia mahdollisuuksia sovittaa tekonsa, josta osaltaan seuraa se, että Suomessa on varsin alhainen nuorten vankien määrä. (Siurala 2006, 5.)

Kriminologi Timo Harrikari (2008, 24 - 25) näkee yhteiskunnassamme kuitenkin liikehdintää, joka saattaa olla merkki asenteiden kiristymisestä nuoria kohtaan. Nuorten parissa työskentelevien ammatti-ihmisten työpaikat ovat uhanalaisia talouden kiristyessä. Viimevuosien hallitusohjelmissa on pyritty vähentämään huonompiosaisiin kohdistuvia tulonsiiroja ja haettu tasavero-tyyppisiä veromalleja. Huostaan otettujen lapsien ja nuorien määrä on kasvussa. Toisinaan käydään keskustelua rikosoikeudellisten seuraamusten alaikärajan alentamisesta. Varsin yleistä on keskustelu yhteiskunnan turvattomuudesta ja nuorten oikeuksien rajaamisesta (esim. skeittaajien aiheuttamat ongelmat, nuorille määritellyt yleiset kotiintuloajat, rajoitukset nuorten oleilusta julkisissa tiloissa ja erilaiset nollatoleranssikampanjat). Luottamus nuoriin on ikään kuin häviämässä ja se on korvautumassa kontrollilla ja rankaisulla. (Siurala 2006, 6.)

Tutkijat (mm. Lasse Siurala) nostavat esiin näkemyksen nuorison polarisoitumisesta. Ensinnäkin; nuorten joukossa on entistä enemmän opiskeluissaan ylisuoriutujia ja hyvin menestyviä nuoria. Vastaavasti nuorten joukossa on myös aiempaa enemmän koulupudokkaita. Toiseksi; nuoret työllistyvät aiempaa paremmin, mutta vastaavasti on myös kasvava joukko nuoria, jotka eivät tule työllistymään. Kolmanneksi; on yhä kasvava joukko absolutisteja ja toisaalta myös aiempaa enemmän päihteitä liikaa käyttäviä nuoria. Kaikilla näillä akseleilla kuilu näiden kahden ääripään välillä tuntuu kasvavan. (Siurala 2006, 3.)

2.4.6 Nuoret yhteiskunnallisina toimijoina

Nuoret kokevat yhteiskunnallisen päätöksenteon kaksijakoisena. Luottamus ja kiinnostus päivänpolitiikkaan, poliitikkoihin ja omiin vaikuttamismahdollisuuksiin edustuksellisen demokratian kautta, on romahtanut. Nuorien äänestysaktiivisuus on hyvin alhaista. Nuorten ääni ei kuulu politiikassa. Sen sijaan erilaiset suorat (mielenosoitukset, kampanjat, jne.) vaikuttamiskeinot ovat suosittuja niin ruohonjuuritasolla, kuin globaalilla tasolla. (Siurala 2006, 4.) Nuoret ovat kiinnostuneita yhteiskunnallisista asioista, mutta eivät koe vallitsevan järjestelmän vaikuttamiskeinoja omikseen. Näyttää siltä, että nuorten haluttomuus sitoutua pysyviin järjestelmiin heijastuu myös heidän haluttomuuteen lähteä politiikkaan mukaan puolueiden kautta. Sen sijaan löyhät johonkin tarpeeseen syntyneet liikkeet vetävät nuoria mukaansa.

Eri puolilla Suomea on pyritty kehittämään osallisuutta ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksia heitä itseään koskevissa asioissa. Suomessa kuntien nuorisotoimet ovat olleet keskiössä vaikuttamis- ja kuulemiskanavien kehittämisessä. Vuoden 2010 loppuun mennessä tuli kaikissa kunnissa olla malli 5-17 -vuotiaiden lasten- ja nuorten kuulemisesta (Opetusministeriö 2007, 34). Suomessa on keskusteltu jo varsin pitkään äänestysikärajan alentamisesta 16-vuoteen. Suurin osa toimista painottuu kuitenkin vallitsevaan järjestelmään integroimiseen – nuoria halutaan ottaa mukaan päätöksentekoon ja yhteisten asioiden hoitoon. Tämän voi myös nähdä tämän pyrkimyksenä suojata vallitsevaa järjestelmää ja sen valta-asetelmia, sekä ehkäistä järjestelmää kritisoivaa, nykyisen edustuksellisen demokratian arvoja kyseenalaistavaa mielipiteen ilmaisua.

Viime aikoina on syntynyt myös uudenlaista nuorten kuulemista. Helsingin nuorisoasiainkeskus on avannut Ruuti -vaikuttamiskanavan, jossa haetaan keinoja myös suoralle vaikuttamiselle ja laajemmalle osallistumiselle perinteisten aikuisten maailmasta poimittujen nuorisovaltuustomallien sijaan. Ruuti -vaikuttamiskanavan tarkoituksena on korostaa demokratiaa toiminnallisena kokemuksena, sen sijaan että se nähtäisiin ainoastaan päätöksentekovallan välineenä. (Laitio 2012.) Toki tämäkin malli on syntynyt vallitsevan järjestelmän tuotteena ja siksi se on myös helposti nähtävissä yhtenä yrityksenä kontrolloida nuorisoa. Silti on kyse edistysaskeleesta ja aidosta yrityksestä löytää uusia väyliä saada nuoret mukaan yhteiskuntaan päättämään omista asioistaan. Samalla syntyy tärkeitä kokemuksia osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä.

Tietokoneet, Internet, mobiililaitteet ja sosiaalinen media ovat tämän päivän nuoren arkea. Nuoret ovat läsnä erilaisissa verkostoissa koko ajan. Diginatiiviksi kutsutaan nuorta, joka on syntynyt 1980 -luvun jälkeen ja siten hänen katsotaan sosiaalistuneen yhteiskuntaan, jossa matkapuhelimet ja tietokoneet ovat olleet arkipäivää koko heidän elämänsä ajan. Internetin ja digitaalista teknologiaa hyödyntävän kulttuurin parissa toimiminen on heille luontevaa. Diginatiivi -termi lanseerattiin Marc Prenskyn toimesta vuonna 2001 hänen artikkelissaan ”Digital natives/digital immigrants”. Kaikkia muita sukupolvia hän kutsui digitaalisiksi maahanmuuttajiksi. Digitaalisten maahanmuuttajien asema oli yhtenevä ”oikeiden” maahanmuuttajien elämäntilanteiden kanssa, sillä heidän tuli omaksua uuden ”maan tavat” - tässä tapauksessa digitaalisen maailman. Näkemys johti vahvaan sukupolvijaotteluun, joka on saanut kritiikkiä osakseen. Oletus, että lapset automaattisesti oppivat käyttämään digitaalisia medioita, on osoittautunut vääräksi. Suuri osa nykypäivän lapsista käyttää internetiä perinteisesti. Vain pieni osa näyttää tuottavan itse digitaalista materiaalia ja osa suhtautuu tietokoneisiin jopa kielteisesti. Käsitteellisen kuilun syntyminen alkuasukkaiden ja maahanmuuttajien välille koetaan haitallisena ja kasvatuksellisesti ongelmallisena. Sittemmin Prensky on huomauttanut, että hän ei tarkoittanut luoda jyrkkää jaottelua sukupolvien välille, mutta termit lähtivät vain elämään omaa elämäänsä. Prensky on tarkentanut tarkoittaneensa diginatiivisuudella digitaalisessa kulttuurissa kasvamista ja sitä miten digitaalisuus näyttäytyy henkilön lähiympäristössä. (Kupiainen 2013.)

3 NUORISO- JA MONITOIMITALOT NUORISOTYÖN JA JÄRJESTÖTOIMINNAN YMPÄRISTÖINÄ

Nuorisotalotyöllä tarkoitetaan tässä yhteydessä kuntien hallinnoimilla nuorisokäyttöön tarkoitetuilla tiloilla tehtävää nuorisotyötä. Nuorisotaloilla tehtävä työ mielletään usein niin sanotuksi perusnuorisotyöksi. (Cederlöf 2004, 51.) Tämä johtuu siitä, että kunnallinen nuorisotalotyö on syntynyt tarpeesta löytää vapaa-ajan viettopaikkoja järjestötoiminnan ulkopuolella oleville nuorille. Valtio tuki vahvasti 1970 ja -80 -luvuilla kuntia nuorisotalojen synnyttämisessä ja työntekijöiden palkkaamisessa. Kunnallisen nuorisotyön perusnuorisotyöksi muodostui tuolloin nuorisotalolla tehtävä nuorisotyö. Nuorisotaloista muodostui myös järjestötoimijoiden toimintaympäristöjä. Tilojen antaminen järjestöjen käyttöön on ollut eräs keskeinen järjestötoiminnan tukemisen muoto kunnissa.

3.1 Nuorisotaloverkoston synty

Suomessa avattiin ensimmäinen nuorille tarkoitettu avoimen toiminnan tila 1957 Helsingissä Siltasaarenkadulla. Ensimmäiset tilat olivat luonteeltaan nuorisokahviloita. Avoimen toiminnan tiloja ryhdyttiin kehittämään, koska oli havaittu olevan kasvava joukko nuoria, jotka eivät kuulu järjestöjen toiminnan piiriin, mutta heille olisi hyvä löytää vapaa-ajan toimintamuotoja ja paikkoja. (Kiilakoski 2011, 157.) Ensimmäisen kerran nuorisotyöstä on säädetty laissa vuonna 1972. Tuolloin tuli voimaan laki nuorisolautakunnista ja kuntien nuorisotyöhön annettavasta valtionavusta. Kunnat saivat valtionosuuksia käytettäväksi nuorisotyöntekijöiden palkkoihin, nuorisoyhdistysten toiminta-avustuksiin, kuntien nuorisotilojen vuokra- ja vuokra-arvokustannuksiin sekä nuorisotyön matkakustannuksiin. Lisäksi myönnettiin harkinnanvaraista investointiavustusta kuntien nuorisotilojen rakentamiseen ja perusparantamiseen. (Aaltonen 207, 16.) Tämän seurauksena Suomeen rakentui kattava nuorisotilaverkosto. Vuokra- ja vuokra-arvojärjestelmän lisäksi nuorisotilojen määrää kasvatti investointiavustusjärjestelmä, sillä järjestelmän mukaan nuorisotilaksi voitiin hyväksyä tila, jonka käytöstä yli puolet oli nuorisotoimintaa ja sen hallinnoinnista vastasi nuorisolautakunta. Vuoden 1985 nuorisotyölaissa poistettiin kuntien nuorisotiloja koskenut vuokra-arvojärjestelmään perustunut valtionosuus. (Aaltonen 2007, 17 – 18.) 1990-luvun alun lama ajoi kuntia ahtaalle ja viimeistään päätti kunnallisen nuorisotyön resurssien kasvamisen johtaen moniin leikkauksiin ja toimintojen supistuksiin koko kuntasektorilla.

Monet nuorisotyön yhä käytössä olevat keskeiset toimintaympäristöt ovat saaneet muotonsa vuosina 1972 – 95 (Kylmäkoski 2006, 8). Nuorisotaloja on Suomessa nykyään 1100 ja nuorisotyöntekijöitä 3400 (Aaltonen 2007, 62).

3.2 Tilojen monikäyttö

Kestävän kehityksen ajattelu koskee myös rakentamista, paitsi energiatehokkaiden ratkaisujen osalta, myös tilojen tehokkaan hyödyntämisen näkökulmasta. Kestävä työympäristö muodostuu energiatehokkaista ratkaisuista, älykkäistä tilakonsepteista sekä tilojen vastuullisesta käytöstä. (Tekes 2011, 33.) Yritysten työpisteiden käytön tehokkuutta tutkittaessa on todettu, että järkeistämällä työpisteiden käyttöä ja määrää voidaan toimitiloja vähentää jopa 30 % (Nissinen 2003, 4). Kuntien taloudellisten haasteiden kasvaessa, niiden on syytä etsiä taloudellisia ratkaisuja järjestää palveluita. Jokaiseen lähiöön ei välttämättä riitä enää resursseja rakentaa erillistä päiväkotia, koulua, nuorisotilaa, liikuntahallia, järjestötaloa, asukastilaa, seurakuntakeskusta jne. Vaikka uusia tiloja ei rakennettaisi, kunnat pyrkivät siirtämään eri palveluja toteutettaviksi samoissa toimitiloissa ja myymään tyhjilleen jääneitä kiinteistöjään pois. Esimerkiksi koulujen ja päiväkotien tilat ovat suurelta osin iltaisin tyhjillään ja siten niitä voitaisiin käyttää iltaisin muihin tarkoituksiin. On selvää, ettei toimintojen istuttaminen saman katon alle ole vanhojen asenteiden ja toimintakulttuurien johdosta helppoa, mutta tässäkin asiassa tiukkeneva talous toimii hyvänä konsulttina. Mm. Lappeenrannassa ollaan rakentamassa kahta koulua, johon kumpaankin on suunnitteilla koulun oman toiminnan lisäksi varhaiskasvatuksen ja nuorisotoimen toimintaa. Kirjasto ja nuorisotila ovat toimivat samoissa tiloissa esim. Vantaan Pähkinärinteessä ja Keminmaalla toimii Laurilan kirjasto-nuorisotalo. Erilaisia kombinaatioita kehitellään eri puolilla Suomea.

Kuten aiemmin on jo mainittu, kunnat ja valtio ovat tukeneet nuorisojärjestöjä vuosikymmenien ajan. Valtionavustusten piiriin järjestöt pääsivät 1940-luvulla. Nuorisotyön tultua osaksi kuntien vastuita, kunnat ovat jakaneet avustuksia järjestöille sekä pyrkineet luomaan niille toimintaedellytyksiä luomalla rakenteita ja tiloja, joita on annettu järjestöille maksutta käyttöön. Kunnallisten nuorisotoimien järjestöjen käyttöön tarkoitetut tilat ovat olleet yleensä nuorisotiloja, kerhotiloja, leirikeskuksia, virkistysalueita, jne. Kulttuurijärjestöille tiloja ja avustuksia ovat jakaneet kunnalliset kulttuuritoimet, liikuntajärjestöille puolestaan liikuntatoimet. Kuntien sisäisten organi-

saatioiden rajapinnat tuottavat toisinaan kuntalaisen näkökulmasta omituisia tilanteita, kun joku toimiala kieltäytyy avustamassa järjestöä, koska sen tulkitsee järjestön toiminnan kuuluvan toisen toimialan vastuualueeseen. Monien järjestöjen toiminnan voidaan katsoa olevan esimerkiksi sekä nuoriso- ja kulttuuritoimintaa (esim. nuorisosirkus) tai kulttuuri ja liikuntatoimintaa (esim. kilpailuihin osallistuvat tanssiryhmät).

3.3 Lappeenrannan nuoriso- ja monitoimitalon käyttöaste

Lappeenrannan nuoriso- ja monitoimitalo Monarin vuoden 2013 varaustilastoista voidaan todeta, että talon käyttöaste oli koko vuoden osalta 14,65 %. Käyttöasteeseen on laskettu varaustuntien osuus jokaisena toimintapäivänä klo 8-20 välisenä aikana. Toimintapäiviksi on huomioitu kaikki viikonpäivät, pois lukien lakisääteiset pyhäpäivät, joita on 13 kpl vuodessa. Toimintakausittain eriteltynä kevätkaudella (1.1. - 31.5.) koko talon käyttöaste oli 17,94 % ja syyskaudella (1.9. - 31.12.) 17,91 %. Kesäkaudella monitoimitalossa on ollut erittäin vähän varauksia. Käyttöasteen mukaan eniten käytössä oli Sali 1, joka toimii talon monitoimisalina. Siellä järjestetään mm. konsertteja, tapahtumia, myyntitilaisuuksia, sekä se toimii pelitilana nuorisotilan ollessa auki. Sali 1:n käyttöaste oli kevätkaudella 41,22 % ja syyskaudella 42,20 %. Kokous- ja koulutustilaisuuksia järjestettiin eniten Sali 2:ssa. Sen käyttöaste oli kevätkaudella 14,54 % ja syyskaudella 13,75 %. Varattavista tiloista pienin käyttöaste oli kokoushuoneella. Koko vuoden tasolla sen käyttötunneista varattuja oli vain 3,79 %. Jopa savityötilassa oli enemmän varauksia. Sen käyttöaste oli 3,90 %.

Ajaksi muutettuna Sali 1 oli varattuna keskimäärin 4 tuntia 10 minuuttia päivässä. Enimmillään toimintaa monitoimitalon tiloista oli Sali 1:ssä syyskaudella, jolloin tila oli keskimäärin 5 tuntia 4 minuuttia joka päivä varattuna. Sali 2:lla oli käyttöä keskimäärin vuoden jokaisena päivänä 1 tunnin 25 minuutin verran. Ryhmähuoneella käyttöä oli 57 minuuttia päivässä ja kokoushuoneella 27 minuuttia päivässä.

Nuoriso- ja monitoimitalon monikäyttöisyyttä tarkasteltaessa koko talon osalta muut käyttäjät (muut kuin nuorisotoimi) käyttivät 47,52 % talon käyttötunneista. Nuorisotoimi käytti siis itse hieman yli puolet talon käyttötunneista, eli 52,48 %. Kokoustiloista Sali 2:n ja ryhmähuoneen varauksista 2/3 olivat muita kuin nuorisotoimen varauksia. Sali 1:n käyttö jakautui melko tasan, nuorisotoimi 51,54 % ja muut 48,46 %.

Savityötilan käyttäjät tulivat lähes kaikki ulkopuolelta, muiden käyttäjien osuus oli peräti 98,79 % varauksista. Kaiken kaikkiaan nuoriso- ja monitoimitalo Monarin tilat olivat suuren osan ajasta ilman käyttöä. Varaustunneista jäi vuonna 2013 käyttämättä 85,35 %. Vähiten vapaita aikoja jäi Sali 1:n varauksiin, mutta sekin oli lähes 2/3 potentiaalisista käyttötunneista tyhjillään.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

4.1 Tutkimustehtävä ja tutkimusote

Tutkimus liittyy Lappeenrannan kaupungin nuorisotoimen keskeisimmän nuorisotilan, Nuoriso- ja monitoimitalo Monarin, tulevaisuusvisioihin. Monari on rakennettu vuonna 1980, eikä sitä ole ajanmukaistettu eikä peruskorjattu. Nuorisotoimi on koettanut saada Monaria mukaan kaupungin peruskorjattavien rakennusten listoille siinä onnistumatta. Monari sijaitsee keskeisellä paikalla hyvällä tontilla Lappeenrannan keskustassa. Nuorisotoimen näkemys on, että Lappeenrannan keskusta-alueella tulee olla monitoimitalo, tai nuorison sekä järjestö- ja kansalaistoimijoiden tarpeet tulee olla huomioituna jollain muulla tavalla. Kartoituksella pyritään saamaan tietoa, minkälainen tulisi tämän päivän nuoriso- ja monitoimikäyttöön suunniteltavan talon olla. Syntyvää tietoa voidaan hyödyntää keskusta-alueen monitoimi- ja nuorisotilan tulevaisuutta koskevissa päätöksissä.

Tutkimukseni tarkoituksena on selvittää, minkälaisia vaatimuksia eri käyttäjäryhmät asettavat 2010-luvun monitoimitalolle. Monissa kunnissa pohditaan eri toimintojen siirtämistä toimimaan samoissa tiloissa. Kuntatalouden heikon tilanteen vuoksi joudutaan etsimään uusia kustannustehokkaita tapoja tuottaa palveluja. Verovaroin ylläpidettävien rakennusten ja tilojen määrää halutaan supistaa minimiin.

Tutkimuksessani käyttäjäryhmillä tarkoitetaan tässä tapauksessa nuorisotyöntekijöitä, järjestö- ja kansalaistoimijoita sekä nuorisotilaa käyttäviä nuoria. Olen rajannut tutkimukseni ulkopuolelle muut kunnalliset toimijat, koska haluan tutkimuksessani luoda katsauksen nuorisotyön ja järjestö- ja kansalaistoiminnan väliseen yhteistyöhön tilojen yhteiskäytön näkökulmasta. Nuorisotyöllä ja kansalaistoiminnalla on läheinen yhteys keskenään jo historiallisista syistä. Nuorisotyön keskeinen tehtävä nuorisolain perusteella on turvata nuorisoalan kolmannen sektorin toimintaedellytyksiä. Tämän hetkisessä kuntien toimintojen sopeuttamiskiirastulessa on vaarana että järjestö- ja kansalaistoiminta sekä niiden toimintaedellytysten turvaaminen jäävät vähälle huomiolle.

Tutkimusotteeni on kvalitatiivinen, kartoittava ja kuvaileva. Tutkimusotetta kutsutaan kartoittavaksi kun tutkimuksessa pyritään katsomaan mitä tapahtuu, etsitään uusia näkökulmia tai selvitetään vähän tunnettuja ilmiöitä (Hirsjärvi 2007, 134). Kuvaile-

vaksi tutkimusotetta kutsutaan, kun siinä esitetään tarkkoja kuvauksia henkilöistä, tapahtumista tai tilanteista tai kun dokumentoidaan ilmiön keskeisiä piirteitä (Hirsjärvi 2007, 135).

Nuorisotyön näkökulmasta nuorisotilatyö rakentuu sellaisten toimintojen ympärille, joissa voidaan toimia ryhmämuotoisesti (Kiilakoski 2012, 138). Tämän vuoksi olen jakanut tutkimukseni pääongelman kolmeen osa-ongelmaan, jotta saan kaikki ryhmätoimintaan vaikuttavat tilaan ja välineisiin vaikuttavat elementit nostettua esille. Kansalaistoiminnan moninaisuuden vuoksi edellä mainittu jaottelu palvelee myös sen parissa toimivien tahojen tarpeiden selvittämistä. Jaottelu on seuraavanlainen:

TUTKIMUSONGELMA 1: Minkälaista välineistöä ja teknisiä ratkaisuja talossa tulisi olla
TUTKIMUSONGELMA 2: Minkälaista toimintaa tiloissa tulisi olla mahdollista toteuttaa
TUTKIMUSONGELMA 3: Minkälaisia huoneita ja tiloja talossa tulisi olla

Tutkimusongelmia tarkastellaan eri käyttäjäryhmien (nuoret, nuorisotyöntekijät, kansalaisjärjestöt ja muut toimijat) näkökulmista. Välineistö ja tekniset ratkaisut -osaongelmassa asiaa lähestytään asiaa tilan laitteiden kautta. Tällaisia ovat mm. pelivälineet, tietokoneet ja harrastusvälineet. Toimintaosaongelmassa lähestytään aihetta yleisellä tasolla tekemisen, ohjaamisen ja ideoiden kautta. Huone- ja tilaosaongelmassa tarkastellaan kysymystä tilaratkaisujen kautta, eli minkälaisia erikoistiloja tulisi olla, pelihuoneita, kädentaitojen tiloja, mopojen korjauspajoja, liikuntatiloja, esiintymistiloja, jne…

4.2 Tutkimusaineiston koonti

Tutkimukseni kyselyllä pyritään saamaan selville mitä tämän päivän toimijat monitoimitalolta odottavat. Käyttäjäryhmien toiveet peilaavat heidän näkemyksiään siitä, minkälaista toimintaa tulisi olla mahdollista järjestää heidän näkökulmastaan nyt ja lähitulevaisuudessa. Toiveissa heijastuu samalla myös viitteitä tälle maailmanajalle ominaisista haasteista ja mahdollisuuksista kunkin käyttäjäryhmän näkökulmasta tarkasteltuna. Esimerkkinä voidaan mainita diginatiivit nuoret, eli mitkä ovat diginatiivien nuorien (Kiilakoski 2010; Kupiainen 2013) tarpeet nuorisotalon kontekstissa ja

miten ne näkyvät kyselyn vastauksissa. Toinen esimerkki voisi olla kansalaistoiminnan ammatillistumisen (Seppo 2013) näyttäytyminen monitoimitalon järjestökäyttäjien parissa, sekä miten tämä näkyy heidän kyselyvastauksissaan.

Survey-tutkimus on aineiston koontiin perustuva tutkimusote, jolla kootaan yleistettävää tietoa tutkittavasta ilmiöstä. Tutkimusprosessin kulku on ennustettavissa ja se edellyttää tarkkaa ennakkokäsitystä tutkittavan ilmiön luonteesta. Tutkimus on luonteeltaan demokraattista, yleistettävää, tehokasta ja luotettavaa. Tutkijan positio on ulkopuolinen. Tutkimuksen tavoitteena on saavuttaa perusjoukkoa koskevaa yleistettävää tietoa tutkittavasta kohteesta. Aineiston koko määrittyy joko tilastollisin, käytännöllisin tai riittävyysperiaatteen mukaan. Survey -tutkimusta on pienillä aineistoilla tehtynä myös laadullista, sekä myös monimenetelmällistä, kuten tässä minun tutkimuksessani.

Aineisto koostuu monitoimitalon järjestö- ja kansalaistoimijoista, monitoimitalon nuorisotilalla käyvistä nuorista, sekä nuorisotyöntekijöistä. Koska kyse on vain yhden sektorin toimijoista, kyse on harkinnanvaraisesta ositetusta otannasta. Kysely toteutettiin 13.12.2013 – 9.1.2014 Webropolila tehdyllä kyselykaavakkeella. Kysely lähetettiin 344 henkilölle. Heidän yhteystietonsa olivat joko Lappeenrannan nuorisotoimen tilavarausjärjestelmän Webtimmin asiakasrekisterissä, tai he olivat ilmoittaneet ne nuorisotoimelle lokakuussa 2013 järjestetyssä järjestökentän ja nuoriso- ja liikuntatoimen yhteistyötapaamisessa. Kysely avattiin myös nuorisotoimen nettisivuille avoimeksi, jolloin nuorisotilojen nuoret pääsivät vastaamaan siihen. Kyselyyn vastasi 66 henkilöä. Heistä nuorisotilojen nuoria oli 27, järjestö- ja kansalaistoimijoita 26 ja nuorisotyöntekijöitä 13.

Kyselylomake oli puolistrukturoitu. Monivalintavastauksien yhteydessä oli mahdollisuus myös avoimeen tarkentavaan tai täydentävään vastaukseen. Lomake oli laadittu yhteistyössä Lappeenrannan nuorisotoimenjohtajan kanssa. Jokaiselle kolmelle ryhmälle (järjestö- ja kansalaistoimijat, nuoret ja työntekijät) oli omat kysymyksensä. Kysymyksissä oli kaikille yhtenevät kysymykset, mutta myös kullekin vastaajaryhmälle nimenomaisesti tarkoitetut omat kysymykset. Yhteisissä kysymyksissä pyrittiin kartoittamaan, minkälaisia tarpeita edellä mainittujen osioiden osalta eri käyttäjäryhmillä on. Tämä toteutettiin kunkin asiakokonaisuuden osalta kahtena monivalintakysymyksenä. Ensimmäisessä kysymyksessä pyydettiin valitsemaan enintään ***viisi laitet-***

ta jotka monitoimitalossa tulisi vähintään olla. Toisessa kysymyksessä pyydettiin valitsemaan ***enintään viisi laitetta, jotka monitoimitalossa olisi hyvä olla edellisten lisäksi.*** Tämän jälkeen samanlaiset kysymykset tehtiin koskien ***toimintamuotoja,*** joita monitoimitalossa tulisi olla mahdollista toteuttaa, sekä ***huone- ja tilaratkaisuja***.

Vastausvaihtoehtojen joukkoon olin kartoittanut monitoimitalolle ja nuorisotyölle tyypillisiä välineitä, työmuotoja ja toimintaympäristöjä viime vuosikymmeniltä nykypäivään. Nuorisotyön vahvuutena on pidetty alan nopeaa sopeutumista nuorten maailman nopeasti muuttuviin trendeihin. Kyselyn perustella on myös mahdollista saada tietoa, miten Lappeenrannan nuorisotoimen työntekijät suhtautuvat ammatillisessa mielessä moderneihin ja perinteisiin työmuotoihin, välineisiin ja toimintaympäristöihin. Tilan eri käyttäjäryhmien tarpeiden selvittämisellä pyrin selvittämään mitkä ovat tärkeimmät toimintamuodot, tilat ja niihin liittyvät laitteet, joiden kautta monikäyttöisyys toteutuisi parhaalla mahdollisella tavalla.

Jaotteluun ”mitä tulisi olla vähintään” ja ”mitä tulisi olla edellisten lisäksi” päädyttiin testikyselyssä saadun palautteen perusteella. Testikyselyn rakenne oli yksikertaisempi. Siinä pyydettiin valitsemaan ainoastaan 7 laitetta/toimintamuotoa/huonetta, jotka monitoimitalolla olisi oltava vastaajan mielestä. Minkäänlaista arvottamista ensisijaisesti tärkeisiin ja toissijaisesti tärkeisiin valintojen välillä ei ollut, ainoastaan oli vain valittava 7 tärkeää kohdetta. Testivastaajina toimivat Lappeenrannan nuorisovaltuuston jäsenet sekä nuorisotoimen johtoryhmään kuuluneet työntekijät. Usealta testivastaajalta sain palautetta, jonka mukaan 7 kohteen valitseminen on vaikeaa ja että kaikkien kohteiden käsitteleminen ”samanarvoisina” ei ole luontevaa. Saamani palautteen johdosta ymmärsin, että jakamalla kohteet ”todella tärkeisiin” ja ”hyvä olla lisäksi” -kategorioihin saisin paremman aineiston; saisin aineistosta selville mitkä seikat ovat tärkeitä ja mitkä vähemmän tärkeitä, mutta silti tarpeellisia tilan todellisen monikäyttöisyyden kannalta sekä nuorien että järjestö- ja muiden käyttäjien mielestä. Kohteiden arvottaminen kertoisi myös enemmän Lappeenrannan nuorisotoimen nuorisotyöntekijöiden ammatillisista arvostuksista nuorisotyön sisältöjen osalta. Päädyn ratkaisuun, jossa pyydettiin vastaajaa ensin merkitsemään 5 laitetta, toimintamahdollisuutta ja huonetta, jotka monitoimitalolla tulisi ehdottomasti olla. Tämän jälkeen vastaajaa pyydettiin merkitsemään 5 muuta laitetta, toimintamahdollisuutta ja huonetta, jotka monitoimitalolla olisi hyvä olla edellisten lisäksi.

Kyselyssä oli myös kaikille yhteisiä kysymyksiä koskien heidän tyytyväisyyttään nykyisiin laitteisiin ja välineisiin, toimintamahdollisuuksiin ja huoneratkaisuihin sekä monitoimitalon sijaintiin. Näillä kysymyksillä palveltiin ensisijaisesti Lappeenrannan nuorisotoimen tarpeita asiakastyytyväisyyden kartoittamisen osalta, eikä niiden vastauksia käsitellä tässä tutkimuksessa. Lisäksi kyselyssä oli jokaiselle käyttäjäryhmälle tarkoitettuja omia kysymyksiä, jotka liittyivät Lappeenrannan nuorisotoimen toiminnan kehittämiseen. Järjestö- ja muiden käyttäjien osalta nämä kysymykset koskivat kiinnostusta yhteistyöstö nuorisotoimen kanssa. Nuorien osalta ryhmän omat kysymykset koskivat nuorisotilojen aukioloaikoja – miten tyytyväisiä nykyisiin aukioloaikoihin nuoret ovat ja mitkä olisivat heidän mielestään parhaat aukiolopäivät ja kuukaudet. Nämä vastaukset rajataan myös tämän tutkimuksen ulkopuolelle.

4.3 Aineiston analyysi

Kyselyssä lähestyttiin monitoimitaloa kolmesta eri näkökulmasta, ensin laitteiden ja välineiden kautta, sitten toimintojen ja lopuksi vielä tilaratkaisujen kautta. Kolmen eri lähestymistavan tavoitteena oli luoda tarkempi kuva mitä monitoimitalolta vaaditaan tämän päivän käyttäjien näkökulmasta. Koska asiaa lähestyttiin kolmesta kulmasta, kertovat eri osa-alueiden vastaukset usein todennäköisesti samoista toiveista, mutta eri näkökulmasta ilmaistuna. Tämän johdosta vastauksia jaettiin eri teemojen alle. Teemat syntyivät sekä kansalaistoiminnan ja nuorisotyön teorioista, trendeistä ja traditioista. Kansalaistoiminnan osalta tällaisia teemoja olivat mm. kansalaisjärjestötoiminnan luonne (Harju 2003), ICNPO -luokitus ja trendit (Seppo 2013). Nuorisotyön ja nuorten osalta teemoja olivat mm. nuorisotyötalotyön olemus (Kiilakoski 2011; Cederlöf 2004), nuorisotyön perusfunktiot (Nieminen 2007) ja nuorten elämismaailma (Penttinen 2007; Saastamoinen 2007). Teemoittelussa ei lukumäärillä ole sinällään merkitystä, vaan kyse on laadullisen aineiston pilkkomisesta ja ryhmittelystä eri aihepiirien mukaan (Tuomi 2009, 93). Esimerkistä käy käden taidot; nuorisotyöntekijöiden vastauksissa huomataan käden taitoihin liittyviä kannanottoja. Laitteiden ja välineiden osalta voidaan nähdä miten tärkeiksi koetaan askarteluvälineet. Toimintoosiosta voidaan arvioida kädentaitoihin liittyvien toimintojen tärkeyttä, sekä tilaratkaisuiden sektorilta käden taitojen harjoittamisen mahdollistavien tilojen arvotusta muiden tilavaihtoehtojen joukossa.

Näihin kokonaisuuksiin liittyvä toiveita analysoitiin ensin suhteessa alan periaatteelliseen ja käytännölliseen luonteeseen, jotka olen kuvannut teoriaosiossa. Järjestö – ja muiden käyttäjien toiveita peilataan kansalaistoiminnan ja kansalaisyhteiskunnan olemukseen (esim. Ruuskanen 2006; Harju 2003). Nuorisotyöntekijöiden ja nuorisotilalla käyneiden nuorien vastauksia analysoitiin nuorisotyön luonteeseen, niin teoreettisella, kuin myös käytännöllisellä tasolla (esim. Nieminen 2007; Kiilakoski 2011). Analyysi on siten induktiivista, eli siinä on pyrkimys yksittäisestä yleiseen. Analyysi on myös teorialähtöistä. Tutkittavat ilmiöt on määritelty aiemmin tunnetun tiedon perusteella. (Tuomi 2009, 95 – 97.) Edellisistä analyyseistä syntynyttä aineistoa analysoidaan tämän jälkeen vielä suhteessa yhteiskunnan muutokseen ja kyseisen alan tulevaisuusnäkymiin. Näin päästiin peilaamaan tutkimuksessa esiin nousseiden toiveiden ajantasaisuutta tämän päivän ja tällä hetkellä näköpiirissä olevien kehitystrendien näkökulmasta.

5 TULOKSET

5.1 Järjestökäyttäjille ja muille kansalaistoimijoille suunnattu kysely

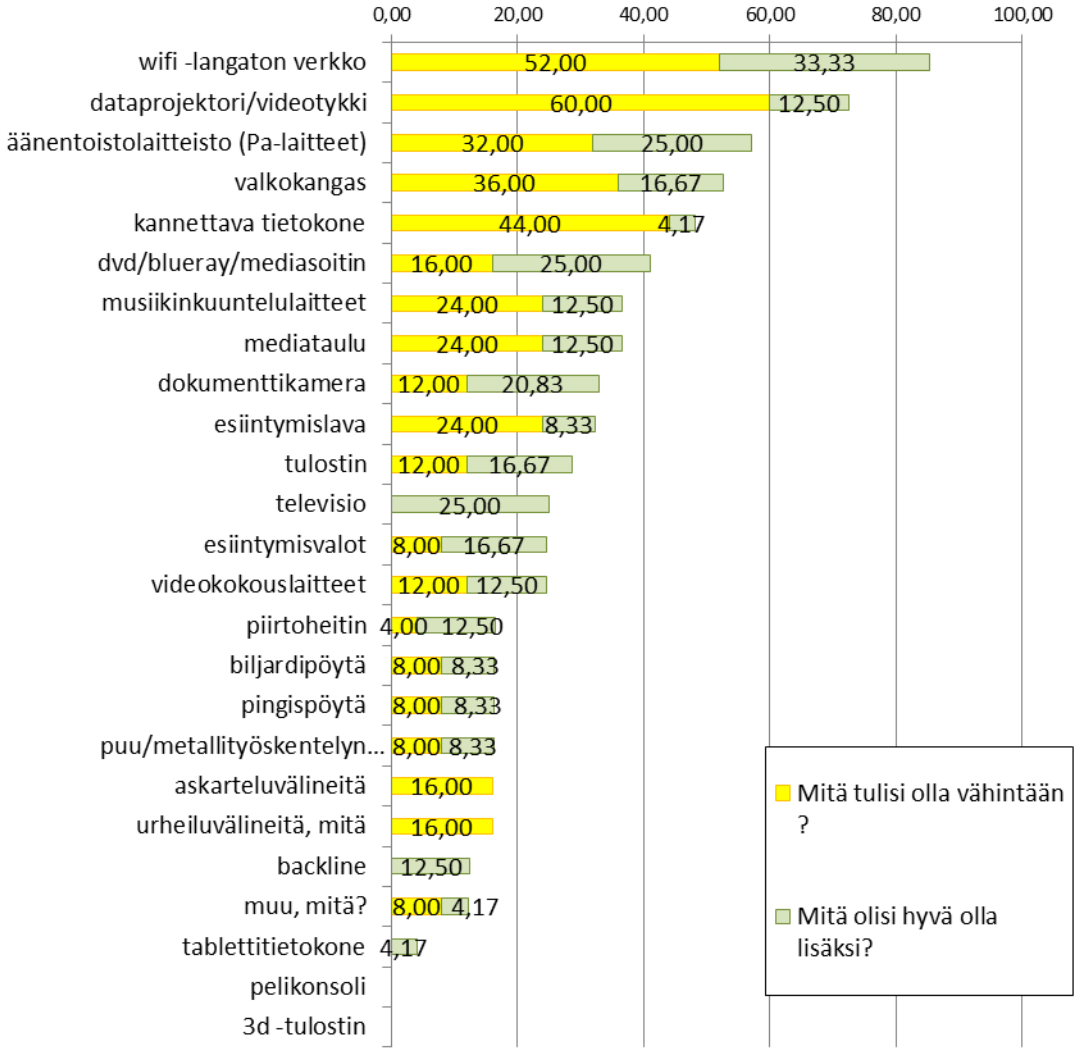
Kyselyn aluksi vastaajat asettivat järjestykseen toiveensa toiminnallisesti ihanteellisen talon varustuksesta. Valittavana oli tämän päivän toiminnan kannalta keskeisiä laitteita. Osa välineistä oli hyvin perinteisiä (kuten biljardi ja pingis), osa puolestaan edustivat digitaalista nykytekniikkaa (tablettitietokone, pelikonsoli). Mukana oli myös laitteita, jotka mahdollisesti yleistyvät vasta lähitulevaisuudessa (esim. 3 d -tulostin). Kaikkiaan valittavana oli 24 laitetta tai välinettä, sekä vaihtoehto ”joku muu”, johon vastaaja pystyi nimeämään itse laitteen, jos se ei ollut valittavien listalla. Kysymyksenasettelu oli kaksiosainen. Ensin pyydettiin valitsemaan viisi laitetta tai välinettä, jotka tulisi käyttäjän mielestä talossa ehdottomasti olla. Tämän jälkeen vastaajaa pyydettiin vielä valitsemaan 5 laitetta tai välinettä, jotka olisivat vastaajan mielestä hyvä olla talossa, mutta jotka eivät ole ”elintärkeitä” toiminnan kannalta.

Seuraavaksi kysyttiin mitä toimintoja tulisi monitoimitalossa olla mahdollista järjestää. Kysymyksenasettelussa noudatettiin samaa logiikkaa kuin laitteiden ja välineiden osalta. Ensin vastaajaa pyydettiin valitsemaan viisi toimintoa, jotka tulisi olla ehdottomasti tai vähintään mahdollista toteuttaa talossa. Tämän jälkeen heitä pyydettiin valitsemaan vielä viisi toimintoa, jotka olisi myös hyvä olla mahdollista toteuttaa, mutta ne eivät ole ensisijaisesti välttämättömiä. Valittavat toiminnot koostuivat tämänhetkisistä keskeisistä toiminnoista, joita monitoimi- ja nuorisotiloissa järjestetään eri puolilla Suomea. Kolmenkymmenen vaihtoehdon joukossa oli toimintoja järjestötoiminnan, koulutustoiminnan, nuorisotyön, liikuntaharrastusten, kulttuuriharrastusten ja käden taitojen sektoreilta. Valittavana oli myös ”muu, mikä” -vaihtoehto, johon pystyi nimeämään haluamansa toimintamuodon, mikäli se ei ollut etukäteen valittujen vaihtoehtojen joukossa.

Kolmas kyselyosio käsitteli talon huoneratkaisuja. Vastaajia pyydettiin valitsemaan ensin viisi huonetta, jotka tulisi monitoimitalossa ehdottomasti olla. Tämän jälkeen heitä pyydettiin valitsemaan vielä viisi huonetta, jotka talossa olisi hyvä olla myös, mutta jotka eivät olisi ensisijaisesti välttämättömiä. Valittavana oli nuorisotyölle ja monitoimitaloille tyypillisiä huoneita ja ympäristöjä laidasta laitaan, aina keittiöstä luentosalin ja demostudion kautta pimiöön ja skeittipaikkaan. Kaikkiaan 26 huoneen

ja ympäristön lisäksi vastaaja pystyi myös nimeämään oman toiveympäristönsä kohdassa ”muu, mikä”.

5.1.1 Järjestö- ja kansalaistoimijoiden toiveet suhteessa kansalaistoiminnan periaatteelliseen ja käytännölliseen luonteeseen

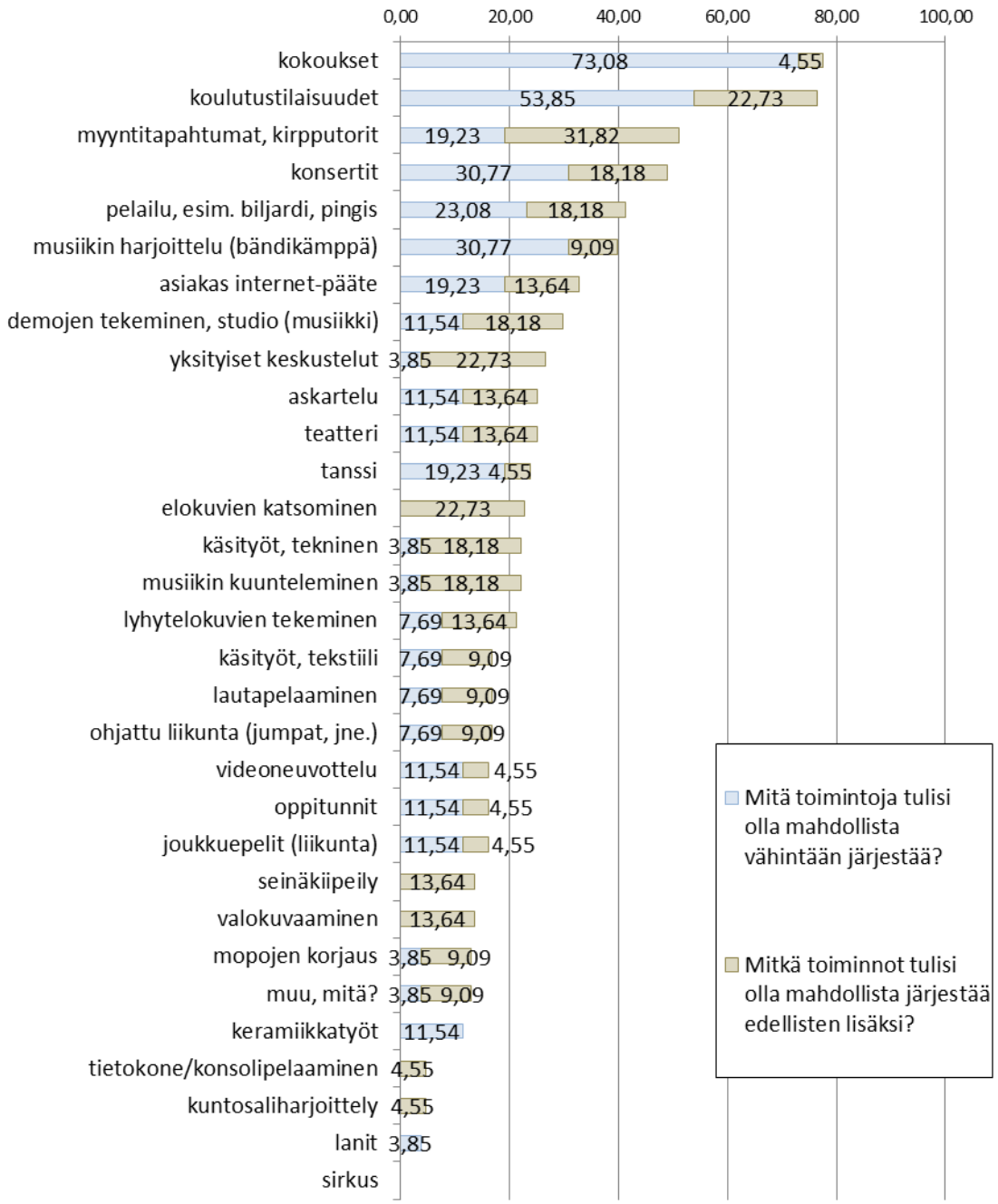

KAAVIO 1 Järjestö- ja kansalaistoimijoiden toiveet monitoimitalon varustuksesta

Varusteita ja laitteita koskevissa järjestö- ja kansalaistoimijoiden mielipiteissä näkyvät selkeimmin tarpeet langattomasta verkosta ja dataprojektorista. Luentotyyppisten esitysten pitämiseen liittyvät välineet koetaan kautta linjan merkittäviksi. Niiden sijaan nuorisotyölliset laitteet ja välineet eivät ole heidän toimintansa kannalta keskeisessä asemassa.

Nykyisen monitoimitalon jälkeenjääneisyys teknisestä kehityksestä on luettavissa järjestö- ja kansalaistoimijoiden toiveista. Tärkeäksi koetun dataprojektorin lisäksi dokumenttikameran näkee kymmenen tärkeimmän laitteen joukossa kolmannes vastaajista, mutta sen edeltäjä piirtoheitin on vain joka kuudennen mielestä kymmenen tärkeimmän laitteen joukossa. Kiinteä dataprojektori on tällä hetkellä monitoimitalossa kahdessa tilassa, mutta yhdestä se puuttuu. Dokumenttikameroita ei ole lainkaan, mutta piirtoheittimiä löytyy niille harvoille, jotka niitä kaipaavat. Televisiot kuuluvat tällä hetkellä monitoimitalon kaikkien tilojen perusvarustukseen. Kyselyn perusteella kansalaistoimijatilankäyttäjät eivät televisiota kaipaa. Sen sijaan yhdistelmälle tietokonelangaton verkko-dataprojektori-valkokangas-äänentoisto näyttää olevan huomattavasti enemmän tarvetta. Monitoimitalon järjestö- ja muiden käyttäjien osalta liikkuvaa kuvaa ei tänä päivänä mitä ilmeisimmin enää näytetä televisiosta dvd -soittimella tai videonauhurilla, vaan se mieluummin striimataan netistä dataprojektorin kautta valkokankaalle.

Kun ottaa huomioon langattoman verkon tärkeyden järjestökäyttäjille, voidaan olettaa että heillä on yleensä omat laitteet, joilla he toivovat pääsevänsä Internetiin. Monitoimitalolla olisi hyvä olla yleisesti käytettävissä oleva kannettava tietokone, mutta tablettitietokoneelle ei nähdä käyttöä. Käyttötarve on mitä ilmeisimmin ammattikäyttöä, joka perustuu ennalta laadittujen PowerPoint-, tai vastaavien esitysten näyttämiseen. Tässä kontekstissa tablettitietokoneen ominaisuuksien ja käytettävyyden ei katsota olevan riittäviä.

KAAVIO 2 Järjestö- ja kansalaistoimijoiden toiveet talossa järjestettävästä toiminnasta

Kansalaistoiminta näyttäytyy toimintamuototoiveiden osiossa **kokoustamis- ja koulutuspainotteisena.** Näkemyksissä huokuu myös tilan monipuolisempi hyödyntäminen myyntitapahtumien ja konserttien järjestämispaikkana. Nuorisotyöhön liittyvät toimintamuodot jäävät pieneen rooliin järjestökäyttäjien mielipiteissä. Yleisesti ottaen monitoimitalo näyttää olevan kansalaistoiminnan näkökulmasta ennen kaikkea kokoontumisen ja yhdessä olemisen paikka.

TAULUKKO 2 Suomen järjestöt ja Lpr:n monitoimitalon käyttäjät ICNPO -luokittelun mukaisesti (Harju 2003; Lappeenrannan nuorisotoimi 2013)

ICNPO	koko Suomi	Lpr käyttäjät	Lpr varaukset
Kulttuuri ja harrastejärjestöt	48 %	43 %	36 %
Ammatti ja elinkeinojärjestöt	23 %	13 %	3 %
Kansalaistoiminta ja edunvalv.	13 %	23 %	40 %
Koulutus ja tutkimusjärjestöt	7 %	16 %	19 %
Luokittelemattomat	2 %	5 %	2 %

ICNPO -luokittelun mukaisesti suurin osa, eli 48 prosenttia suomalaisista järjestöistä on kulttuuri- ja harrastejärjestöjä. Ammatti ja elinkeinojärjestöiksi luokiteltavia on 23 %, kansalaistoimintaan ja edunvalvontaan kuuluvia 13 % ja koulutus- ja tutkimusjärjestöjä 7 %. Luokitteluun mahtumattomia on 2 % (Harju 2003, 31 - 32). Lappeenrannan nuoriso- ja monitoimitalon vuoden 2013 käyttäjistä kulttuuri- ja harrastejärjestöjä oli niin ikään suurin osa, eli 43 %. Nuoriso- ja monitoimitalon varauksista kulttuuri- ja harrastejärjestöjen varauksia oli vuonna 2013 36 %.

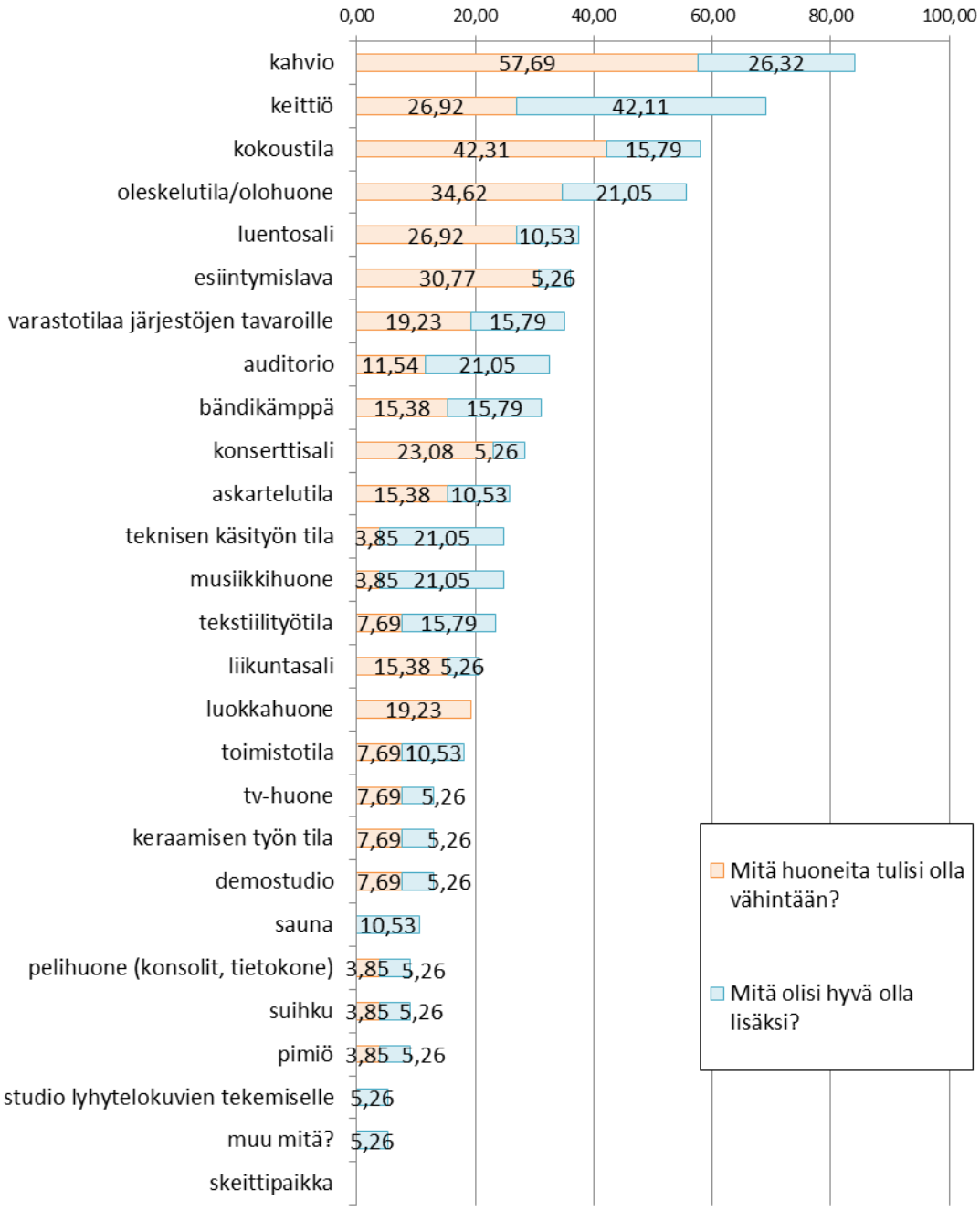
Järjestö- ja muiden käyttäjien vastauksissa kulttuuri- ja harrastejärjestöjen toimintaan liittyvät sisällölliset toiveet eivät näyttäydy selkeästi. Kokouksia ja koulutustilaisuuksia toivotaan olevan mahdollista järjestää, kummatkin löytyvät yli 70 prosenttisesti kymmenen tärkeimmän toimintamuodon joukosta. Voi toki olla niin, että myös kulttuuri- ja harrastejärjestöjen monitoimitaloon liittyvät tarpeet kohdistuvat enemmän organisaation hallinnollisen toiminnan pyörittämiseen. Kulttuuri- ja harrastetoiminnan mahdollistavia varusteita toivotaan kyllä, mutta toiveet jakautuvat monien eri varusteiden osalle ja ne näyttävät olevan tärkeydeltään toissijaisia suhteessa kokoustamiseen ja luento- tai koulutustilaisuuksien järjestämiseen tarvittaviin laitteisiin. Samankaltaiset vastaukset on nähtävissä myös toimintaa koskevissa toiveissa.

Lappeenrannan nuoriso- ja monitoimitalon varauksista oli vuonna 2013 suurin osa (40 %) kansalaistoiminnan ja edunvalvonnan piiriin laskettavien järjestöjen varauksia. Koulutuksen ja tutkimustoiminnan piiriin kuuluvia varauksia oli 19 %. Näiden varausten yhteenlaskettu määrä on lähes 60 %. Tässä valossa tarkasteltuna kyselyn tuloksissa painottuvat kokous- ja koulutustoiveet näyttäytyvät yhdensuuntaisilta varaustilastojen kanssa.

Lappeenrannan nuorisotoimi luokittelee varaukset myös toiminnan luonteen mukaisesti. Tässä luokittelussa suurin osa vuoden 2013 varauksista, 45 %, oli luonteeltaan *harjoituksia*. *Kokouksia tai koulutustilaisuuksia* oli 38 % varauksista. *Liikuntatoimintaa* oli 12 %, muiden alaluokkien jäädessä hyvin pienille prosenteille. Kyselyn tulokset ovat hieman ristiriidassa näiden tilastojen kanssa. *Harjoitusten* suuri määrä selittyy suurelta osin sillä, että tila on toiminut teatteriharrastajien harjoituspaikkana, jolloin varauksia on ollut paljon, mutta eri käyttäjäryhmiä kuitenkin vähän. Kyselyssä puolestaan jokaisella käyttäjällä on ollut vain ”yksi ääni” ja siksi teatterinharrastajien toiveet eivät suuresti nouse tuloksissa esille. (Lappeenrannan nuorisotoimen käyttäjätilasto 2013.)

Muiden toimintojen osalta järjestöjen ja kansalaistoimijoiden vastaukset jakautuvat paljon. Leimallisesti nuorisotyöhön kuuluvat toimintamuodot, kuten pelailut, askartelut, yksityiset keskustelut ja käsityöt jäävät järjestökäyttäjien näkemyksissä varsin pienille prosenteille. Nuorisotoimen käyttäjätilastojen mukaan monitoimitalon vuoden 2013 varauksista on vain 0,75 % on ollut toiminnan luonteen mukaisessa luokittelussa *nuorisotoimintaa*. Tutkimuksessa lähes kaikkiin vaihtoehtoihin on kuitenkin tullut jonkin verran vastauksia, mikä kielii siitä että järjestö- ja muilla käyttäjillä on näkemys tilan monipuolisesta käyttötarpeesta myös muuhun toimintaan kuin heidän omaan toimintaansa liittyen. Lisäksi monilla vastanneilla on kokemuksia tilan käyttämisestä useassa roolissa. Nykyinen järjestöaktiivi voi osallistua talossa järjestettyihin muihin toimintoihin ja hän on saattanut nuoruudessaan olla talon nuorisotilakävijä.

Nuorisojärjestöt eivät miellä tämän tutkimuksen perusteella monitoimitaloa paikaksi, jossa he järjestäisivät omaa perustoimintaansa. Heillä on ilmeisesti käytössään toimintaansa paremmin sopivia tiloja, jotka ovat joko omia tai sidosryhmän hallinnoimia (esim. partiotoiminta ja seurakunnat). Monitoimitalo on nuorisojärjestöille ja muille kansalaistoimijoille paikka jonne tullaan pitämään tilaisuuksia, johon omat tilat eivät riitä, kuten esimerkiksi useille kymmenille henkilöille suunnatut koulutukset tai luennot.

KAAVIO 3 Järjestö- ja kansalaistoimijoiden toiveet talon huoneista

Tärkeimpien huoneiden osalta järjestö ja kansalaistoimijoiden näkemykset hieman yllättävät, sillä heidän valinnoissa nousevat keskeisimmiksi huoneiksi kahvio ja keittiö. Tämä voi selittyä sillä, että Lappeenrannan nuoriso- ja monitoimitalossa toimi kahvila useiden vuosien ajan 1980- ja 90-luvuilla. Nykyään kahviotoimintaa ei enää virallisesti ole, mutta kahvio on edelleen tilana olemassa järjestöjen ja nuorten käytössä. Monarin kahviota käydään edelleen silloin tällöin etsimässä. Kahvio ja keittiö ovat myös nuorten ja nuorisotyöntekijöiden mielestä tärkeimmät huoneet, mutta heidän osaltaan on nähtävissä myös sisällöllisiä motiiveja.

Kyselyyn vastanneet järjestö- ja kansalaistoimijat eivät miellä monitoimitaloa oman toimintansa kiintopisteeksi ainakaan siinä mielessä, että siellä voisi sijaita yhdistysten toimistohuoneita. Kyselyssä toimistotilaa kaipasi ensisijaisesti seitsemän prosenttia vastaajista. Ensisijaisten tarpeiden jälkeen toissijaisesti toimistomahdollisuutta esitti 10 prosenttia kyselyyn osallistuneista. Nuoriso- ja monitoimitaloa ei ole Lappeenrannassa mielletty järjestötaloksi ja se kenties heijastuu myös tässä kyselyssä. Kenties kysymyksenasettelu olisi voinut olla selkeämpi (muotoilu olisi voinut olla ”järjestönne toimistotila”). Tässä kyselyssä vain alle viidennes järjestö- ja kansalaistoimijoista piti toimistotilaa kymmenen tärkeimmän monitoimitalon huoneen joukossa. Varastotilaa kaipaa reilu kolmannes tutkimukseen osallistuneista, eli 2/3 ei näe merkittävää tarvetta oman järjestönsä tai yhteisönsä tarvikkeiden varastoimiselle.

5.1.2 Järjestö- ja kansalaistoimijoiden toiveet suhteessa kansalaistoiminnan nykytilaan ja muutokseen

Tutkimuksessani järjestö- ja kansalaistoimijoiden tarpeissa näkyy 2010-luvun tekninen kehitys laite- ja välinetoiveiden osalta. Langaton verkko on järjestö- ja kansalaistoimijoiden vastauksissa eniten esillä. 85 prosenttia tutkimukseen osallistuneista on valinnut sen ensisijaisesti tai toissijaisesti tärkeäksi välineeksi. Järjestötoiminnan ja kansalaistoiminnan osalta on nähtävissä uusia muotoja yhteiskunnallisten instituutioiden ja teknologian muuttuessa. Esimerkiksi Internet mahdollistaa uusia osallistumisen keinoja ja yhteisöllisyyden muotoja. (Ruuskanen 2006, 12.)

Toimintojen ja huoneratkaisujen osalta toiveet näyttäytyvät varsin konservatiivisina ja perinteisten kansalaistoiminnan muotoihin viittaavina. Keskeisimmät toimintamuodot näyttävät olevan kokoukset ja koulutustilaisuudet. Mikäli kysely olisi tehty kaksikymmentä- tai kolmekymmentä vuotta sitten, tulokset olisivat olleet todennäköisesti hyvin samankaltaisia.

Kansalaisjärjestötoiminnalle on ollut viime vuosina leimaa antavana huoli toimintaan osallistuvien määrän vähenemisestä. Kansalaisjärjestötoimintaan ei sitouduta kuten aikaisemmin. Nuoret eivät halua sitoutua vanhahtavilta vaikuttaviin organisaatioihin. (Seppo 2013, 14.) Kyselyn tuloksissa korostuvat tarpeet kokous – ja koulutustoiminnalle antavat viitteitä juuri tämänkaltaisesta nuoria ei-kiinnostavasta hallinnolliskes-

keisestä toiminnasta. Toisaalta myös langattoman verkon tärkeys osoittaa, että nykytekniikka on jo laajasti käytössä järjestökentässä, mutta nuoriso- ja monitoimitalon käyttäjien osalta sitä lähinnä kaivataan perinteisten järjestöorganisaatioiden toimintojen sujuvaan toteuttamiseen.

Kansalaisjärjestötoiminnan ammatillistuminen on myös eräs vallitseva trendi. Järjestöille on palkattu kokoaikaisia työntekijöitä toimintoja pyörittämään. Järjestöille on tarjolla yhteiskunnan palvelutuotantoon liittyviä vastuita yhä enenemässä määrin. (Seppo 2013, 15.) Tutkimukseni tuloksissa voidaan nähdä ammatillistumiseen viittaavia elementtejä. Nykytekniikka ja viimeisimmät työvälineet ovat arkipäivää. Koulutustilaisuudet sisältävät myös toiminnan kehittämiseen ja ammatillistumiseen liittyvää toimintaa. Järjestöt kehittävät toimintansa laatua vastaamaan palvelutuotannon vaatimuksia. Ympäröivä yhteiskunta, kunnat, valtio ja yritykset sitä heiltä myös odottavat.

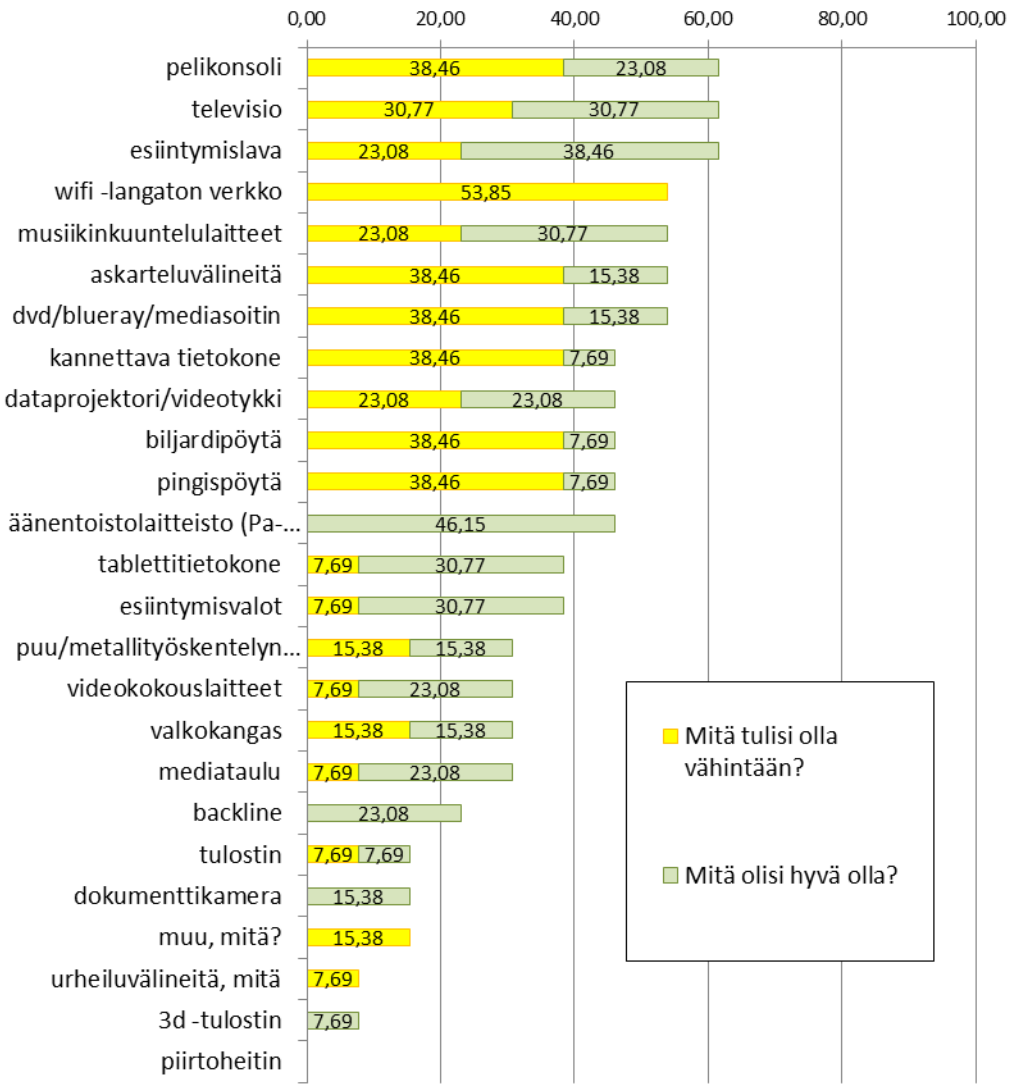
Jo pelkästään nuoriso- ja monitoimitalon pienen käyttöasteen perusteella voidaan todeta, että kansalaistoiminta nuoriso- ja monitoimitalossa on verrattain vähäistä. Vapaata aikaa on runsaasti tarjolla, mutta kysyntää ei näytä tällä hetkellä olevan. Kyselyn perusteella tilaa käyttävät järjestöt eivät kaipaa merkittäviä uudistuksia tai muutoksia. Tämä ei luonnollisesti ole yllättävää, sillä voidaan ajatella, että he eivät tiloja käyttäisi, mikäli ne eivät heidän toimintansa luonteeseen soveltuisi. Avoimeksi jää minkälaista kansalaisjärjestötoimintaa nuoriso- ja monitoimitalon ulkopuolella on Lappeenrannassa. Lappeenrannassa ei ole järjestöillä omaa järjestötaloa tai muuta vastaavaa toimintoja yhteen kokoavaa tilaa. Suurimmilla seuroilla ja järjestöillä on omia toimistotiloja. Liikuntajärjestöt toimivat liikuntatiloissa aktiivisesti, mutta muutoin nuoriso- ja monitoimitalon ja nuorisotilojen lisäksi yleisiä kokoontumistiloja ei ole ylen määrin tarjolla.

5.2 Nuorisotyöntekijöille suunnattu kysely

Nuorisotyöntekijöiden kysely oli samanlainen kuin järjestökäyttäjien ja nuorten kyselyt. Ensin heitä pyydettiin valitsemaan viisi tärkeintä laitetta tai välinettä. Tämän jälkeen heidän toivottiin valitsevan vielä viisi laitetta, jotka eivät ole elintärkeitä, mutta jotka olisivat kuitenkin hyvä olla tämän päivän monitoimitalossa. Vaihtoehdot olivat samat kuin muidenkin käyttäjäryhmien kyselyissä. Tämän jälkeen heille esitettiin kysymys mitä toimintoja talossa tulisi olla ehdottomasti mahdollista järjestää. Kuten

järjestökäyttäjiltä, myös nuorisotyöntekijöiltä kysyttiin tämän jälkeen mitä muita toimintoja olisi hyvä olla edellisten lisäksi mahdollista järjestää. Lopuksi nuorisotyöntekijöiltä kysyttiin vielä minkälaisia huoneita tai tiloja tulisi monitoimitalossa heidän näkemyksensä mukaan olla. Kyselyn logiikan mukaisesti ensin heitä pyydettiin valitsemaan viisi huonetta, jotka nuoriso- ja monitoimitalossa tulisi heidän näkemyksensä mukaan ehdottomasti olla. Tämän jälkeen heidän toivottiin valitsevan vielä viisi huonetta, jotka olisi heidän mielestään hyvä olla monitoimitalossa edellisten lisäksi.

5.2.1 Nuorisotyöntekijöiden toiveet suhteessa nuorisotyön periaatteelliseen ja käytännölliseen luonteeseen

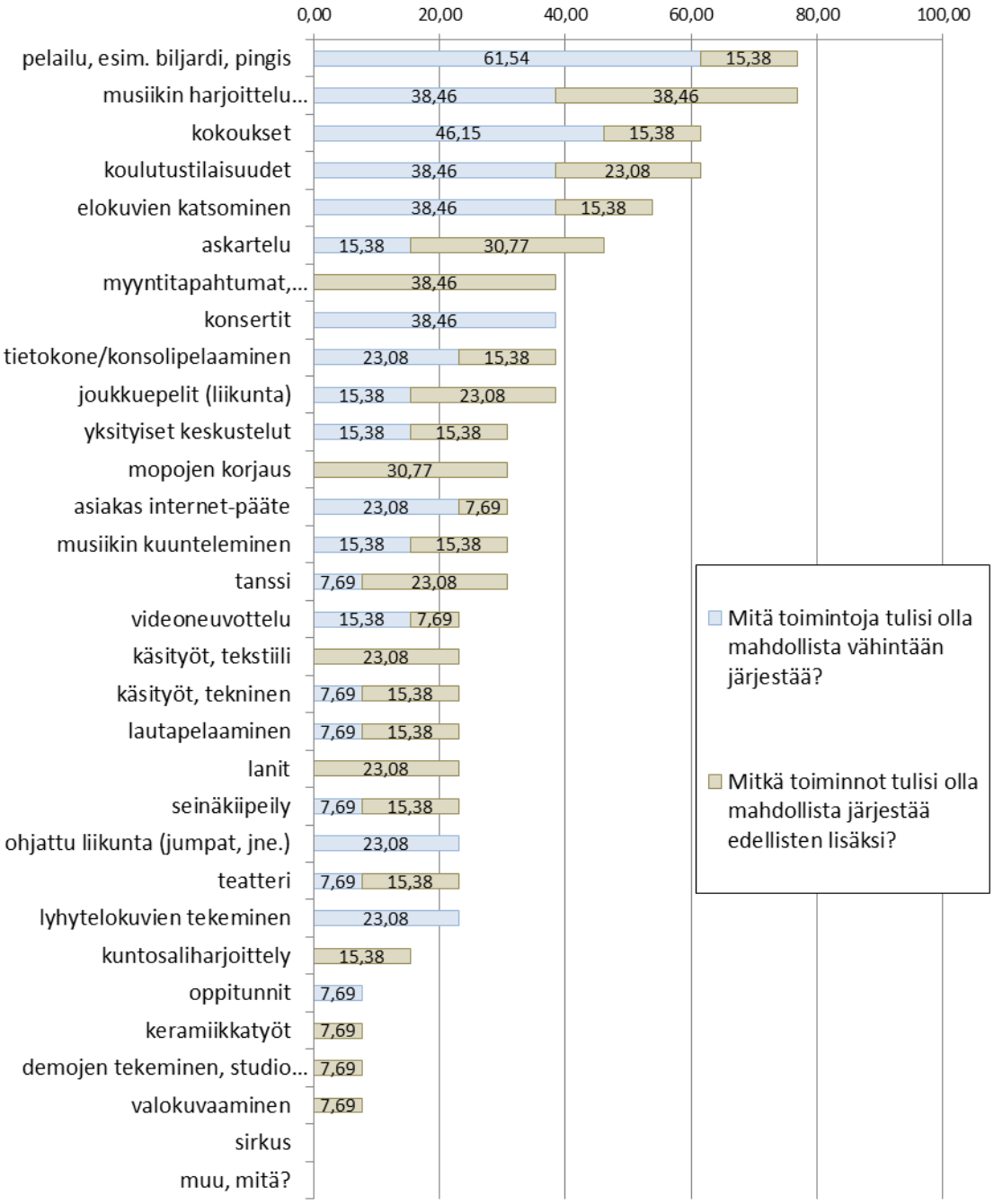
KAAVIO 4 Nuorisotyöntekijöiden toiveet monitoimitalon laitteista ja välineistä

Nuorisotyöntekijöiden näkemyksissä laitteista ja välineistä leimallista on **mielipiteiden jakautuminen hyvin monien laitteiden ja välineiden välille**. Pelikonsoli, tele-

visio ja esiintymislava ovat esillä useimpien vastauksissa, mutta lähes yhtä laajalti koetaan tärkeäksi langaton verkko, askarteluvälineet, dvd/blue-ray/mediasoitin ja musiikinkuuntelulaitteet. Välinearsenaalin osalta nuorisotyöntekijät toivovat, että tilassa olisi mahdollisimman monipuolisesti erilaisia laitteita ja välineitä tarjolla.

Langaton verkko on ainoa laite tai väline, jonka yli puolet nuorisotyöntekijöistä on valinnut viiden tärkeimmän laiteen joukkoon. He jotka eivät ole valinneet sitä ensisijaiseksi laitteeksi (viiden tärkeimmän joukkoon), eivät ole sitä valinneet myöskään toissijaiseksi (kymmenen tärkeimmän joukkoon). Langaton verkko näyttää siten jakavan nuorisotyöntekijöiden mielipiteet – joko sitä tarvitaan ehdottomasti tai sitten sitä ei tarvita lainkaan. On mahdollista, että nuorisotyöntekijöiden suhtautumisessa langattomaan verkkoon heijastuu heidän oma suhtautumisesta yleisemmin virtuaalimaailmaan ja sosiaalisessa mediassa olemiseen osana nuorisotilatyötä.

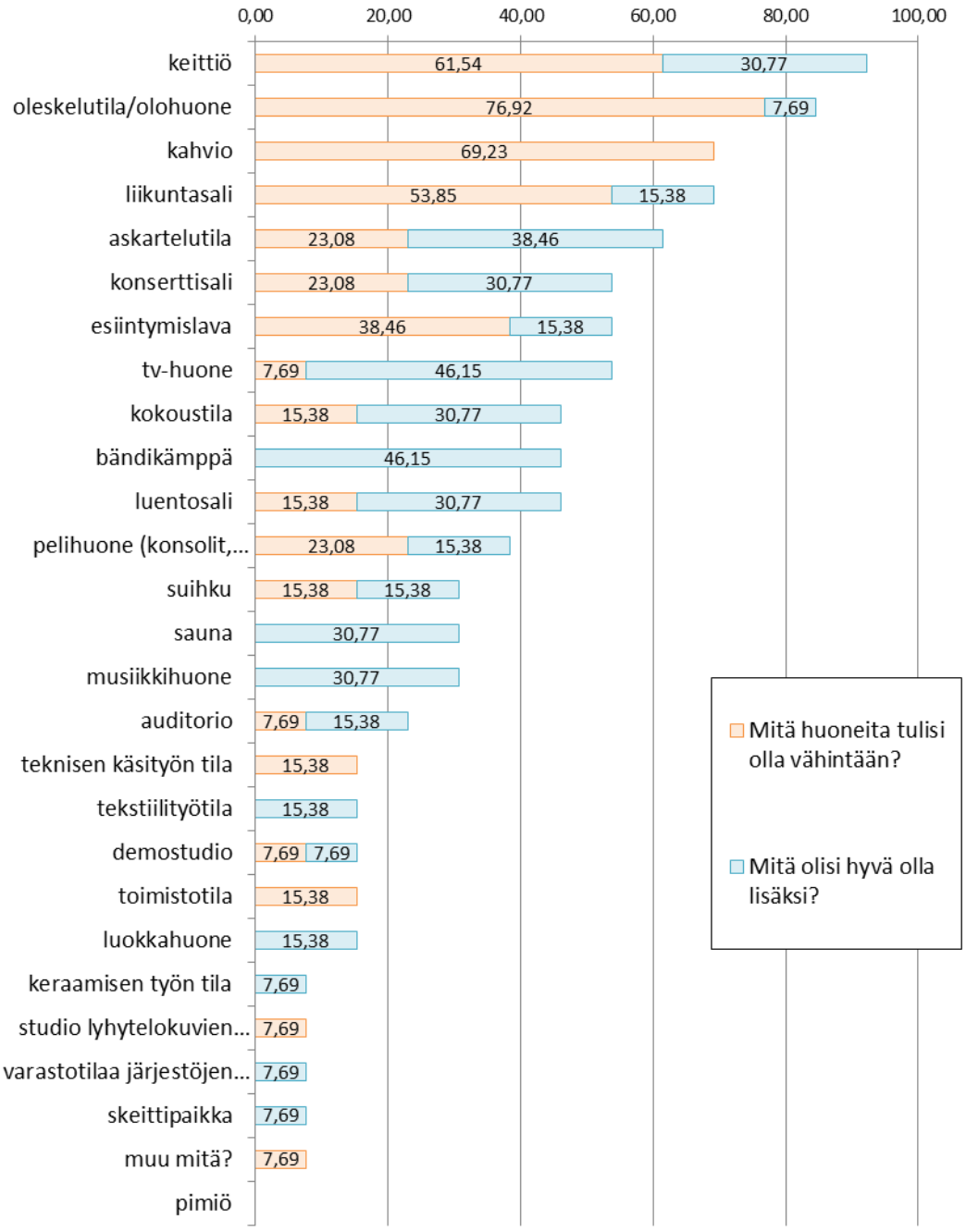
Perinteiset kasvatusympäristöt ovat rakentuneet kasvokkaisen kohtaamisen ja vuorovaikutuksen ympärille. Nuorisotyössä nettimaailman läsnäoloon on löytynyt ratkaisu nettinuorisotyöstä. Tämä on johtanut kasvokkaisen kohtaamisen ja netissä tapahtuvan kohtaamisen eriytymiseen nuorisotyössä. Nuorten maailmassa virtuaalimaailma ja fyysinen reaalimaailma ovat yhtä ja samaa, mutta nuorisotyössä ne ovat ajautuneet erilleen. (Kiilakoski 2010.) Lappeenrannan nuorisotyöntekijöiden kahtia jakaantuneet vastaukset langattoman verkon tärkeyttä koskien tukevat Kiilakosken tulkintaa. Osa työntekijöistä ei ilmeisesti halua nuorisotilatoiminnan aikana tapahtuvan samanaikaisesti virtuaalimaailmassa oleilua.

KAAVIO 5 Nuorisotyöntekijöiden toiveet monitoimitalon toimintojen osalta

Nuorisotyöntekijöiden mielipiteissä nousee kaikenlaisen **pelaamisen** mahdollistaminen keskeiseksi toiveeksi monitoimitalon osalta. Laite- ja välinetoiveissa pelikonsoli ja televisio ovat yli 60 prosentin mielestä kymmenen tärkeimmän laiteen joukossa. Kannettava tietokone, biljardipöytä ja pingispöytä löytyvät 45 prosentilta vastaajista kymmenen tärkeimmän laitteen joukosta ja tablettitietokone vielä 38 prosentilta vastaajista. Toimintokyselyssä pelailu on viiden tärkeimmän toiminnon joukossa 61 prosentilla vastaajista ja toissijaisesti, 6 – 10 tärkeimmän joukossa, vielä 15 prosentilla vastaajista. Huonetoiveissa omaa pelihuonetta kaipaa 38 prosenttia vastaajista. Peli-

huone tosin sijoittuu vasta 12. toivotummaksi huoneeksi. Sen sijaan oleskelutila/olohuone on viiden tärkeimmän huoneen joukossa 76 prosentilla kyselyyn osallistuneista ja kuuden - kymmenen tärkeimmän joukossa vielä seitsemällä prosentilla vastaajista. Oleskelutila mielletään tilaksi, jossa voidaan tehdä yhdessä erilaisia asioita, pelaaminen mukaan luettuna. Pelihuone puolestaan voidaan mieltää vain ja ainoastaan pelaamiselle pyhitetyksi tilaksi.

KAAVIO 6 Nuorisotyöntekijöiden toiveet monitoimitalon huoneita ja tilaratkaisuja koskien

Yhdessä oleminen on esillä nuorisotyöntekijöiden näkemyksissä kaikilla sektoreilla. Huoneratkaisujen osalta se näkyy selkeästi olohuonemaisen tai kahviomaisen ympäristön tärkeyden korostumisessa. Ensimmäinen avoimen toiminnan tila oli vuonna 1957 avattu nuorisokahvila Helsingin Siltasaarenkadulla. Näiden tulosten valossa voidaan todeta, että vaikka maailma on muuttunut paljon tuosta ajasta, jotkut asiat ovat edelleen pitäneet pintansa. Kahvikupin ääressä jutustelu, television katselu (esim. Salatut Elämät) yhdessä nuorien kanssa tai päivän lehtien lukeminen yhdessä antavat yhteisiä tartuntapintoja kasvatuksellisille keskustelunavauksille.

Yhdessä tekemisen arvostus nuorisotyöllisenä menetelmänä näkyy nuorisotyöntekijöiden mielipiteissä. 53 prosenttia vastaajista kokee askarteluvälineiden kuuluvan kymmenen tärkeimpien tarvikkeiden joukkoon. Ruoan valmistamiseen liittyviä toimintoja ei kyselyssä ollut valittavana, mutta huonetoiveissa nuorisotyöntekijät kokevat keittiön kaikkein tärkeimmäksi huoneeksi. Vastaajista 61 prosenttia näkee sen kuuluvan viiden tärkeimmän huoneen joukkoon. Heidän lisäkseen 30 prosenttia vastaajista mieltää sen olevan toissijaisesti tärkeimpien huoneiden joukossa. Kaikkiaan siis 91 % prosenttia nuorisotyöntekijöistä pitää keittiötä kymmenen tärkeimmän huoneen joukossa monitoimitalossa. Tämän perusteella voisi olettaa, että ruoan valmistaminen yhdessä nuorten kanssa on nuorisotyöntekijöiden mielestä hyvin keskeinen nuorisotyön muoto.

Nuoren kanssa yhdessä oleminen, joko pelaamalla, yhdessä tekemällä tai kahvikupin ääressä on tilatyön keskeinen väline. Nuorisotilassa on pyritty luomaan nuorisotyöllisiä kokonaisuuksia, joiden kautta pyritään luomaan tilaisuuksia nuoren ja työntekijän kasvatukselliselle kohtaamiselle. Nuori kohdataan nuorisotilassa jonkin välineen kautta. Kohtaamistilanteiden luomisessa ja määrittelemisessä astuu keskeiseen rooliin kunkin nuorisotyöntekijän ammatillinen identiteetti. On ymmärrettävää, että nuorisotyöntekijälle monesti luontevaa pyrkiä kohtaamiseen omalla vahvuusalueellaan, oli kyseessä sitten esimerkiksi käden taidot, biljardin pelaaminen tai työntekijän oma harrastus. (Kiilakoski 2011, 196 – 197.)

Kohtaaminen tapahtuu nuoren näkökulmasta vapaaehtoisesti, eikä hän monesti miellä sen liittyvän kasvatukseen. Tämänkaltainen non-formaali kasvatus toteuttaa Niemisen (2007) määrittelemiä nuorisotyön perustehtäviä, sosialisaatiota ja personalisaatiota. Nuoren persoonallisuudelle annetaan mahdollisuus kasvaa ja kehittyä, aikuisen suh-

tautuessa häneen arvostaen ja hänen näkemyksiään kuunnellen ja peilaten. Samalla nuori myös sosialisoituu osaksi yhteiskuntaa, omaksuen sääntöjä ja toimintatapoja yhdessä toimimiselle.

Käden taitoihin liittyvät vastaukset kyselyn eri osioissa näyttäytyvät omana kokonaisuutenaan. Askartelu on noin 50 prosentilla vastaajista kymmenen tärkeimmän joukossa kautta linjan, niin välineissä, toiminnoissa, kuin huoneratkaisuissa. Käsityöt asemoituvat kaikissa kolmessa osiossa 15 - 30 prosentin luokkaan. 30 - 50 prosenttia työntekijöistä kokee käden taidot ja niiden parissa tekemisen tärkeäksi nuorisotyön menetelmäksi.

Pyrkimys **ryhmämuotoinen toimintaan** heijastuu nuorisotyöntekijöiden näkemyksissä. Pelaaminen, joukkuepelit, tanssi, ohjattu liikunta, askartelu ja yhdessä tekeminen, kuten myös bänditoiminta ovat nimenomaisesti usean ihmisen yhdessä tekemiä asioita. Tärkeimpien toimintojen osiossa vaihtoehtona ollut ”yksityiset keskustelut” -vaihtoehto oli 15 prosentin mielestä viiden tärkeimmän toimintamuodon joukossa. Toiset 15 prosenttia koki sen olevan toissijaisesti tärkeää toimintaa monitoimitalon kontekstissa. Siten yli 2/3 nuorisotyöntekijöistä löysi vähintään kymmenen tärkeämpää toimintamuotoa, joita monitoimitalossa tulisi olla mahdollista toteuttaa. Monitoimitalo on nuorisotyön näkökulmasta ennen kaikkea ryhmämuotoisen toiminnan paikka.

Kiilakosken (2011, 198) mukaan ryhmämuotoisuus on keskeinen osa nuorisotilatyötä. Työntekijät kokevat tekevänsä työtä nimenomaan ryhmän kanssa, eivät niinkään yksilöiden. Nuorisotyöntekijöiden pyrkimyksenä on luoda tilanteita, jossa nuoret toimivat yhdessä. Ryhmässä toimimisen merkitys kasvatuksellisena kokemuksena nähdään tärkeänä. Samalla toteutuu Niemisen (2007) nuorisotyön perustehtävistä sosialisaatiofunktio.

Laajemmin tarkasteltuna tutkimuksessani nuorisotyöntekijöiden **vastaukset jakaantuvat** paljon etenkin eri laitteiden, mutta myös toimintamuotojen ja osin huoneratkaisujenkin osalta. Nuorisotilatyöllä on ollut perinteisesti hyvin autonominen asema organisaatioiden sisällä ja nuorisotyöntekijät ovat voineet muovata tiloista ja toiminnoista omien mieltymystensä mukaisia ja työotteisiinsa sopivia (Kiilakoski 2012, 146). Katariina Soanjärven tutkimuksessa todetaan nuorisotyöntekijöiden ammatillisen

identiteetin muodostuvan koulutuksesta, mutta myös omasta persoonasta (Soanjärvi 2011, 146). Tutkimuksessani näyttää jokaisen nuorisotyöntekijän tehneen oman ”hyvä nuorisotyö” -käsityksensä mukaisia valintoja. Ammatillinen identiteetti on muodostunut omien kiinnostusten kohteiden ympärille. Tätä näkemystä tukee myös avoimissa vastauksissa ollut kommentti siitä, että mitkä tahansa laitteet ovat hyviä, mikäli henkilökunnalla on osaamista ja intohimoa niiden käyttämiseen. Samaa teemaa voidaan jatkaa vielä toiminto-osiossa esille nousseella kommentilla, jossa todettiin että henkilökunnan vaihtuessa on välttämätöntä, että on mahdollista muokata toimintaa ja tiloja ohjaajien osaamisen mukaan. Tästä näkökulmasta tarkasteltuna vastaukset tukevat Kiilakosken ja Soanjärven (ja monien muiden) näkemyksiä nuorisotyöntekijöiden ammatillisuuden kirjosta ja nuorisotalotyön luonteesta.

Vastausten hajoaminen eri kiinnostuksen kohteiden mukaisesti heijastaa myös Lappeenrannan nuorisotoimen rekrytointipolitiikkaa. Nuorisotoimelle on tietoisesti valittu hyvin erilaisista asioista kiinnostuneita työntekijöitä ja siten saatu aikaan tilanne, jossa moneen osa-alueeseen löytyy osaamista ja kiinnostusta työntekijöiden joukosta. Näin mahdollistetaan laaja-alaisempi osaaminen ja siten nuorisotoimella on mahdollisuus tavoittaa laajempi joukko nuoria. Toiminnoista voi olla osallisena useampi nuori ja näin edistetään Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman peräänkuuluttamaa yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoisuutta (OKM 2011, 11).

5.2.2 Nuorisotyöntekijöiden vastaukset suhteessa nuorisotyön ja yhteiskunnan nykytilaan ja muutokseen

Tutkimuksessani nuorisotyöntekijöistä reilu puolet koki langattoman verkon olevan viiden tärkeimmän varustuksen joukossa tulevaisuuden monitoimitalolla. Vajaa puolet vastaajista ei noteerannut langatonta verkkoa ollenkaan, eli sitä ei mielletty edes toissijaisesti tärkeiden varusteiden joukkoon. Nuorista 77 % vastasi sen kuuluvan kymmenen tärkeimmän varustuksen joukkoon. Nuorisotila on kasvokkaisen kohtaamisen fyysinen ympäristö. Monilla nuorisotiloilla on omat Facebook -sivunsa, jolloin nuorisotila on läsnä myös sosiaalisessa mediassa, mutta muita sosiaalisen median ympäristöjä tai applikaatioita ei juurikaan käytetä.

Tomi Kiilakosken näkemyksen mukaan nuoret ovat läsnä samojen henkilöiden kanssa kasvokkain ja virtuaalimaailmassa. Nuoret eivät tee eroa kohtaamisympäristöjen välil-

lä, virtuaaliympäristöt ja reaalimaailma (sosiaalinen ympäristö), kietoutuvat yhteen. Diginatiivit nuoret sosiaalistuvat virtuaalimaailmaan ja sosiaaliseen mediaan, koska heille se on luonnollinen kasvuympäristö. Nuorisotyöntekijät sen sijaan saapuvat virtuaalimaailmaan ja sosiaalisen mediaan aiemmin omaksutun ammatillisen identiteetin kautta. Yleisesti ottaen kasvokkaisen kohtaamisen merkitys korostuu nuorisotyöntekijöiden näkemyksissä määriteltäessä hyvää nuorisotyötä ja omien työtapojen perusteluina. Tämän Kiilakoski tulkitsee viestivän siitä, että ammattikunta pyrkii pitämään kiinni vanhoista työmuodoistaan vaikka nuorten maailmaan on syntynyt uusi, siihen keskeisesti vaikuttava elementti. (Kiilakoski 2010.)

Sitä, että tässä tutkimuksessa vajaa puolet nuorisotyöntekijöistä jättää täysin huomioimatta langattoman verkon merkityksen monitoimitalolla, voidaan selittää Kiilakosken edellä mainitulla tulkinnalla. Osa ammattikunnasta haluaa pitää kiinni aiemmin omaksumastaan ammatillisen nuorisotyön käsityksestä, vaikka nuorten elämismaailma on muuttunut peruuttamattomasti suhteessa työntekijän aikanaan omaksumaan käsitykseen hyvästä nuorisotyöstä. Kenties joidenkin nuorisotyöntekijöiden mielestä nuoren läsnäolo samanaikaisesti nuorisotilalla ja sosiaalisessa mediassa koetaan uhkaksi kasvokkaiselle kohtaamiselle.

Kuten jo aiemmin todettiin, nuorisotyö on ratkaissut virtuaalimaailmassa läsnäolon nettinuorisotyö -työmuodolla. Karkeasti jaoteltuna on syntynyt työntekijäryhmä, joka kohtaa nuoria vain netissä, eikä lainkaan kasvokkain. Virtuaalimaailmassa työskentely on ulkoistettu kasvokkain kohtaavan nuorisotyön ulkopuolelle. Kun samaan aikaan nuorten maailmassa virtuaalimaailma ja fyysinen maailma kietoutuvat erottamattomasti yhteen, on nuorisotyössä tapahtunut päinvastainen ilmiö. (Kiilakoski 2010.) Virtuaalimaailma ja fyysinen maailma on erotettu toisistaan ja mitä ilmeisimmin tämänsuuntaiselle kehitykselle on olemassa tukijoita nuorisotyöntekijöiden joukossa. Nuorisotyön keskeinen lähitulevaisuuden haaste on digitaalisessa maailmassa työskentelemisen jalkauttamisessa osaksi tavallista perusnuorisotyötä.

Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman mukaan nuorten parissa tehtävän työn kolme tärkeintä näkökulmaa, kolme kärkeä, ovat *arjen hallinta*, *osallisuus* ja *yhdenvertaisuus* (OKM 2011, 6). Nuoria pyritään kasvattamaan aktiiviksi ja yhteisvastuullisiksi kansalaisiksi. Heidän tulee saada osallistua tasavertaisesti kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajantoimintaan. Yhdenvertaisuuden tulee toteutua joka tasolla, myös alueelli-

sesti ja sukupuolien välillä. Ennaltaehkäisevillä toimilla ylläpidetään nuorten hyvinvointia.

Nuorisotyö on syrjäytymistä ehkäisevää toimintaa. Nuorisotilalla käymistä voi itsessään pitää harrastuksena, mutta nuorisotilatoiminnassa voidaan myös tarjota mahdollisuuksia erilaiseen harrastamiseen. Nuorisotyöntekijöiden vastauksissa heijastuu harrastusvaihtoehtojen moninainen kirjo. Varsinkin nuorten bänditoiminnan tukeminen koetaan tärkeäksi. Tärkeimpien välineiden ja laitteiden jaetulla kärkipaikalla on esiintymislava. Pa-äänentoisto koetaan yhtä tärkeäksi kuin biljardipöytä.

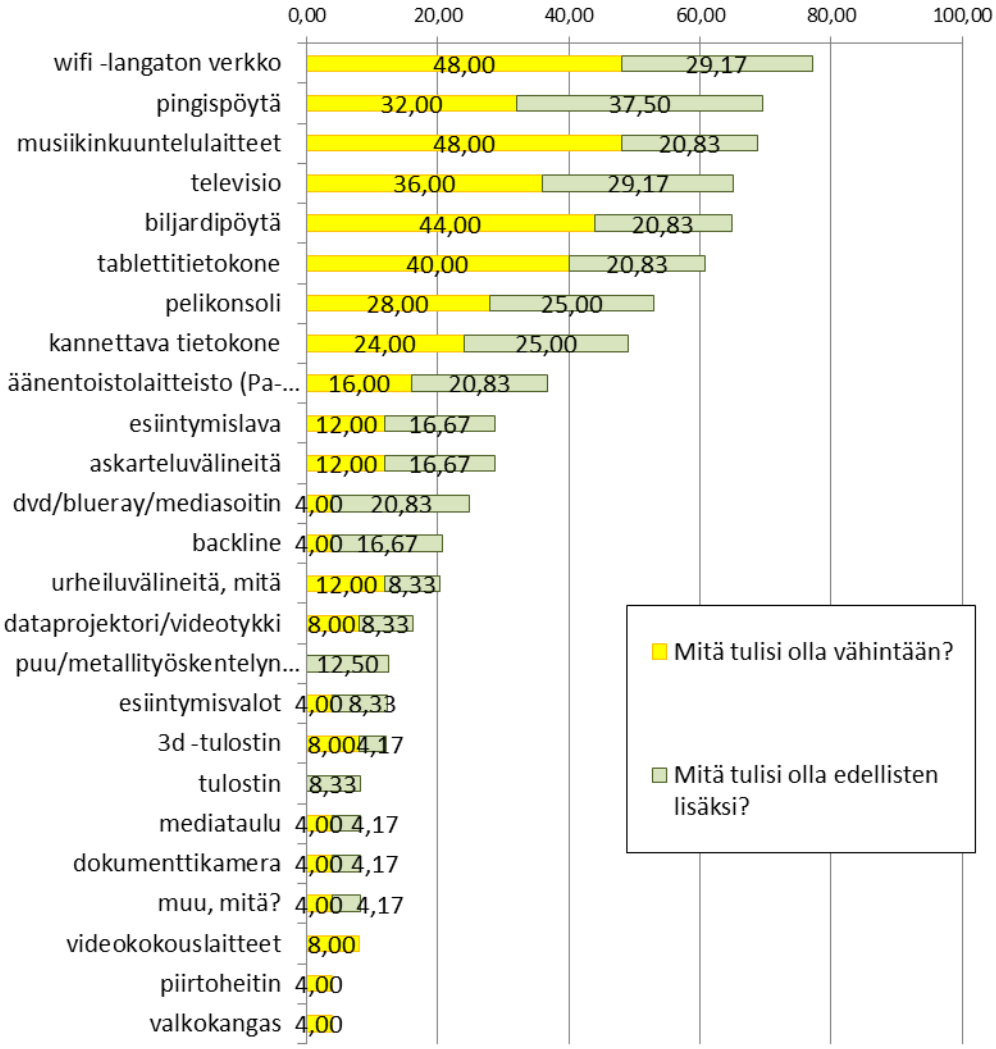
Nuorisotyöntekijöiden vastauksissa näkyvä hajonta eri osa-alueiden välille on paitsi ammatillisessa mielessä mielenkiintoista, myös tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta merkillepantavaa. Nuorisotoimessa on monipuolista osaamista eri nuorisotyön ja nuorisokulttuurin osa-alueisiin. Tämä vahvistaa nuorten tasa-arvoisuutta ja yhdenvertaisuutta tarjolla olevien kuntapalveluiden osalta. Nuorisotyöntekijöillä riittää tutkimuksen perusteella näkemystä pienryhmien ja alakulttuurien huomioimiseen. Monitoimitalolta tulisi nuorisotyöntekijöiden mielestä löytyä mahdollisuuksia esim. tanssin harrastamiseen, mopojen korjaamiseen, käsitöiden harrastamiseen, teatterin harrastamiseen tai lyhytelokuvien tekemiseen.

5.3 Nuorille suunnattu kysely

Nuorille suunnattu kysely toteutettiin samalla tavalla ja samoilla valintavaihtoehdoilla, kuin järjestö- ja kansalaistoimijoiden sekä nuorisotyöntekijöiden kysely. Ensin kysyttiin nuorien toiveita monitoimitalon laitteista ja välineistä, tämän jälkeen toiminnoista ja lopuksi huoneratkaisuista. Jokaisessa osiossa oli mahdollista valita viisi ensisijaisesti tärkeintä vaihtoehtoa ja tämän jälkeen viisi seuraavaksi tärkeintä vaihtoehtoa. Mahdollisuus oli myös antaa oma vaihtoehto, mikäli valittavien joukosta ei löytynyt sopivaa.

Nuorille suunnattu kysely lähetettiin sähköpostitse toiminnassa olleelle Lappeenrannan nuorisovaltuustolle 2012 - 2013. Kysely lähetettiin myös nuorisovaltuustolle 2014 - 2015, joka kyselyn avaamishetkellä oli jo valittu, mutta joka ei ollut vielä aloittanut toimintaansa. Lisäksi kysely oli avoinna Lappeenrannan nuorisotoimen nettisivuilla. Nuoriso-ohjaajat ohjasivat nuorisotilanuoria vastaamaan kyselyyn.

5.3.1 Nuorten toiveet suhteessa nuorisotyön periaatteellisiin tavoitteisiin ja luonteeseen

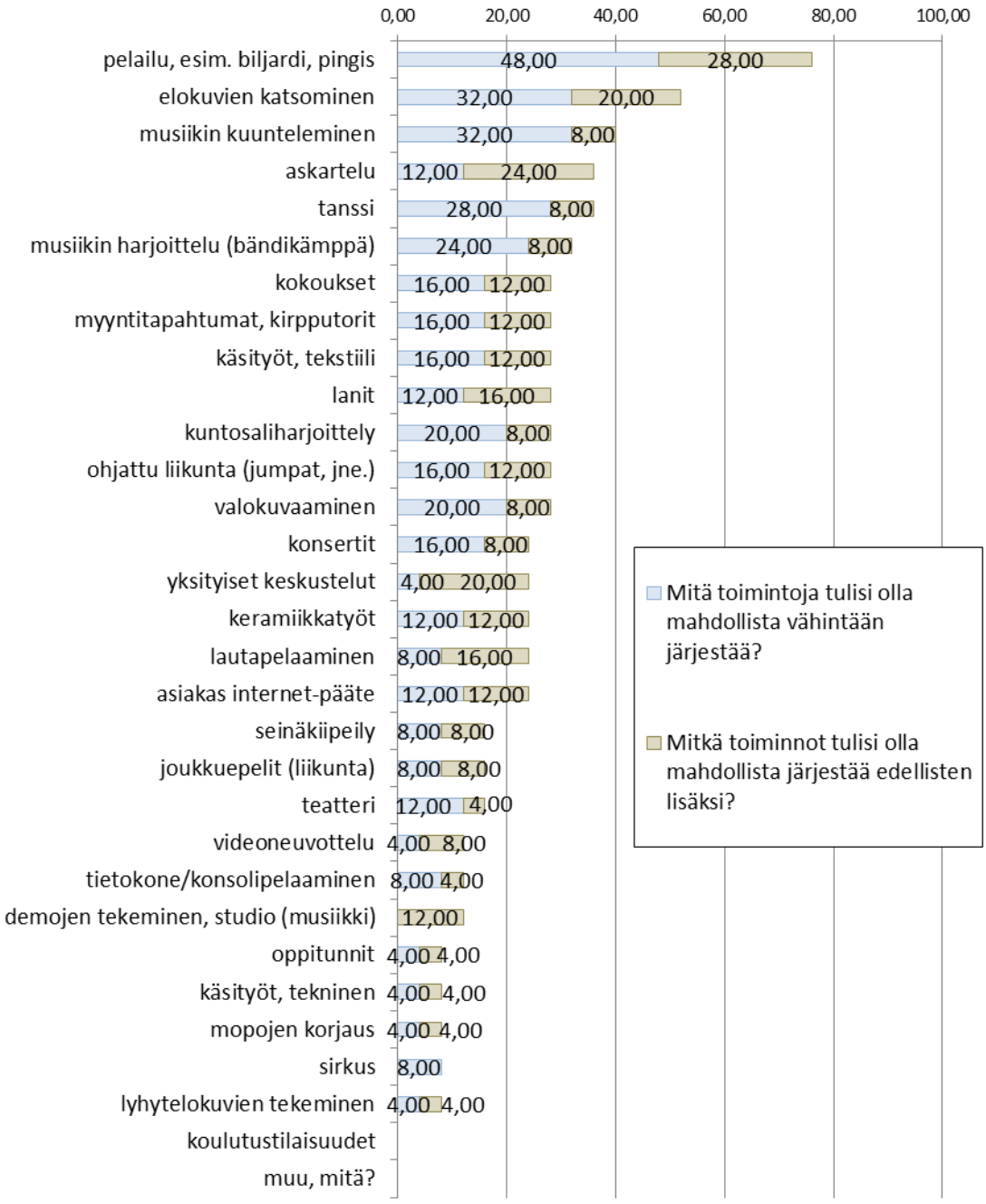

KAAVIO 7 Nuorten toiveet koskien monitoimitalon laitteita ja varusteita

Nuorten näkemyksissä avoin langaton verkko koetaan tärkeimmäksi laitteeksi tai varusteeksi. Pingis, musiikinkuuntelu, biljardi, televisio, tablettitietokone ja pelikonsoli saavat myös yli puolelta vastaajista maininnan kymmenen tärkeimmän laitteen tai välineen joukkoon. Nuorten tärkeimpinä pitämistä laitteista lähes kaikki löytyvät nykyiseltä monitoimitalolta. Tablettitietokonetta ei juuri tällä hetkellä ole käytettävissä. Nuorten toivomien toimintojen osalta tilanne on samankaltainen. Pelailu näyttäytyy tärkeimpänä toimintamuotona nuorisotilan nuorten vastauksissa.

Aaltosen (2007, 63) mukaan nuorilla tulee olla käytössään toimivat ja helposti saavutettavissa olevat nuorisotilat. Kunnan tulee tukea lasten ja nuorten kasvua monipuoli-

silla harrastusmahdollisuuksilla, sekä ehkäistä syrjäytymistä perusnuorisotyön keinoin. Nuorten vastauksien perusteella tämän hetkinen Lappeenrannan nuoriso- ja monitoimitalo pystyy vastaamaan siellä käyvien nuorien toiveisiin varsin hyvin, mutta ei kaikilta osin. Esimerkiksi lanien järjestämismahdollisuutta toivottiin kymmenenneksi eniten. Niiden osalta talossa ei tällä hetkellä ole tarvittavaa tekniikkaa, eikä henkilökunnalla ole siihen tarvittavaa osaamista.

KAAVIO 8 Nuorten toiveet monitoimitalon toiminnoista

Pelailu ja elokuvien katsominen ovat ainoat toimintamuodot, jotka koetaan enemmistön (yli 50 %) mielestä toiminnoiksi, joita monitoimitalolla tulisi olla mahdollista järjestää. Muiden vaihtoehtojen osalta vastaukset jakautuvat ja prosenttiosuudet jäävät alle viidenkymmenen. Kaikkiaan 16 toimintamuotoa on vähintään joka viidennen mielestä kymmenen tärkeimmän toimintamuodon joukossa. Kyselyyn vastanneet nuoret pitävät erilaisia toimintoja tärkeinä. Yhtenevää mielipidettä ei pelailun tärkeyden lisäksi ole.

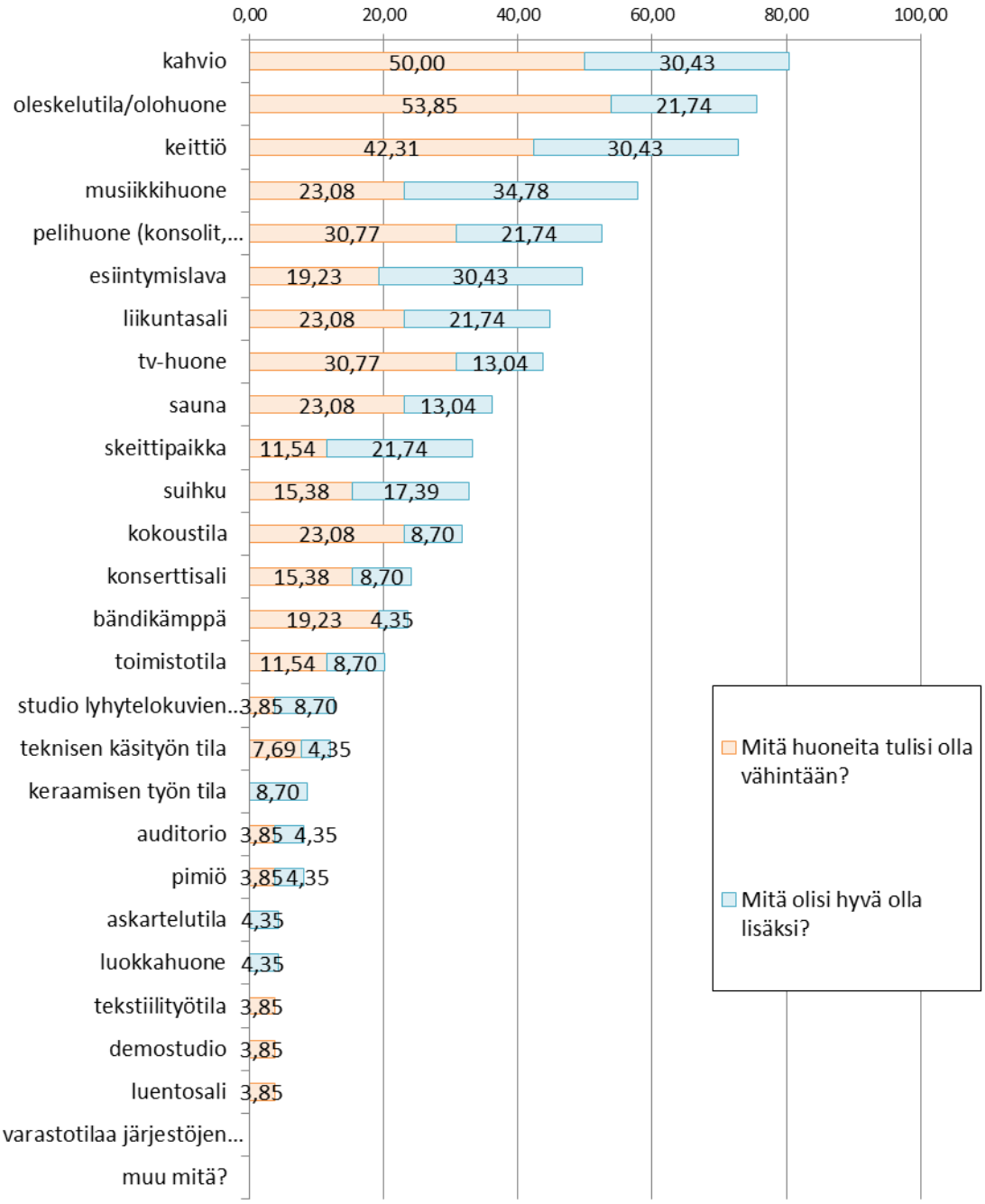
Nuorista puhutaan ikään kuin he olisivat yhtenäinen blokki, jolla poliittisen puolueen lailla olisi asioista yhteinen mielipide, tai että se pitäisi jotain asiaa yhteisesti tärkeänä. Tosiasiassa nuoret ovat kukin oma yksilönsä ja nuoriso käsitteenä on pikemminkin mosaiikkimainen kokonaisuus, joka elää ja muuttuu koko ajan (Siurala 2006, 1). Tähän liittyy myös myöhäismodernissa yhteiskunnassa ihmisten elämää leimaava yksilöllistyminen. Nuorilla on mahdollisuus tehdä elämässään valintoja, mutta toisaalta he ovat myös pakotettuja siihen (Aittola 2010, 340). On mahdollista erottautua ja tehdä omia valintoja. Tämä voi heijastua tutkimuksessani nuorten vastausten moninaisuutena.

Ohjattu liikunta nähdään vajaan kolmanneksen (28 %) mielestä kuuluvan kymmenen tärkeimmän monitoimitalon toimintamuodon joukkoon. Viidennes vastaajista on ilmoittanut kuntosalinharjoittelun ensisijaisesti tärkeiden toimintamuodon joukkoon. Useampi kuin joka neljäs vastaajista katsoo, että kuntosalitoiminta olisi monitoimitalolla kymmenen tärkeimmän toimintamuodon joukossa.

Myllyniemen ja Bergin (2013, 143 - 144) tutkimuksen mukaan 86 prosenttia nuorista kokee harrastavansa liikuntaa jossain muodossa. Nuorten liikkumisen aktiivisuus kuitenkin vähenee murrosiässä. Nuorten omasta näkökulmasta katsottuna omatoiminen liikunta on yleisin liikuntamuoto. Nuoret liikkuvat koska haluavat pysyä terveinä, olla hyvässä kunnossa ja liikunnan ilosta. Suurimmat syyt liikunnan vähyyteen ovat ajan puute ja se, ettei pidä liikunnasta. Myös sopivan liikuntamuodon tai liikuntapaikan puuttuminen, sekä liikuntaharrastuksen kalleus ovat syitä liikuntaharrastuksen puuttumiseen.

Tutkimuksessani nuorten vastauksissa liikunnalliset toiminnat nousivat verrattain paljon esille. Kuntosalia ja ohjattua liikuntaa toivoi noin kolmannes vastaajista. Nämä

toiminnat puuttuvat nykyisestä monitoimitalosta. Kuntosalit ja ohjatut liikuntaryhmät ovat valtaosin yksityisten yritysten tarjoamia palveluja. Kuntosalikortti maksaa n. 50 euroa kuukaudessa ja kuukausikortti ryhmäliikuntaan n. 40 euroa. Monelle nuorelle nämä summat ovat liikaa. Kunnalla on myös ohjattua liikuntaa ja kuntosaleja, joiden osallistuimis- ja käyttömaksut ovat halvempia. Lappeenrannassa ei ole tutkittu miten paljon nuoret käyttävät kunnallisia liikuntapalveluja. Näiden vastausten perusteella olisi kenties syytä selvittää, miten nuoret palveluja käyttävät ja onko palveluista tiedottamisessa kehitettävää.

KAAVIO 9 Nuorten toiveet monitoimitalon huoneista ja tilaratkaisuista

Nuorten mielestä monitoimitalon tulisi olla nykyisen kaltainen oleilun ja yhdessäolon paikka. Kahvio, oleskelutila ja keittiö ovat kolme keskeisintä tilaa, jotka tulisivat monitoimitalossa suurimman osan mielestä olla. Myös musiikkihuone löytyy kymmenen tärkeimmän huoneen joukosta yli puolelta vastaajista. Sauna, suihku ja skeittipaikka ovat nykyisestä monitoimitalosta puuttuvia tiloja. Lappeenrannassa nousee esiin usein toive skeittihallista. Tämän kyselyn perusteella sitä kaipaa monitoimitaloon noin kolmannes vastaajista. Teknisen- ja keraamisen työn tiloja toivotaan n. joka viidennen kyselyyn vastanneen nuoren toimesta. Nykyisessä monitoimitalossa sellaiset tilat ovat, tosin teknisen työn tila on jo laitekannaltaan vanhentunut.

Tutkimuksessani nuorten toiveet huoneista näyttävät heijastavan hyvin pitkälti heidän omaa kokemustaan nykyisestä nuorisotilasta. Kyselyyn vastasi etupäässä nuorisotiloilla käyviä nuoria, mikä näkyy vastauksissa. Samankaltaiset huoneet, kuin nykyisessä nuoriso- ja monitoimitalossa ovat tällä hetkellä nuorten käytössä, koetaan kyselyn perusteella tärkeimmiksi huoneiksi. Nykyiset nuorisotilan käyttäjät ovat mitä ilmeisimmin tyytyväisiä vallitseviin oloihin.

5.3.2 Nuorten toiveet nuorisotyön ja yhteiskunnan nykytilanteen ja tulevaisuusnäkymien valossa

Kysyttäessä tärkeitä laitteita tai varustuksia, langaton verkko nähdään hyvin tärkeänä varustuksena nuorisotilalle. Asiakaspäätettä ei enää koeta tarpeelliseksi. Nuorilla on käytössään omia laitteita, joilla he haluavat käyttää nettiä, mikäli nettiyhteys toimii. Kuten jo aiemmin kävi ilmi, nuorisotyöntekijöiden toiveissa langaton nettiyhteys jakaa mielipiteet. Hieman yli puolet näkee sen olevan ensisijaisesti tärkeiden laitteiden joukossa ja hieman alle puolet ei pidä sitä edes kymmenen tärkeimmän laiteen joukkoon kuuluvana.

Tutkimuksessani nuorten vastauksissa näkyy diginatiivisuuteen viittaavia elementtejä, mutta myös perinteiseen ei-digitaaliseen toimintaan viittaavia toiveita. Laitteista ja välineistä eniten toiveita esitetään langattoman verkon suhteen. Se mahdollistaa läsnäolon netissä myös nuorisotilassa olleessa. Kuitenkin heti toiseksi eniten vastauksia on saanut pingispöytä ja aivan sen tuntumassa seuraavat musiikinkuuntelulaitteet ja biljardipöytä. Tablettitietokone ja pelikonsoli sijoittuvat vasta sijoille 5. ja 6. Toimintoosion ylivoimaisesti suosituin vastausvaihtoehto oli pelailu, esim. biljardi ja pingis. 76

prosenttia nuorista kokee sen olevan toimintaa, jota tulisi monitoimitalossa olla mahdollista harrastaa. Vastaavasti konsoli- ja tietokonepelaaminen on vain 12 prosentin mielestä monitoimitalolle kuuluvaa toimintaa. Tutkimukseni tulosten valossa perinteisillä ei-digitaalisilla toiminnoilla ja laitteilla on vahva sija tämän päivän ja huomisen nuorisotilalla (monitoimitilassa) nuorten käyttäjien mielestä.

Nuorisotyöntekijöiden vastauksissa näkyy, että askartelu on edelleen keskeinen tämän päivän nuorisotyön muoto. Tutkimukseen osallistuneet nuoret eivät koe aivan samoin. Askartelutila on kymmenen tärkeimmän huoneen joukossa vain neljällä prosentilla nuorista, kun nuorisotyöntekijöiden osalta vastaava luku 61 prosenttia. Nuoret mieltävät askartelun kyllä tärkeäksi toimintamuodoksi, sillä 36 prosenttia on sijoittanut sen kymmenen tärkeimmän toimintamuodon joukkoon. Nuorisotyöntekijöillä vastaava luku on hieman suurempi, 46 prosenttia. Askarteluvälineitä nuorisotyöntekijät kaipaavat nuoria enemmän: 53 prosenttia nuorisotyöntekijöistä pitää niitä kymmenen tärkeimmän välineen joukossa, kun nuorista niitä kaipaa 28 prosenttia. Tekstiilityön, teknisen työn ja keramiikkatyön osalta prosenttiosuudet pysyvät pienehköinä.

Nuorten vastauksissa on leimaa-antavaa se, että he näkevät tilan ainoastaan nuorisotilana. Muiden käyttäjien toimintoihin liittyvät koulutustilaisuudet, kokoukset, konsertit ja esim. musiikin harjoittelu eivät kuulu heidän nuorisotilansa tärkeimpien toimintamuotojen joukkoon. Tämä on hyvin ymmärrettävää, mutta se voi myös olla myös haaste tulevaisuudessa, kun nuorisotoimi joutuu mahdollisesti luomaan toimintaympäristöjään tiloihin, joita käyttävät laajamittaisesti myös muut toimijat. Kuten monissa kaupungeissa, myös Lappeenrannassa on nuorisotiloja perustettu koulujen yhteyteen ja niitä tullaan todennäköisesti jatkossa perustamaan lisää. Haasteena tulee olemaan paitsi toimintojen sovittamien yhteen muiden toimijoiden kanssa, myös se, miten saadaan nuoret tulemaan tiloille ja mieltämään paikat heidän omiksi tiloikseen.

6 POHDINTA

6.1 Tutkimuksen keskeiset tulokset

Kokous- ja koulutustilaisuuksien järjestäminen nykytekniikan keinoin on järjestö- ja kansalaistoimijoiden keskeisin tämän päivän monitoimitaloon liittyvä toive. Järjestökäyttäjien näkemyksissä korostuvat kokoontumiset, sekä niihin liittyvät tekniset vaatimukset. Yksilöllistymisen, väestön ikääntymisen, uusien vaikuttamismuotojen, sosiaalisen median, ym. seikkojen johdosta kansalaistoiminta joutuu päivittämään itseään. Alati kehittyvä teknologia aiheuttaa painetta järjestöorganisaatioille, jotka ovat pakotettuja uusiutumaan vastatakseen ajan haasteisiin. (Harju 2003, 150.) Tutkimuksen perusteella tekniikka näyttäytyy kuitenkin enemmän nykyisen toiminnan ajanmukaistamisena, kuin uuden toiminnan synnyttämisenä.

Nuorisotyöntekijöiden näkemykset jakaantuvat eri vaihtoehtojen kesken etenkin välineiden ja toimintamuotojen osalta. Nuorisotyöntekijöiden valintoihin on vaikuttanut kunkin vastaajan oma käsitys "hyvästä nuorisotyöstä". Selkeä jakolinja näkyy langattoman nettiyhteyden tarpeellisuudessa. Osa ei sellaista nuorisotilalle halua, kun osa näkee sen sinne ehdottomasti kuuluvan. Nuorisotyölle on ominaista työntekijöiden erilaiset ammatilliset identiteetit, jotka muodostuvat koulutuksen, työkokemuksen, henkilökohtaisten arvojen ja minuuden yhdistelminä (Soanjärvi 2011, 104). Työntekijöiden erilaiset painotukset ammatillisessa mielessä tuottavat työyhteisöön monipuolista ja laaja-alaista osaamista. Se että työyhteisöstä löytyy eri nuorisokulttuuristen ja nuorisotyöllisten osa-alueiden osaajia, edistää myös tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta suhteessa nuorisotoimen palveluita käyttäviin nuoriin.

Nuorille perinteiset nuorisotyön muodot ja digitaalinen maailma ovat läsnä nuorisotilalla luontevasti. Nuorisotilalla käyvät nuoret kaipaavat mahdollisuutta olla läsnä samanaikaisesti sekä nuorisotyölle ominaisissa yhdessäolon, pelailun ja yhdessä tekemisen fyysisissä tiloissa, että digitaalisen maailman sosiaalisissa ympäristöissä. Tutkimuksen tuloksissa näkyvät sekä digitaalisen maailman, että ei-digitaalisen maailman toimintamuodot yhtä lailla vahvoina. Perinteiset nuorisotyön muodot, kuten biljardit, pingikset, kokkaukset ja kahvittelut ovat yhä nuorisotilatoiminnan keskeistä ydintä nuorten näkökulmasta katsottuna. Samaan aikaan niiden rinnalla näkyvät sosiaalisen median läsnäolo, tablettitietokoneet ja pelikonsolit luontevina tämän päivän

nuoren elämään kuuluvina medioina ja ympäristöinä. Nuorten elämismaailmassa sosiaalinen fyysinen todellisuus ja virtuaalimaailma ovat yhteen kietoutuneita (Kiilakoski 2010). Tämä on nähtävissä myös tutkimuksen tuloksissa.

6.2 Tutkimuksen ajankohtaisuus

Tutkimuksessani selvitin minkälaisia haasteita tämä aika asettaa yhteiskäytössä oleville tiloilla eri käyttäjäryhmien näkökulmasta. Tutkimuksen aihe syntyi työnantajani tarpeista, sillä syksyllä 2012, jolloin opinnäytteeni aihetta pohdin, oli Lappeenrannan nuorisotoimella ollut jo pitkään tavoitteena saada sen tärkeimmän nuorisotilan peruskorjausprosessi liikkeelle. Nuoriso- ja monitoimitalon pääkäyttäjäryhmät olivat tuolloin nuorisotoimi sekä kansalaisjärjestöt. Vuonna 2012 näytti siltä että tämänkaltainen tutkimus oli tarkoituksenmukainen.

Opinnäytetyön prosessin aikana kuntatalouden realiteetit kirkastuivat monissa kunnissa. Näin tapahtui myös Lappeenrannassa. Vuonna 2013 ryhdyttiin laatimaan koko valtuustokauden kattavaa strategiaa ja siihen liittyen toimintoja tuli mitoittaa siten, että ne pysyisivät alati tiukkenevassa budjettiraamissa. Tämä ohjasi eri toimialoja hakemaan keskenään synergiaetuja voimallisemmin kuin aiemmin. Aikaisemmin esimerkiksi nuorisotoimi ja kasvatus- ja opetustoimi olivat tehneet yhteistyötä, mutta se oli lähinnä sidosryhmäyhteistyön kaltaista. Vuoden 2013 aikana toimialat lähenivät toisiaan Lappeenrannan näkökulmasta ennennäkemättömällä tavalla. Nuorisotoimi otettiin mukaan käynnistyviin kouluhankkeisiin ja tilojen joustavasta yhteiskäytöstä ryhdyttiin keskustelemaan konkreettisesti ja aidosti ratkaisuja hakien. Samaan aikaan nuorisotoimi ja Lappeenrannan maakuntakirjasto hakivat yhteistuumin kumpikin tahoillaan hankerahoitusta alueellisen nuorisotyön kehittämiseen. Yhteistyömuotoja kehitetään edelleen ja näyttää siltä, että suuntaus on kohti laajempaa yhteistyötä eri toimialojen kesken.

Tämän päivän näkökulmasta tutkimukseni tarve näyttäytyy erilaisena kuin syksyllä 2012. Tällä hetkellä tarvitsisimme tietoa koulun, päiväkodin, kirjaston ja nuorisotoimen toimintojen yhteensovittamisesta. Kansalaisjärjestöjen toiminnan sovittaminen julkisiin tiloihin on myös tärkeää, mutta tämän hetken Lappeenrannassa sen aika tulee luultavasti vasta sitten, kun eri toimialat löytävät toiminnoilleen kustannustehokkaampia muotoja. Tämän tutkimuksen merkitys on kansalaisjärjestöjen tarpeiden ja toimin-

nan laajuuden kuvaamisen osalta suuntaa antava ja siinä mielessä tutkimus puolustaa paikkaansa, vaikka se tämän päivän katsannossa suuntautuukin hieman ohi nykyhetken keskeisimmistä tarpeista. Samankaltainen tutkimus nuorisotyön, kirjaston, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tarpeista ja toiveista tilojen yhteiskäytön näkökulmasta olisi tarpeellinen.

6.3 Tutkimuksen luotettavuus

Kysely lähetettiin Lappeenrannan nuorisotoimen tilanvarausjärjestelmä Webtimmin rekisterissä olleille järjestöille, yhteisöille ja tahoille, nuorisotoimen nuorisotyöntekijöille sekä Lappeenrannan vuosien 2012 – 2013 ja 2014 – 2014 nuorisovaltuustoille. Lisäksi kyselyyn vastasi nuorisotoimen nuorisotilojen nuoria. Lähes kaikki kyselyyn vastanneet olivat monitoimitalolla jollain tavalla toimivia tai toiminnassa mukana olleita. Kyselyn tuloksista ei löytynyt uusia ideoita, avauksia tai ehdotuksia. Vastaajat pysyttelivät vastauksissaan enimmäkseen etukäteen annettujen vaihtoehtojen parissa. Koska valtaosa vastaajista on ollut jo ennestään monitoimitalon tavalla tai toisella omaksi toimintakentäkseen valinneita, he ovat olleet jollain tasolla tyytyväisiä sen tarjontaan ja se väistämättä näkyy kyselyn tuloksissa. Mikäli kysely olisi suunnattu henkilöille, jotka eivät tilaa käytä, olisi kriittisiä mielipiteitä ja uusia ideoita saatu kenties enemmän esille. Tutkimuksen rajaaminen monitoimitalon käyttäjäryhmiin oli tietoinen valinta, koska tässä kyselyssä haluttiin selvittää nimenomaan nuorisotoimen tilojen käyttäjäryhmien näkemyksiä ja toiveita. Kyselyn toteuttaminen ainoastaan niille jotka eivät monitoimitaloa käytä, ei olisi ollut mitenkään järkevää nuorisotoimen näkökulmasta. Toisaalta kyselyn tekeminen sekä tilan käyttäjille, että heille jotka eivät tilaa käytä, olisi tehnyt tästä tutkimuksesta epärealistisen laajan asiayhteyden huomioiden.

Kyselyn rakenne saattoi olla myös vastauksia rajaava tekijä. Kyselylomake oli puolistrukturoitu, mutta monivalintavaihtoehtoja oli jokaisessa osiossa paljon. Vastaajalla oli mahdollisuus antaa myös avoin vastaus, mutta monivalintavaihtoehtojen suuri määrä saattoi ohjata vastaajan ajatuksia pysyttäytymään vain niissä. Vaihtoehtojen suuri määrä oli myös tietoinen valinta, koska siten tulokset olivat paremmin analysoitavissa. Avoimet vastaukset voivat johtaa aineistoon, jonka käsitteleminen on vaikeaa ja siten tutkimuksen luotettavuus voi kyseenalaistua (Hirsjärvi 2007, 196).

6.4 Jakaako suhtautuminen virtuaalimaailmaan nuorisotyöntekijöitä?

Nuorisotyöntekijöiden osion tutkimustuloksissa on nähtävissä työntekijöiden kannanottojen jakautumista suhteessa langattomaan verkkoon. Tämä saattaa tarkoittaa sitä, että osa työntekijöistä perustaa ammatillisen näkemyksensä nuorisotyöstä vain kasvokkaiseen kohtaamiseen ja perinteisen nuorisotyön menetelmien parissa toimimiseen. Osa työntekijöistä puolestaan suhtautuu tämän päivän teknologiaan ja tulevaisuuden visioihin ikään kuin ne hyväksyen. Niitä ei pyritä rajaaman pois, vaan niitä kokeillaan ja niille koetetaan löytää käyttötarkoituksia. Tämän tutkimuksen perusteella on liian suoraviivaista todeta, että suhtautuminen virtuaalimaailmaan jakaa nuorisotyöntekijöitä, mutta tämänkaltaisia ajatuksia langattoman verkon mitätöiminen joka toisen nuorisotyöntekijän toimesta väistämättä herättää. Nuorisotyöntekijöiden asenteet virtuaalimaailmaan kohtaan voisi olla ajankohtainen tutkimusaihe.

Tämän päivän nuoret elävät jo todellisuutta, jossa sosiaalinen ympäristö ja virtuaalinen ympäristö ovat yhtä ja samaa (Kiilakoski 2010). Nuorisotyön tulisi oman eetoksensa mukaisesti pyrkiä ymmärtämään nuorten todellisuutta ja olemaan mukana siinä. Nuorisotyöntekijöillä tulee olla käytössään sellaiset välineet, että he pystyvät toimimaan samoissa medioissa kuin nuoret. Välineiden lisäksi keskeistä ovat myös työntekijöiden henkilökohtaiset valmiudet, koulutus ja asenteet digitaalisessa maailmassa toimimista kohtaan. Laajemmin kyse on alan koulutuksesta, johtamisesta ja resursoimisesta. Johtavassa asemassa olevien tulee päivittää omaa osaamistaan jatkuvasti ja kannustaa henkilöstöä toimimaan myös virtuaalimaailmassa. Työntekijöiden työnkuvissa voi olla esimerkiksi kirjattuna erikseen, että työaikaa pitää käyttää Facebook -sivujen päivittämiseen.

Internetissä toimiminen tulisi olla jo nyt arkipäivää nuorisotyöntekijöille, ilman että siitä tulisi erikseen edes mainita. Kännykät kulkevat nykyään kaikkien taskuissa, vaikka lankapuhelimella oli aikoinaan vankkumattomat kannattajansa. Aivan samoin virtuaalimaailma kulkee jo nyt mukana nuorten älypuhelimissa, eivätkä he näe siinä olevan mitään kummallista. Nuorisotyön näkökulmasta mahdollisuuksia on monia. Työntekijä voi esimerkiksi normaalin toimistotyönsä tai kauppareissunsa ohessa jakaa kuvia sosiaalisessa mediassa kuvia, joista häntä seuraavat tilan nuoret saavat kuvaa työntekijän arjesta ja pääsevät kurkistamaan ”nuorisotyön kulisseihin”. Monta kertaa päivässä tehtävät päivitykset toimivat oivallisena tilatoiminnan markkinointina ja pi-

tävät nuorisotilan virtuaalimaailmaa yllä varsinaisen kasvokkaisen kohtaamisajan ulkopuolella. Nuoret puolestaan voivat jakaa tilatoiminnasta ottamia kuvia tilan sosiaalisen median kanavilla heidän käyttöönsä annetuilla hästägeillä. Toisaalla olevat nuoret näkevät mitä tilalla on meneillä tai mitä siellä eilen tapahtui. Tämä kaikki tuo uutta sisältöä perinteiseen tilatoimintaan ja nostaa sen aivan uudelle tasolle. Toiminnasta tulee elävää ja julkista. Nuorisotilalla on edelleen sama tärkeä merkitys nuorelle, mutta virtuaalimaailman kautta siitä voi tulla vielä tärkeämpi. Nuorisotyön tulisi olla uskollinen itselleen ja seurata rohkeasti nuoria kohti tuntematonta, mennä sinne missä kukaan toinen aikuinen ei ole vielä ole ollut. Se voi tänään olla Instagram tai WhatsApp ja huomenna se on jo joku uusi, vielä mahtavampi juttu. Uutta joudutaan opettelemaan kokoa ajan ja vauhti vain kiihtyy. Se vaatii kovaa asennetta, mutta sitä nuorisotyöstä on aina löytynyt.

6.5 Kansalaisjärjestöjen toiminnasta yksipuolinen kuva

Kansalaisyhteiskunnan toimijoiden osalta tämän tutkimuksen tulokset viittaavat toiminnan olevan ennen kaikkea kokoontumisien, kokousten, palaverien ja koulutustilaisuuksien järjestämistä. Koska tutkimus tehtiin nuoriso- ja monitoimitalon näkökulmasta, on syytä olettaa että se ohjasi vastauksia monitoimitalon tämän päivän käyttötapojen suuntaan. Tällä hetkellä valtaosa muiden toiminnasta monitoimitalolla on juuri tämän kaltaista toimintaa. Järjestöjen muu toiminta tapahtuu muissa tiloissa, kuten liikuntasaleissa ja organisaatioiden omissa tiloissa.

Kuntasektorilla on tiukan taloustilanteen johdosta kiinnostusta löytää kumppaneita kolmannelta sektorilta vastaamaan palvelutuotannosta joko yksin tai yhteistyössä kunnan kanssa. Lappeenrannan nuorisotoimi on myös aktiivisesti etsimässä uusia yhteistyömuotoja nuorisopalveluiden saralla. Vuonna 2014 on jo tehty yhteistyötä Lappeenrannan Nuorten Palvelun kanssa ostopalvelusopimuksen muodossa. Vuoden 2015 suunnitelmissa on jonkin toiminnon (esim. leirin), toteuttaminen yhdessä järjestötoimijan kanssa. Kunnat hakevat mielellään kumppanuuksia järjestöjen joukosta, mutta tämän tutkimuksen perusteella jää ilmaan kysymys mikä on esimerkiksi Lappeenrannassa toimivien järjestöjen toiminnan laajuus ja minkälaisella ammatillisella tasolla toiminta on. Onko järjestökentällä oikeasti mahdollisuuksia vastata kuntien esittämiin tanssiinkutsuihin? Kunnat laskevat säästöjen syntyvän kolmannen sektorin kanssa

tehtävän yhteistyön kautta, mutta missä määrin se on aidosti mahdollista? Tämä voisi olla hyvä opinnäytteen tai muun tutkimuksen aihe jatkossa.

6.6 Yhteenveto

Kuten aiemmin totesin, kuntatalouden muutokset tutkimusprosessina aikana aiheuttivat sen, että tämän kaltaisen tutkimuksen tarpeellisuus Lappeenrannan nuorisotoimen näkökulmasta väheni. Nuorisotoimen yhteistyö muiden kaupungin toimialojen, etenkin kasvatus- ja opetustoimen, kanssa muuttui syvemmäksi prosessin edetessä. Nuorisotoimen tulevaisuusvisioissa nousi keskeisimpään rooliin laaja-alainen ja monipuolinen yhteistyö koulumaailman kanssa. Järjestöyhteistyö on edelleen yhtä tärkeä toimintamuoto nuorisotoimelle kuin aiemmin, mutta tämän hetken intresseissä on etsiä nuorisotyölle toimintatapoja muiden hallintokuntien, etenkin kasvatus- ja opetustoimen kanssa yhteisten tilojen ja koulunuorisotyön muodoissa.

Lappeenrannan nuoriso- ja monitoimitalon tulevaisuusvisioissa on tapahtunut myös muutoksia. Sen toiminnan sisältöjä ollaan uudistamassa radikaalisti. Osana nuorisotakuun toteuttamista eri puolilla Suomea ollaan kehittämässä ns. ohjaamo-malleja. Lappeenrannan ohjaamo-suunnitelmissa Monarille on varattu keskeinen rooli. Monari tulisi toimimaan toimistoaikana ohjaamona, jonne nuori voisi tulla ilman ajanvarausta ja hänelle löytyisi sieltä aina henkilö, jolla olisi aikaa kuulla nuorta ja miettiä hänen kanssaan jatkotoimia. Iltaisin Monari toimisi nuorisotilana, kuten se on tähänkin mennessä toiminut. Nykyinen nuoriso- ja liikuntatoimen hallinto siirtyisi ohjaamon tieltä muihin tiloihin.

Kansalaisjärjestöjen osalta tilojen käyttöön tulisi muutoksia. Tiloja olisi edelleen saatavissa järjestöille käyttöön, mutta ainakin päiväaikoina niitä käytettäisiin ensisijaisesti ohjaamon toimintoihin. Esimerkiksi Lappeenrannassa toimiva EKSOTE:n ylläpitämä nuorten taidepaja olisi siirtymässä Monarille osaksi ohjaamon palveluita. Monitoimitalo saisi ohjaamon myötä uuden elämän ja siitä tulisi enemmän nuoriso- ja monitoimitalo, kuin se on kenties koskaan ollut. Samalla monitoimitalon tilojen käyttötehokkuus kasvaisi merkittävästi.

Tutkimuksen tuloksilla on edellä mainituista muutoksista huolimatta käyttöä Lappeenrannan nuorisotoimelle. Nuorisotoimi on mukana meneillään olevien Lauritsalan ja

Pontuksen alakoulujen suunnitteluprosesseissa. Molempiin kouluihin on tulossa nuorisotila. Nuorisotoimi käyttää illalla samoja tiloja kuin koulu käyttää päivällä. Pontuksen tapauksessa samoissa tiloissa toimii myös kirjasto. Tämän tutkimuksen tuloksia on jo käytetty nuorisotoimen pohjamateriaalina tilaratkaisuja hahmoteltaessa. Koulujen huoneratkaisut alkavat olla selvillä ja seuraavaksi siirrytään suunnittelemaan kalusteita ja varusteita. Tämän tutkimuksen tulokset ovat eräänä materiaalina mukana päätöksiä tehtäessä. Tärkeässä roolissa tulee olemaan tietenkin nuoret itse. Heitä kuullaan ja heidän toiveensa otetaan huomioon välineitä hankittaessa.

Tämän tutkimuksen yhteydessä syntynyttä tietoa monitoimitalon käyttöasteesta, varausten määrästä ja varausten jakautumisesta on myös osaltaan jo käytetty ohjaamo-hankkeen tilavaihtoehtoja suunniteltaessa. Monitoimitalo on osoittautunut erittäin hyväksi vaihtoehdoksi ohjaamo-toiminnan keskukseksi, kun otetaan huomioon miten tehottomasti sen tiloja tällä hetkellä käytetään. Jos talon toimintakonseptia muutetaan ohjaamotoiminnan suuntaan, vaikutukset kansalaisjärjestöille eivät ole kovinkaan dramaattisia.

Tutkimuksen tuloksia on hyödynnettävissä myös muiden kuntien nuorisotyön ja kansalaisjärjestöjen tilaratkaisuja suunniteltaessa. Nähdäkseni tässä tutkimuksessa ei näy mitään erityisesti Lappeenrannalle ominaista piirrettä, vaan tutkimustulokset olisivat voineet muodostua samankaltaisiksi missä tahansa keskikokoisessa suomalaisessa kaupungissa.

Nuorisotyön kehittämisen kannalta tutkimustulokset antavat viitteitä Lappeenrannan nuorisotyön ammatillisesta tilasta. Nuorisotoimi on viime vuosina rekrytoinut paljon uusia työntekijöitä joilla on monenlaisia koulutustaustoja. Nuorisotoimessa työskentelee tällä hetkellä mm. yhteisöpedagogeja (AMK ja YAMK), sosionomeja (AMK), kulttuurituottajia (AMK), nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaajia, kasvatustieteen maistereita ja medianomeja (AMK). Henkilökunnalla on työkokemusta vaihtelevasti, kymmenien vuosien urista suoraan koulun penkiltä töihin tulleeseen. Tulosten perusteella voidaan olettaa nuorisotoimen ammatillisuuden olevan hyvällä tasolla, mutta niiden perusteella voidaan löytää myös ammatillisesti kiinnostavia keskustelunavauksia ja kehittämiskohteita. Sosiaalisessa mediassa ja Internetissä toimiminen on esimerkiksi tällainen kehittämiskohde.

Meneillään olevien Lappeenrannan kouluhankkeiden osalta kansalaisjärjestöjen huomioiminen on ollut haastavaa. Ainoastaan liikuntasalien rakentamiseen liittyvissä kysymyksissä on noussut esille järjestöjen ja seurojen tarpeet, mutta nekin näyttäytyvät toissijaisina tarpeina koulujen tarpeiden ja toisaalta taloudellisten reunaehtojen puristuksissa. Kansalaisjärjestöille löytyy varmasti tilaa uusista tiloista, mutta voi olla että sitä ennen joudutaan käymään laajaa keskustelua tarpeista ja toimintaperiaatteista. Koululuokat ovat pääsääntöisesti iltaisin tyhjillään ja olisi järkevää käyttää niitä esim. järjestöjen toimintaan. Koulu on avautunut jo nuorisotyölle. Uskon että seuraava keskustelu tullaan käymään siitä, millä ehdoilla koulu avautuu myös kansalaisjärjestöille.

LÄHTEET

Aaltonen, K. (toim.) & Astala, S. & Aula, M-K. & Cortés Tellez, M. & Hätälä, J. & Kurttila, T. & Manninen, T. & Parviainen, I. & Risku, V-M. & Saarela, O. & Sjöholm, K. 2007. Nuorisolakiopas. Tietosanoma Oy. AS Pakett, Tallinna 2007.

Aittola, T. 2007. Nuoret konsumeristisessa kulttuurissa. Teoksessa Elina Nivala & Mikko Saastamoinen (toim.) Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 73 & Kuopion yliopiston sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitos. Helsinki: Yliopistopaino.

Cederlof, P. 2004. Nuorisotyö ja sen haasteet pienissä kunnissa. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 45. Humanistinen ammattikorkeakoulu – HUMAK. Sarja E: Yhteisjulkaisut 1/2004. Hakapaino, Helsinki 2004.

Förnäs, J. 1998. Kulttuuriteoria: myöhäismodernin ulottuvuuksia. Tampere: Vastapaino.

Gretschel, A. & Laine, S. & Siivonen, K. & Peltola, M. & Myllyniemi, S. 2011. Toiminnan esteet. Teoksessa Määttä, M. & Tolonen, T. (toim,). Annettu, otettu, itse tehty – Nuorten vapaa-aika tänään. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 112. Helsinki.

Harju, A. 2003. Yhteisellä asialla. Kansalaistoiminta ja sen haasteet. Kansanvalistusseura. Hansaprint Oy, Vantaa 2010.

Harrikari, T. 2008. Riskillä merkityt. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 87. Hakapaino Oy, Helsinki 2008.

Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki. Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2007.

Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) 2007. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 76.

Honkasalo, V. & Kiilakoski, T. & Kivijärvi A. 2011. Tutkijat ja nuorisotyö liikkeellä. Tarkastelussa kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämishankkeet. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 114 & Kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämisverkosto – Kanuuna. Helsinki: Unigrafia

Kiilakoski, T. 2010. Alueellisen nuorisotyön muutoksia.

Kiilakoski, T. 2010. Huomioita sosiaalisesta mediasta ja nuorisotyöstä. Nuorisokanuuna. http://www.nuorisokanuuna.fi/tiedostot/tomi_kiilakoski_080310.pdf. (Viitattu 8.4.2014)

Kiilakoski, T. 2012. Nuorisotalotoiminnan kehittäminen. Teoksessa Katja Komonen, Leena Suurpää & Markus Söderlund (toim.) Kehittyvä nuorisotyö. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 128, Hybridit. Hakapaino, Helsinki 2012.

Kupiainen, R. 2013. Diginatiivit ja käyttäjälähtöinen kulttuuri. Akateeminen verkkolehti Widerscreen 1/2013. http://www.widerscreen.fi/numerot/2013-1/diginatiivit/. (Viitattu 8.4.2014)

Kylmäkoski, M.& Lind, K. & Hintikka, T. & Aittola, T. (toim.) 2006. Nuorten tilat. Humanistinen ammattikorkeakoulu, Sarja C. Oppimateriaaleja: 9, & Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 70.

Laitio, T. 2012. Ruuti – eli miten muka mopo on demokratiaväline ?. Blogi. tommilaitio.munstadi.fi/2012/10/18/ruuti-eli-miten-muka-mopo-on-demokratiavaline/

Lappeenrannan kaupunki, nuoriso- ja liikuntatoimi. 2013. Nuorisotilojen käyttötilasto. WebTimmi.

Myllyniemi, S. 2009. Aika vapaalla. Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009. Nuorisoasiain neuvottelukunta, julkaisuja 40 & Nuorisotutkimusseura/Nuorisotutkimusverkosto, julkaisuja 92. Helsinki.

Myllyniemi, S. & Berg, P. 2013. Nuoria liikkeellä! Nuorten vapaa-aikatutkimus 2013. Opetus- ja kulttuuriministeriö, Valtion liikuntaneuvosto, Nuorisoasiain neuvottelukunta, Nuorisotutkimusverkosto. Nuorisoasiain neuvottelukunnan julkaisuja, nro 49. Julkaisuja (Nuorisotutkimusseura), nro 140. Kopijyvä.

Määttä, M. & Tolonen, T. 2011. Annettu, otettu, itse tehty – Nuorten vapaa-aika tänään. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 112. Helsinki.

Nieminen, J. 1995. Nuorisossa tulevaisuus. Suomalaisen nuorisotyön historia. Nuorisotutkimusseura r.y. Lasten Keskus Oy, Helsinki, Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä 1995.

Nieminen, J 2007. Puuttuva lenkki – nuorisokasvatus tieteen kentässä, kasvatuksen teoriassa ja nuorisotyön kehyksenä. Teoksessa Elina Nivala & Mikko Saastamoinen (toim.) Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 73 & Kuopion yliopiston sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitos. Helsinki: Yliopistopaino.

Nissinen, K. 2003. Toimitilojen tehokkuuden ja toimivuuden mittaaminen työpistetarkastelun perusteella: Yhteenvetoraportti. VTT rakennus- ja yhdyskuntatekniikka. http://www3.vtt.fi/liitetiedostot/cluster6_rakentaminen_yhdyskuntatekniikka/Workplace%20VTT%20raportti.pdf

Nuorisoasiain neuvottelukunta 2011. Raportti lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman 2009 – 2011 toteutumisesta. Valtion nuorisoasiain neuvottelukunnan julkaisuja nro 44.

Opetusministeriö, 2007. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2007 - 2011.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2012. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2012 - 2015. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2012:6.

Penttinen, P. 2007. Nuorten oppiminen myöhäismodernissa. Teoksessa Elina Nivala & Mikko Saastamoinen (toim.) Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 73 & Kuopion yliopiston sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitos. Helsinki: Yliopistopaino.

Ruuskanen, P. & Maukonen, P. & Tuikkanen, A. 2006. Kansalaistoiminnan yliopistollinen opetus ja tutkimus Suomessa. Oikeusministeriö. Oikeusministeriön julkaisuja 2006:13.

Saastamoinen, M. 2007. Notkeat rakenteet, tiheät identiteetit. Teoksessa Elina Nivala & Mikko Saastamoinen (toim.) Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 73 & Kuopion yliopiston sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitos. Helsinki: Yliopistopaino.

Seppo, M. 2013. Kansalaisyhteiskunta nyt. Selvitys suomalaisen kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksistä, tilasta ja asemasta. Kepan taustaselvitykset 38, 2012.

Siurala, L. 2006. Changing charasteristics of youth transitions and implications for youth policy development issues. Artikkeli, Seminar on Canadian and international perspectives on youth at risk policy. Ottawa, Canada, December 12-13, 2006.

Soanjärvi K. 2011. Mitä on ammatillinen nuorisotyö? Nuorisotyön villiä kenttää kesyttämässä. Jyväskylän yliopisto 2011.

Söderlund, M. 2012. Järjestöt nuorisotyön kehittämisen ympäristöinä. Teoksessa Katja Komonen, Leena Suurpää & Markus Söderlund (toim.) Kehittyvä nuorisotyö. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 128, Hybridit. Hakapaino, Helsinki 2012.

Unruh, D. 1979. Characteristics and types of participation in social worlds. Symbolic Interaction, 2. California: Department of Sociology, University of California, Davis.

KYSELYLOMAKE. 2010-luvun haasteet monitoimitalolle

1. Ikäsi?

- alle 13 v
- 13-18 v
- 19-29 v
- 30-45 v
- 45-65 v
- yli 65 v

2. Sukupuolesi?

- Nainen
- Mies

3. Missä roolissa vastaat kyselyyn? *

- Järjestökäyttäjä/tilojen muu käyttäjä/kaupungin toinen toimiala
- Nuori
- Nuorisotyöntekijä

Järjestökäyttäjä/tilan käyttäjä

Laitteet ja välineet

4. Miten tyytyväinen olet monitoimitalon nykyisiin laitteisiin ja välineisiin, asteikolla 1-5?

Laitteilla ja välineillä tarkoitetaan pelivälineitä, tietoteknisiä ratkaisuja, harrastusvälineitä, jne.

- 1 ei ollenkaan tyytyväinen
- 2
- 3
- 4
- 5 erittäin tyytyväinen

5. Perustele vastauksesi.

6. Mitä seuraavista laitteista ja välineistä olisi tulevaisuuden monitoimitalolla teidän toimintanne kannalta tärkeää olla *vähintään*? (valitse enintään 5)

- kannettava tietokone
- tablettitietokone
- pelikonsoli
- pingispöytä
- dataprojektori/videotykki
- wifi -langaton verkko
- biljardipöytä
- televisio

- ☐ esiintymislava
- ☐ askarteluvälineitä
- ☐ dvd/blueray/mediasoitin
- ☐ esiintymisvalot
- ☐ urheiluvälineitä, mitä
- ☐ 3d -tulostin
- ☐ piirtoheitin
- ☐ mediataulu
- ☐ muu, mitä?
- ☐ musiikinkuuntelulaitteet
- ☐ puu/metallityöskentelyn työvälineitä
- ☐ äänentoistolaitteisto (Pa-laitteet)
- ☐ backline
- ☐ tulostin
- ☐ videokokouslaitteet
- ☐ valkokangas
- ☐ dokumenttikamera

7. Mitä seuraavista laitteista ja välineistä olisi tulevaisuuden monitoimitalolla teidän toimintanne kannalta tärkeää olla *edellisten lisäksi*? (valitse enintään 5)

- ☐ kannettava tietokone
- ☐ tablettitietokone
- ☐ pelikonsoli
- ☐ pingispöytä
- ☐ esiintymislava
- ☐ askarteluvälineitä
- ☐ dvd/blueray/mediasoitin
- ☐ esiintymisvalot
- ☐ urheiluvälineitä, mitä
- ☐ 3d -tulostin
- ☐ piirtoheitin
- ☐ mediataulu
- ☐ muu, mitä?
- ☐ dataprojektori/videotykki
- ☐ wifi -langaton verkko
- ☐ biljardipöytä
- ☐ televisio
- ☐ musiikinkuuntelulaitteet
- ☐ puu/metallityöskentelyn työvälineitä
- ☐ äänentoistolaitteisto (Pa-laitteet)
- ☐ backline
- ☐ tulostin
- ☐ videokokouslaitteet
- ☐ valkokangas
- ☐ dokumenttikamera

8. Jos haluat lisätä vastaukseesi vielä jotain, tee se tähän!

Toiminnat ja tekeminen

9. Miten tyytyväinen olet monitoimitalon tarjoamiin mahdollisuuksiin järjestää toimintaa, asteikolla 1 - 5?

- ○ 1. ei ollenkaan tyytyväinen
- ○ 2
- ○ 3
- ○ 4
- ○ 5 erittäin tyytyväinen

10. Perustele vastauksesi

11. Mitä seuraavista toiminnoista tulisi tulevaisuuden monitoimitalossa olla mahdollista järjestää *vähintään*? (valitse enintään 5)

- ☐ kokoukset
- ☐ myyntitapahtumat, kirpputorit
- ☐ videoneuvottelu
- ☐ askartelu
- ☐ pelailu, esim. biljardi, pingis
- ☐ käsityöt, tekninen
- ☐ lautapelaaminen
- ☐ asiakas internet-pääte
- ☐ elokuvien katsominen
- ☐ lanit
- ☐ kuntosaliharjoittely
- ☐ ohjattu liikunta (jumpat, jne.)
- ☐ teatteri
- ☐ musiikin harjoittelu (bändikämppä)
- ☐ lyhytelokuvien tekeminen
- ☐ muu, mitä?
- ☐ koulutustilaisuudet
- ☐ konsertit
- ☐ oppitunnit
- ☐ yksityiset keskustelut
- ☐ käsityöt, tekstiili
- ☐ keramiikkatyöt
- ☐ mopojen korjaus
- ☐ musiikin kuunteleminen
- ☐ tietokone/konsolipelaaminen
- ☐ seinäkiipeily
- ☐ joukkuepelit (liikunta)
- ☐ tanssi
- ☐ sirkus
- ☐ demojen tekeminen, studio (musiikki)
- ☐ valokuvaaminen

12. Mitä seuraavista toiminnoista tulisi tulevaisuuden monitoimitalossa olla mahdollista järjestää *edellisten lisäksi*? (valitse enintään 5)

- ☐ kokoukset
- ☐ myyntitapahtumat, kirpputorit
- ☐ videoneuvottelu
- ☐ askartelu
- ☐ pelailu, esim. biljardi, pingis
- ☐ käsityöt, tekninen
- ☐ lautapelaaminen
- ☐ asiakas internet-pääte
- ☐ elokuvien katsominen
- ☐ lanit
- ☐ kuntosaliharjoittely
- ☐ ohjattu liikunta (jumpat, jne.)
- ☐ teatteri
- ☐ musiikin harjoittelu (bändikämppä)
- ☐ lyhytelokuvien tekeminen
- ☐ muu, mitä?
- ☐ koulutustilaisuudet
- ☐ konsertit
- ☐ oppitunnit
- ☐ yksityiset keskustelut
- ☐ käsityöt, tekstiili
- ☐ keramiikkatyöt
- ☐ mopojen korjaus
- ☐ musiikin kuunteleminen
- ☐ tietokone/konsolipelaaminen
- ☐ seinäkiipeily
- ☐ joukkuepelit (liikunta)
- ☐ tanssi
- ☐ sirkus
- ☐ demojen tekeminen, studio (musiikki)
- ☐ valokuvaaminen

13. Jos haluat lisätä vastaukseesi vielä jotain, tee se tähän!

Huoneet, kalustus ja sisustus

14. Miten tyytyväinen olet monitoimitalon nykyisiin huoneratkaisuihin, kalustukseen ja sisutukseen, asteikolla 1 - 5?

- 1 ei ollenkaan tyytyväinen
- 2
- 3
- 4
- 5 erittäin tyytyväinen

15. Perustele vastauksesi.

16. Mitä huoneita olisi hyvä olla tulevaisuuden monitoimitalossa *vähintään*, jotta se palvelisi toimintaanne mahdollisimman hyvin? (valitse enintään 5)

- kahvio
- konserttisali
- oleskelutila/olohuone
- tv-huone
- tekstiilityötila
- askartelutila
- sauna
- musiikkihuone
- demostudio
- varastotilaa järjestöjen tavaroille
- auditorio
- toimistotila
- luokkahuone
- muu mitä?
- liikuntasali
- esiintymislava
- pelihuone (konsolit, tietokone)
- teknisen käsityön tila
- keraamisen työn tila
- suihku
- kokoustila
- bändikämppä
- studio lyhytelokuvien tekemiselle
- keittiö
- pimiö
- luentosali
- skeittipaikka

17. Mitä huoneita olisi hyvä olla tulevaisuuden monitoimitalossa *edellisten lisäksi*, jotta se palvelisi toimintaanne mahdollisimman hyvin? (valitse enintään 5)

- kahvio
- konserttisali
- oleskelutila/olohuone
- tv-huone
- tekstiilityötila
- askartelutila
- sauna
- musiikkihuone
- demostudio
- varastotilaa järjestöjen tavaroille
- auditorio
- liikuntasali
- esiintymislava
- pelihuone (konsolit, tietokone)
- teknisen käsityön tila
- keraamisen työn tila
- suihku
- kokoustila
- bändikämppä
- studio lyhytelokuvien tekemiselle
- keittiö
- pimiö

- ☐ toimistotila
- ☐ luentosali
- ☐ luokkahuone
- ☐ skeittipaikka
- ☐ muu mitä?

18. Jos haluat lisätä vastaukseesi vielä jotain, tee se tähän!

19. Oletteko kiinnostuneita tekemään yhteistyötä nuorisotoimen kanssa?

- ○ kyllä
- ○ ei

20. Voisitteko toteuttaa joitakin seuraavista palveluista yhdessä nuorisotoimen kanssa tai ostopalveluna nuorisotoimen toimiessa tilaajana?

- ☐ leirien järjestäminen
- ☐ nuorisotilojen avoinnapito
- ☐ kerhojen pitäminen
- ☐ retkien ja matkojen järjestäminen
- ☐ kansainväliset projektit
- ☐ tapahtumat
- ☐ yksilötyö ja nuorten henkilökohtainen ohjaaminen
- ☐ jotain muuta, mitä

21. Jos olette kiinnostuneet tekemään yhteistyötä, voitte ilmoittaa tässä mitä järjestöä edustatte, jotta voimme tarvittaessa ottaa teihin yhteyttä jatkossa tämän asian tiimoilta.

22. Miten tyytyväinen olet monitoimitalon sijaintiin tällä hetkellä, asteikolla 1-5?

- ○ 1 ei ollenkaan tyytyväinen
- ○ 2
- ○ 3
- ○ 4
- ○ 5 erittäin tyytyväinen

23. Mitkä seikat ovat tärkeitä monitoimitalon sijannissa?

- ☐ bussipysäkkien läheisyys
- ☐ kauppojen ja kioskien läheisyys
- ☐ riittävät pysäköintipaikat
- ☐ helppo roudaustie
- ☐ keskeinen sijainti
- ☐ luonnon läheisyys
- ☐ rauhallinen ympäristö
- ☐ liikuntatilojen läheisyys
- ☐ kirjaston läheisyys
- ☐ koulun läheisyys
- ☐ muu, mitkä

Nuori

24. Oletko käynyt monitoimitalolla (Monarilla)?

- kyllä
- ei

Laitteet ja välineet

25. Miten tyytyväinen olet monitoimitalon nykyisiin laitteisiin ja välineisiin, asteikolla 1-5? Laitteilla ja välineillä tarkoitetaan pelivälineitä, tietoteknisiä ratkaisuja, harrastusvälineitä, jne

- 1 ei ollenkaan tyytyväinen
- 2
- 3
- 4
- 5 erittäin tyytyväinen

26. Perustele vastauksesi.

27. Mitä seuraavista laitteista ja välineistä tulisi *vähintään* olla unelmiesi monitoimitalolla ? (valitse enintään 5)

- kannettava tietokone
- tablettitietokone
- pelikonsoli
- pingispöytä
- esiintymislava
- askarteluvälineitä
- dvd/blueray/mediasoitin
- esiintymisvalot
- urheiluvälineitä, mitä
- 3d -tulostin
- piirtoheitin
- mediataulu
- muu, mitä?
- dataprojektori/videotykki
- wifi -langaton verkko
- biljardipöytä
- televisio
- musiikinkuuntelulaitteet
- puu/metallityöskentelyn työvälineitä
- äänentoistolaitteisto (Pa-laitteet)
- backline
- tulostin
- videokokouslaitteet
- valkokangas
- dokumenttikamera

28. Mitä seuraavista laitteista ja välineistä olisi hyvä olla unelmiesi monitoimitalolla *edellisten lisäksi*? (valitse enintään 5)

- kannettava tietokone
- tablettitietokone
- pelikonsoli
- dataprojektori/videotykki
- wifi -langaton verkko
- biljardipöytä

- [ ] pingispöytä
- [ ] esiintymislava
- [ ] askarteluvälineitä
- [ ] dvd/blueray/mediasoitin
- [ ] esiintymisvalot
- [ ] urheiluvälineitä, mitä
- [ ] 3d -tulostin
- [ ] piirtoheitin
- [ ] mediataulu
- [ ] muu, mitä?
- [ ] televisio
- [ ] musiikinkuuntelulaitteet
- [ ] puu/metallityöskentelyn työvälineitä
- [ ] äänentoistolaitteisto (Pa-laitteet)
- [ ] backline
- [ ] tulostin
- [ ] videokokouslaitteet
- [ ] valkokangas
- [ ] dokumenttikamera

29. Jos haluat lisätä vastaukseesi vielä jotain, tee se tähän!

Toiminnat ja tekeminen

30. Miten tyytyväinen olet monitoimitalolla (Monarilla) järjestettyyn toimintaan, asteikolla 1 - 5?

- ○ 1 ei ollenkaan tyytyväinen
- ○ 2
- ○ 3
- ○ 4
- ○ 5 erittäin tyytyväinen

31. Perustele vastauksesi.

32. Mitä seuraavista toiminnoista tulisi tulevaisuuden monitoimitalossa olla mahdollista järjestää *vähintään*? (valitse enintään 5)

- [ ] kokoukset
- [ ] myyntitapahtumat, kirpputorit
- [ ] videoneuvottelu
- [ ] askartelu
- [ ] pelailu, esim. biljardi, pingis
- [ ] käsityöt, tekninen
- [ ] lautapelaaminen
- [ ] asiakas internet-pääte
- [ ] elokuvien katsominen
- [ ] lanit
- [ ] kuntosaliharjoittely
- [ ] ohjattu liikunta (jumpat, jne.)
- [ ] teatteri
- [ ] musiikin harjoittelu (bändikämppä)
- [ ] lyhytelokuvien tekeminen
- [ ] koulutustilaisuudet
- [ ] konsertit
- [ ] oppitunnit
- [ ] yksityiset keskustelut
- [ ] käsityöt, tekstiili
- [ ] keramiikkatyöt
- [ ] mopojen korjaus
- [ ] musiikin kuunteleminen
- [ ] tietokone/konsolipelaaminen
- [ ] seinäkiipeily
- [ ] joukkuepelit (liikunta)
- [ ] tanssi
- [ ] sirkus
- [ ] demojen tekeminen, studio (musiikki)
- [ ] valokuvaaminen

- [ ] muu, mitä?

33. Mitä seuraavista toiminnoista tulisi tulevaisuuden monitoimitalossa olla mahdollista järjestää *edellisten lisäksi*? (valitse enintään 5)

- [ ] kokoukset
- [ ] myyntitapahtumat, kirpputorit
- [ ] videoneuvottelu
- [ ] askartelu
- [ ] pelailu, esim. biljardi, pingis
- [ ] käsityöt, tekninen
- [ ] lautapelaaminen
- [ ] asiakas internet-pääte
- [ ] elokuvien katsominen
- [ ] lanit
- [ ] kuntosaliharjoittely
- [ ] ohjattu liikunta (jumpat, jne.)
- [ ] teatteri
- [ ] musiikin harjoittelu (bändikämppä)
- [ ] lyhytelokuvien tekeminen
- [ ] muu, mitä?
- [ ] koulutustilaisuudet
- [ ] konsertit
- [ ] oppitunnit
- [ ] yksityiset keskustelut
- [ ] käsityöt, tekstiili
- [ ] keramiikkatyöt
- [ ] mopojen korjaus
- [ ] musiikin kuunteleminen
- [ ] tietokone/konsolipelaaminen
- [ ] seinäkiipeily
- [ ] joukkuepelit (liikunta)
- [ ] tanssi
- [ ] sirkus
- [ ] demojen tekeminen, studio (musiikki)
- [ ] valokuvaaminen

34. Jos haluat lisätä vastaukseesi vielä jotain, tee se tähän!

Huoneet, kalustus ja sisustus

35. Miten tyytyväinen olet monitoimitalon nykyisiin huoneratkaisuihin, kalustukseen ja sisutukseen, asteikolla 1 - 5?

- ○ 1 ei ollenkaan tyytyväinen
- ○ 2
- ○ 3
- ○ 4
- ○ 5 erittäin tyytyväinen

36. Perustele vastauksesi.

37. Mitä huoneita olisi hyvä olla sinun mielestäsi tulevaisuuden monitoimitalossa *vähintään*? (valitse enintään 5)

- [ ] kahvio
- [ ] konserttisali
- [ ] oleskelutila/olohuone
- [ ] tv-huone
- [ ] tekstiilityötila
- [ ] askartelutila
- [ ] sauna
- [ ] liikuntasali
- [ ] esiintymislava
- [ ] pelihuone (konsolit, tietokone)
- [ ] teknisen käsityön tila
- [ ] keraamisen työn tila
- [ ] suihku
- [ ] kokoustila

- ☐ musiikkihuone
- ☐ demostudio
- ☐ varastotilaa järjestöjen tavaroille
- ☐ auditorio
- ☐ toimistotila
- ☐ luokkahuone
- ☐ muu mitä?
- ☐ bändikämppä
- ☐ studio lyhytelokuvien tekemiselle
- ☐ keittiö
- ☐ pimiö
- ☐ luentosali
- ☐ skeittipaikka

38. Mitä huoneita olisi hyvä olla tulevaisuuden monitoimitalossa *edellisten lisäksi*? (valitse enintään 5)

- ☐ kahvio
- ☐ konserttisali
- ☐ oleskelutila/olohuone
- ☐ tv-huone
- ☐ tekstiilityötila
- ☐ askartelutila
- ☐ sauna
- ☐ musiikkihuone
- ☐ demostudio
- ☐ varastotilaa järjestöjen tavaroille
- ☐ auditorio
- ☐ toimistotila
- ☐ luokkahuone
- ☐ muu mitä?
- ☐ liikuntasali
- ☐ esiintymislava
- ☐ pelihuone (konsolit, tietokone)
- ☐ teknisen käsityön tila
- ☐ keraamisen työn tila
- ☐ suihku
- ☐ kokoustila
- ☐ bändikämppä
- ☐ studio lyhytelokuvien tekemiselle
- ☐ keittiö
- ☐ pimiö
- ☐ luentosali
- ☐ skeittipaikka

39. Jos haluat lisätä vastaukseesi vielä jotain, tee se tähän!

40. Miten tyytyväinen olet monitoimitalon sijaintiin tällä hetkellä, asteikolla 1-5?

- ○ 1 ei ollenkaan tyytyväinen
- ○ 2
- ○ 3
- ○ 4
- ○ 5 erittäin tyytyväinen

41. Mitkä seikat ovat tärkeitä monitoimitalon sijannissa?

- ☐ bussipysäkkien läheisyys
- ☐ riittävät pysäköintipaikat
- ☐ keskeinen sijainti
- ☐ rauhallinen ympäristö
- ☐ kirjaston läheisyys
- ☐ muu, mitkä
- ☐ kauppojen ja kioskien läheisyys
- ☐ helppo roudaustie
- ☐ luonnon läheisyys
- ☐ liikuntatilojen läheisyys
- ☐ koulun läheisyys

42. Miten tyytyväinen olet monitoimitalon tämänhetkisiin aukiloihin, asteikolla 1 - 5?

- 1 ei ollenkaan tyytyväinen
- 2
- 3
- 4
- 5 erittäin tyytyväinen

43. Miten unelmiesi monitoimitalo/nuorisotila olisi avoinna, valitse 3 parasta viikonpäivää?

- ma
- ti
- ke
- to
- pe
- la
- su

44. Milloin unelmiesi nuorisotila/monitoimitalo olisi avoinna, valitse enintään 6 kuukautta.

- tammi
- helmi
- maalis
- huhti
- touko
- kesä
- heinä
- elo
- syys
- loka
- marras
- joulu

Nuorisotyöntekijä

Laitteet ja välineet

45. Miten tyytyväinen olet monitoimitalon nykyisiin laitteisiin ja välineisiin, asteikolla 1-5? Laitteilla ja välineillä tarkoitetaan pelivälineitä, tietoteknisiä ratkaisuja, harrastusvälineitä, jne

- 1 ei ollenkaan tyytyväinen
- 2
- 3
- 4
- 5 erittäin tyytyväinen

46. Perustele vastauksesi.

47. Mitä seuraavista laitteista ja välineistä olisi tulevaisuuden monitoimitalolla teidän toimintanne kannalta tärkeää olla *vähintään*? (valitse enintään 5)

- kannettava tietokone
- tablettitietokone
- pelikonsoli
- pingispöytä
- esiintymislava
- askarteluvälineitä
- dataprojektori/videotykki
- wifi -langaton verkko
- biljardipöytä
- televisio
- musiikinkuuntelulaitteet
- puu/metallityöskentelyn työvälineitä

- ☐ dvd/blueray/mediasoitin
- ☐ esiintymisvalot
- ☐ urheiluvälineitä, mitä
- ☐ 3d -tulostin
- ☐ piirtoheitin
- ☐ mediataulu
- ☐ muu, mitä?
- ☐ äänentoistolaitteisto (Pa-laitteet)
- ☐ backline
- ☐ tulostin
- ☐ videokokouslaitteet
- ☐ valkokangas
- ☐ dokumenttikamera

48. Mitä seuraavista laitteista ja välineistä olisi tulevaisuuden monitoimitalolla teidän toimintanne kannalta tärkeää olla *edellisten lisäksi*? (valitse enintään 5)

- ☐ kannettava tietokone
- ☐ tablettitietokone
- ☐ pelikonsoli
- ☐ pingispöytä
- ☐ esiintymislava
- ☐ askarteluvälineitä
- ☐ dvd/blueray/mediasoitin
- ☐ esiintymisvalot
- ☐ urheiluvälineitä, mitä
- ☐ 3d -tulostin
- ☐ piirtoheitin
- ☐ mediataulu
- ☐ muu, mitä?
- ☐ dataprojektori/videotykki
- ☐ wifi -langaton verkko
- ☐ biljardipöytä
- ☐ televisio
- ☐ musiikinkuuntelulaitteet
- ☐ puu/metallityöskentelyn työvälineitä
- ☐ äänentoistolaitteisto (Pa-laitteet)
- ☐ backline
- ☐ tulostin
- ☐ videokokouslaitteet
- ☐ valkokangas
- ☐ dokumenttikamera

49. Jos haluat lisätä vastaukseesi vielä jotain, tee se tähän!

Toiminnat ja tekeminen

50. Miten tyytyväinen olet monitoimitalon tarjoamiin mahdollisuuksiin järjestää toimintaa, asteikolla 1 - 5?

- ○ 1 ei ollenkaan tyytyväinen
- ○ 2
- ○ 3
- ○ 4
- ○ 5 erittäin tyytyväinen

51. Perustele vastauksesi.

52. Mitä seuraavista toiminnoista tulisi tulevaisuuden monitoimitalossa olla mahdollista järjestää *vähintään*? (valitse enintään 5)

- ☐ kokoukset
- ☐ koulutustilaisuudet

- ☐ myyntitapahtumat, kirpputorit
- ☐ videoneuvottelu
- ☐ askartelu
- ☐ pelailu, esim. biljardi, pingis
- ☐ käsityöt, tekninen
- ☐ lautapelaaminen
- ☐ asiakas internet-pääte
- ☐ elokuvien katsominen
- ☐ lanit
- ☐ kuntosaliharjoittely
- ☐ ohjattu liikunta (jumpat, jne.)
- ☐ teatteri
- ☐ musiikin harjoittelu (bändikämppä)
- ☐ lyhytelokuvien tekeminen
- ☐ muu, mitä?
- ☐ konsertit
- ☐ oppitunnit
- ☐ yksityiset keskustelut
- ☐ käsityöt, tekstiili
- ☐ keramiikkatyöt
- ☐ mopojen korjaus
- ☐ musiikin kuunteleminen
- ☐ tietokone/konsolipelaaminen
- ☐ seinäkiipeily
- ☐ joukkuepelit (liikunta)
- ☐ tanssi
- ☐ sirkus
- ☐ demojen tekeminen, studio (musiikki)
- ☐ valokuvaaminen

53. Mitä seuraavista toiminnoista tulisi tulevaisuuden monitoimitalossa olla mahdollista järjestää *edellisten lisäksi*? (valitse enintään 5)

- ☐ kokoukset
- ☐ myyntitapahtumat, kirpputorit
- ☐ videoneuvottelu
- ☐ askartelu
- ☐ pelailu, esim. biljardi, pingis
- ☐ käsityöt, tekninen
- ☐ lautapelaaminen
- ☐ asiakas internet-pääte
- ☐ elokuvien katsominen
- ☐ lanit
- ☐ kuntosaliharjoittely
- ☐ ohjattu liikunta (jumpat, jne.)
- ☐ teatteri
- ☐ musiikin harjoittelu (bändikämppä)
- ☐ lyhytelokuvien tekeminen
- ☐ muu, mitä?
- ☐ koulutustilaisuudet
- ☐ konsertit
- ☐ oppitunnit
- ☐ yksityiset keskustelut
- ☐ käsityöt, tekstiili
- ☐ keramiikkatyöt
- ☐ mopojen korjaus
- ☐ musiikin kuunteleminen
- ☐ tietokone/konsolipelaaminen
- ☐ seinäkiipeily
- ☐ joukkuepelit (liikunta)
- ☐ tanssi
- ☐ sirkus
- ☐ demojen tekeminen, studio (musiikki)
- ☐ valokuvaaminen

54. Jos haluat lisätä vastaukseesi vielä jotain, tee se tähän!

Huoneet, kalustus ja sisustus

55. Miten tyytyväinen olet monitoimitalon nykyisiin huoneratkaisuihin, kalustukseen ja sisutukseen, asteikolla 1 - 5?

- ○ 1 ei ollenkaan tyytyväinen

- 2
- 3
- 4
- 5 erittäin tyytyväinen

56. Perustele vastauksesi.

57. Mitä huoneita olisi hyvä olla tulevaisuuden monitoimitalossa *vähintään*, jotta se palvelisi toimintaanne mahdollisimman hyvin? (valitse enintään 5)

- kahvio
- konserttisali
- oleskelutila/olohuone
- tv-huone
- tekstiilityötila
- askartelutila
- sauna
- musiikkihuone
- demostudio
- varastotilaa järjestöjen tavaroille
- auditorio
- toimistotila
- luokkahuone
- muu mitä?
- liikuntasali
- esiintymislava
- pelihuone (konsolit, tietokone)
- teknisen käsityön tila
- keraamisen työn tila
- suihku
- kokoustila
- bändikämppä
- studio lyhytelokuvien tekemiselle
- keittiö
- pimiö
- luentosali
- skeittipaikka

58. Mitä huoneita olisi hyvä olla tulevaisuuden monitoimitalossa *edellisten lisäksi*, jotta se palvelisi toimintaanne mahdollisimman hyvin? (valitse enintään 5)

- kahvio
- konserttisali
- oleskelutila/olohuone
- tv-huone
- tekstiilityötila
- askartelutila
- sauna
- musiikkihuone
- demostudio
- varastotilaa järjestöjen tavaroille
- auditorio
- toimistotila
- luokkahuone
- muu mitä?
- liikuntasali
- esiintymislava
- pelihuone (konsolit, tietokone)
- teknisen käsityön tila
- keraamisen työn tila
- suihku
- kokoustila
- bändikämppä
- studio lyhytelokuvien tekemiselle
- keittiö
- pimiö
- luentosali
- skeittipaikka

59. Jos haluat lisätä vastaukseesi vielä jotain, tee se tähän!

60. Miten tyytyväinen olet monitoimitalon sijaintiin tällä hetkellä, asteikolla 1-5?

- 1 ei ollenkaan tyytyväinen
- 2
- 3
- 4
- 5 erittäin tyytyväinen

61. Mitkä seikat ovat tärkeitä monitoimitalon sijannissa?

- bussipysäkkien läheisyys
- riittävät pysäköintipaikat
- keskeinen sijainti
- rauhallinen ympäristö
- kirjaston läheisyys
- muu, mitkä
- kauppojen ja kioskien läheisyys
- helppo roudaustie
- luonnon läheisyys
- liikuntatilojen läheisyys
- koulun läheisyys